

KIBRIS

KIBRIS

DOĞRU SES

DOĞRU SÖZ

DOĞRU HABER

İÇİNDEKİLER

	03	İzzet VOLKAN <i>Medya Zor Durumda</i>		29	Ahmet TOLGAY <i>"Kurşundan Dijitale..."</i>
	04	Belgin DEMİREL <i>"Medya Neraye?"</i>		31	Eniz ORAKCIOĞLU <i>"Memuriyet Zihniyeti ile Gazetecilik Yapılmakta"</i>
	05	Karikatürler		35	Karikatürler
	06	Prof. Dr. Süleyman İRVAN <i>Basın Özgürlüğü Küresel Tehdit Altında</i>		36	Gözde E. Karadeniz <i>"Türk-Rum Medyası"</i>
	10	Yrd. Doç. Hakan KARAHASAN <i>"Medyada Etik ve Güncel Sorunlar"</i>		42	Doç. Dr. Metin ERSOY <i>"Medyada Barış Dili İçin: Barış Gazeteciliği"</i>
	12	Cenk MUTLUYAKALI <i>Gazeteciler "Reklam Verenler" in Maskarası Olmasın...</i>		45	Emete ALKAPON <i>Röportaj: Mustafa TOSUN</i>
	16	Ali BATURAY <i>"Medyanın Durumu İyi Değil"</i>		47	İsmet ÖZGÜREN <i>"Rastlantı Değil Tamamen Bir Tutku Radyo Programcılığı"</i>
	18	Serhat İNCİRLİ <i>Bu Kırdan Hepimiz Sorumluyuz</i>		48	Deniz GÜRGÖZE <i>"İnternet Haberciliği"</i>
	19	Aysu Basri AKTER <i>Medya Sancıları</i>		49	Kadri BÜRÜNCÜK <i>"Bilişim Yasası Bir An Önce Geçmeli"</i>
	20	Didem MENTEŞ <i>Deneyimli Kalemler</i>		50	Simge ÇERKEZOĞLU <i>Televizyonculuğun Sorunları ve Yeni Televizyonculuk...</i>
	22	Deniz Abidin <i>İş Güvencesinden Yoksun Bir Medya</i>		54	Mesut GÜNSEV <i>"Güle Güle Arslan Mengüç... Bismillah Funda..."</i>
	26	Emete Alkapon <i>Röportaj: Şener Levent</i>		57	Ergül ERNUR <i>KTGB'den Haberler</i>
	28	Karikatürler			

Medya

Sahibi
K.T. Gazeteciler Birliği

Genel Yayın Yönetmeni
İzzet Volkan

Yayın Kurulu
Belgin Demirel, Ercan Karayusufoğlu, Ergül Ernur,
Gözde E. Karadeniz, Fatma Arpalıklı, Simge
Çerkezoğlu

İletişim
gazetecilerbirligi@yahoo.com
www.gazetecilerbirligi.com

Adres
Dr. Küçük Bulvarı
Mehmet Ali Akpınar Sok. SOS Çocuk Köyü yanı
BRTK karşısı / Lefkoşa

Grafik Tasarım
Eren Meral

Reklam Sorumlusu
Növber Gürtay

Kapak Tasarım
Ahmet Vamık

Mesarya
ajans

Adres: 1.Sok.No:41 Taşkinköy – LEFKOŞA
Tel: 0 392 225 65 95 / 96 – 0 533 820 00 07
Mail: mesarya.ajans@gmail.com

Medya Zor Durumda

Değerli meslektaşlarım,

Medya'nın 13'üncü sayısı ile karşınızdayız. Bu sayımızda dergimize katkı koyan Yayın Kurulu'na, değerli makale ve yazılar gönderen, röportaj yapan meslektaşlarıma teşekkür ederim.

Medya'nın bu sayısında, haksız rekabet koşulları ve ağır vergi yükü altında bulunan Kıbrıs Türk Medyası'ndaki sorunların irdelenmesi amacıyla "Medya Nereye?" başlığı kullanıldı. Dergide, çok değerli görüşler ve makaleler de yer almaktadır.

Birliğimiz, düşünce, ifade ve basın-medya özgürlüğüne büyük önem veriyor, çünkü medya özgürlüğü; halkın bilgi edinme ve gerçekleri öğrenme hakkıdır. Çağdaş demokrasilerin en temel güvencesi basın özgürlüğüdür. Ülkemizde son zamanlarda yaşanan sansür olayları, Birliğimizin basın özgürlüğü yönünde verdiği mücadelenin önemini ortaya koymaktadır.

Ülkemizde, daha özgür, demokratik, etik ilkelere duyarlı bir medya alanı yaratılabilmesi için; basın özgürlüğünü kısıtlayan yasaların değiştirilmesi, gazetecilerin iş güvencesi, editoryal bağımsızlık ve mesleki haklarını sağlayan Basın-İş yasası'nın uygulanması, Basın Yasası ve Bilişim Yasası'nın eşgüdüm içinde geçirilmesi, Kamu Yayın kuruluşu olan TAK ve BRT'nin günün koşullarına uygun, çağdaş, demokratik, özerk ve tarafsız bir yapıya kavuşturulması gerekir.

Yazılı basın sektörü, gazete satışından ziyade almış olduğu ilan ve reklamlarla ayakta kalma mücadelesi vermektedir. Ekonomik ve yapısal sorunlar, haksız rekabet koşulları ve vergi yükü özellikle geleneksel medyayı ve basın emekçilerinin iş ve gelecek güvencesini çok ciddi tehdit etmektedir.

Medya'da Basın emekçilerimizin büyük çoğunluğu en düşük ücretlerle, yasal çalışma saatlerinin üzerinde, sosyal ve iş güvencesinden yoksun, baskı altında çalıştırılmakta, mesleki olarak da yıpranmaktadır. Basın emekçilerine yasal gereklilik olan iş akdi imzalanmasının hem çalışana, hem de işverene güvence sağlayacağını biliyoruz.

İzzet VOLKAN
KTGB Başkanı
izzet.volkan@hotmail.com

Ülkemizde Yayın Yüksek Kurulu lisansı ile yayın yapmakta olan ulusal kanallarımız, medyanın bütününe tehdit eden "haksız rekabet" koşulları altındadır. Birliğimizin oluşturduğu Komite tarafından hazırlanan "Geleneksel Medya'nın yapısal sorunlarına çözüm, teşvik ve destek projesi"nin uygulanmasını bekliyoruz.

Kıbrıs Türk Medyası etik sorunlarla da karşı karşıyadır. Birliğimizin öncülüğünde ortak çalışma yürüten 5 meslek örgütünün birlikte oluşturduğu Medya Etik Kurulu, mesleki etik sorunları çözmek için yayımlanan deklarasyon çerçevesinde etik değerlere bağlı, daha güçlü ve güvenilir bir medya için çalışmalarını özverili bir şekilde sürdürmektedir.

Kuşkusuz biz gazetecilere de büyük görev düşmektedir. Gazetecilik mesleğinin toplumda daha saygın bir konuma gelebilmesi, ancak özgür bir medya ortamında, doğruluk ve dürüstlüğü temel misyon haline getiren bir yayıncılık anlayışıyla mümkün olabilir. Gerçekleri gizlemeyen, toplumun bilgi edinme hakkı için görevini layıkıyla yerine getiren, masumiyet karinesine daima özen gösteren anlayış yerleştiği oranda Medya, toplumda daha saygın bir konuma yükselecektir.

Medya dergisinin yayınlanması için katkı koyan arkadaşlarıma, gösterdikleri gönüllü çabadan dolayı teşekkür ederim...

“Medya Nereye?”

*Belgin DEMİREL
Medya Yayın Kurulu Başkanı
belgindemirel@yahoo.com*

Medya Yayın Kurulu'muz, bu on üçüncü sayımızda, ana dosya konusunu 'Medya Nereye?' sorusunu sorarak, kendimizi anlatmayı seçti. Böylece, bir yandan kendimizi anlatacak, bir yandan da nereye doğru gittiğimizi sorgulayacaktık.

Dergi için yazılar geldikçe, gazetecilerin, genel anlamda ise medya çalışanlarının, sorunlar yumağı içinde oldukları vurgusunun sertleştiğini gözlemlemek mümkün oldu. Gazetecilerin iş güvencesi, editorial bağımsızlık ve mesleki haklarının kısıtlılığının yanı sıra, haksız rekabet gibi pek çok sorun da adeta medyayı çıkmaza doğru itiyordu.

On beş günlük gazete, otuz bir radyo, dokuz tv ve sayısı gün geçtikçe arttığı için kesin bir sayı ile anlatmanın mümkün olmadığı internet haber sitesinden, yaşamımızın her alanında sizlere ulaşan medya çalışanının sıkıntılarını anlatan ve medyanın nereye doğru gittiğini sorgulayan yazıları dergimizde bulmanız mümkün.

Eflatun olarak da bilinen Antik Klasik Yunan Filozofu Platon, (MÖ 427-MÖ 347) köleleri en basit tabirle, “Konuşan aletler,” şeklinde tanımlamıştı.

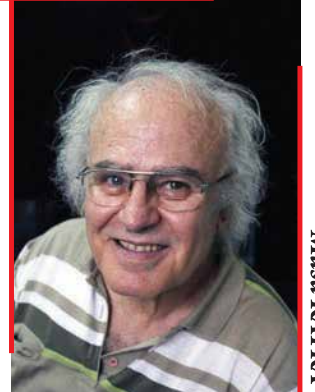
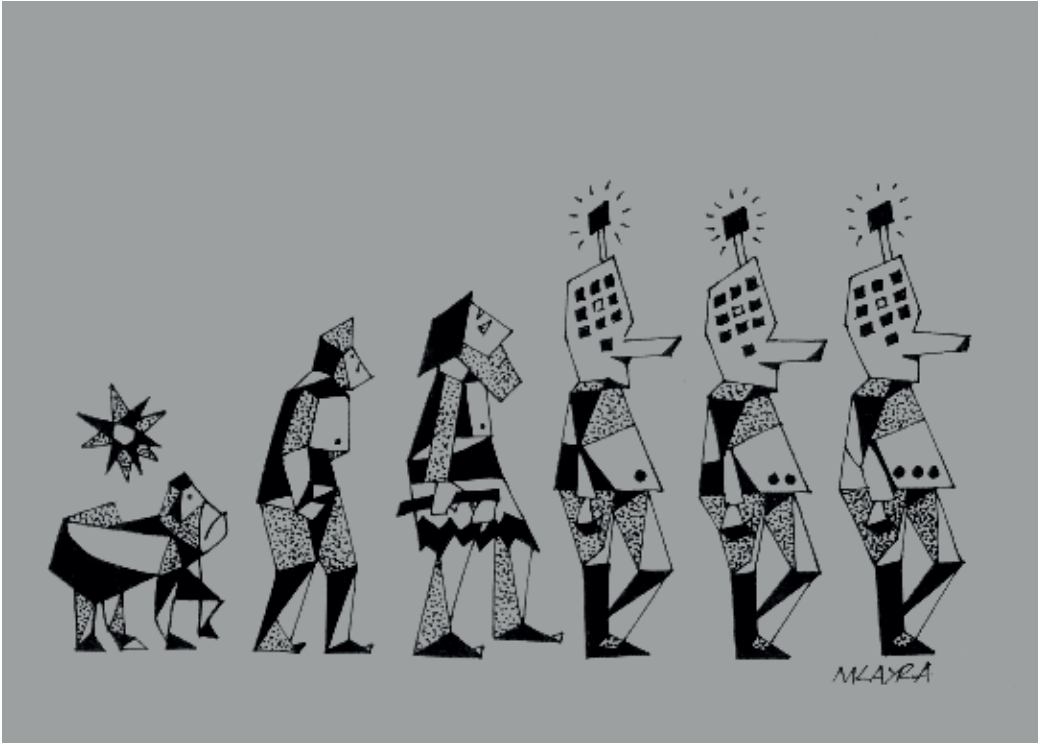
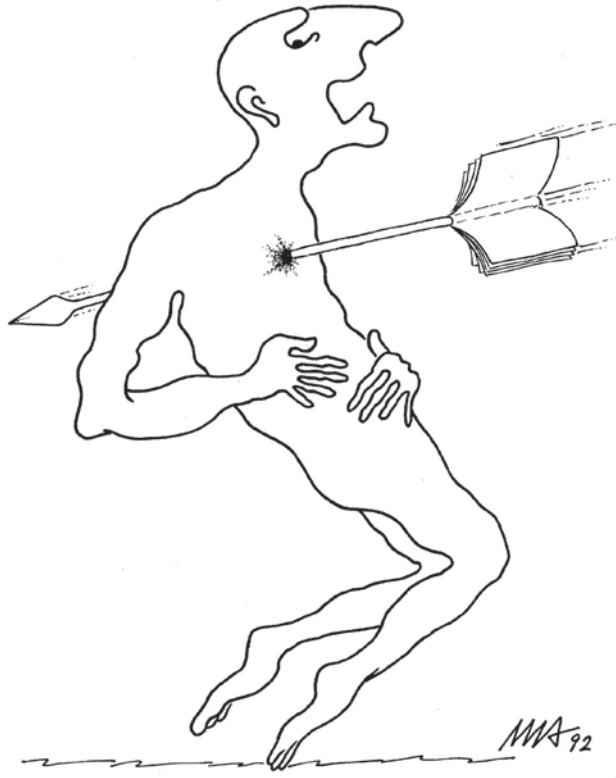
Matematikçi ve batı dünyasındaki ilk yüksek öğretim kurumu olan Atina Akademisi'nin kurucusu olan Platon'un bu tanımlamayı yapmasının üzerinden yüzyıllar değil, bin yıllar geçti. Ancak kötü çalışma şartlarından dolayı günümüz medya çalışanları bu tanımlamayı yeniden akla getiriyor. Hatta bunu, günümüzde medya çalışanları için, “Konuşan ve yazan aletler,” olarak uyarlamak mümkün.

Sorunları tespitinin yanında, çözüm önerilerini de içeren bazı dergi yazıları, umarım ilgili mercilere sorunları çözmeye ışık tutar ve bir sonraki sayımızda, daha mutlu yazılarla sizlere seslenebilme imkânına kavuşuruz.

Dergimize röportaj ve yazıları ile katkı koyan tüm gazeteci meslektaşlarımıza yazı kurulumuz adına teşekkür ediyorum.

Mustafa AZIZOĞLU

Musa KAYRA

Basın Özgürlüğü Küresel Tehdit Altında

Prof. Dr. Süleyman İRVAN
suleyman.irvan@gmail.com

İlk gazetenin yayımlandığı 1605 yılından bu yana, gazetecilerle siyasal otorite arasında, sürekli gerilime yol açan basın özgürlüğü meselesi, hiç gündemden düşmüyor. Nasıl ki 17. yüzyılın kralları kendilerine tabi bir basın istiyorlarsaydı, günümüzün otoriter cumhurbaşkanları, devlet başkanları, kralları da kendilerine tabi, eleştirmeyen, araştırmayan, her daim iktidarı öven medya istiyorlar.

Ama mesleğin doğası gereği, en totaliter rejimlerde bile bazı cesur gazeteciler, iktidarları rahatsız etmeyi göze alabiliyor. Gazetecilik, değişik şekillerde tanımlanabilir elbet. Galiba en uygun tanımı George Orwell yaptı. Orwell'e göre gazetecilik, "Birilerinin yayımlanmasını istemedikleri şeyleri yayımlamaktır. Geriye kalan her şey hakla ilişkilidir." Elbette o birileri, yayımlanmasını istemedikleri şeyleri yayımlama cesareti gösteren gazetecilere pek huzur vermemektedirler.

Basın özgürlüğü endeksi

Her yıl, basın özgürlüğüyle ilgili onlarca rapor yayımlanıyor. Bunlar arasında en çok atıf yapılanı ve ölçütleri açısından en güvenilir olanı, kuşkusuz Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü'nün (RSF) Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi'dir. Her yıl, 180 ülkeyi basın özgürlüğü puanına göre sıralayan örgütün bu seneki raporu, 20 Nisan 2016'da açıklandı.

Raporun başlığında, "Liderler, gazeteciler konusunda paranoyak," ifadesi yer alıyor. Raporun en çarpıcı

bulgusu, basın özgürlüğünde genel bir kötüye gidişi ortaya koyması. Bir önceki yıla göre yüzde 3,71 oranında kötüleşme olmuş. 2013'ten 2016'ya kötüleşme oranı ise yüzde 13,6.

Raporda şu ifadeler dikkati çekiyor: "Basın özgürlüğündeki bu düşüşte; Türkiye ve Mısır gibi ülkelerdeki hükümetlerin, giderek artan oranda otoriterleşmesi, Polonya gibi bazı Avrupa ülkelerinde bile devlet medyası (kamusal medya) üzerinde daha sıkı hükümet denetimi, Libya ve Brundi gibi ülkelerde daha kaygı verici ya da Yemen'deki gibi felaket boyutuna ulaşan güvenlik sorunları gibi nedenler sayılabilir."

Endeks hakkında

RSF, Basın Özgürlüğü endeksini 87 soruluk, oldukça kapsamlı bir anketle oluşturuyor. Anket, altı alandaki durumu irdeliyor: çoğulculuk, editöryal bağımsızlık, medya ortamı ve otosansür, yasal çerçeve, saydamlık, medya altyapısı.

Ülkeler, aldıkları puanlara göre beş kategoride toplanıyorlar: iyi, oldukça iyi, sorunlu, kötü, çok kötü. Geçen yıllarda bu kategoriler farklı biçimde isimlendirilmişti. Bu yılki isimlendirme daha iyi olmuş.

Kategorilerde kaç ülke var?

"İyi" kategorisinde 16 ülke var. Listenin başında, geçen yıl olduğu gibi Finlandiya var. Onu Hollanda, Norveç, Danimarka izliyor. Almanya, 16. olarak bu grupta kalmaya devam ediyor.

"Oldukça iyi" kategorisinde 37 ülke var. Bu ülkeler arasında Kıbrıs (Güney), Fransa, Polonya, Tayvan gibi ülkeler yer alıyor.

"Sorunlu" kategorisinde 60 ülke var. Kuzey Kıbrıs'ın da yer aldığı bu kategoride, Arjantin, Sırbistan, Hırvatistan, Güney Kore, Japonya, Ermenistan, İtalya gibi ülkeler yer alıyor.

"Kötü" kategorisinde 49 ülke var. Bu kategoride Türkiye ile birlikte Kazakistan, Mısır, Irak, Rusya, Meksika, Tacikistan gibi ülkeler bulunuyor.

“Çok kötü” kategorisinde ise 18 ülke var. En kötüden başlayarak, Eritre, Kuzey Kore, Türkmenistan, Suriye, Çin, Vietnam şeklinde bir sıralama var.

En çok ilerleme kaydedenler ve en çok kötüleşenler

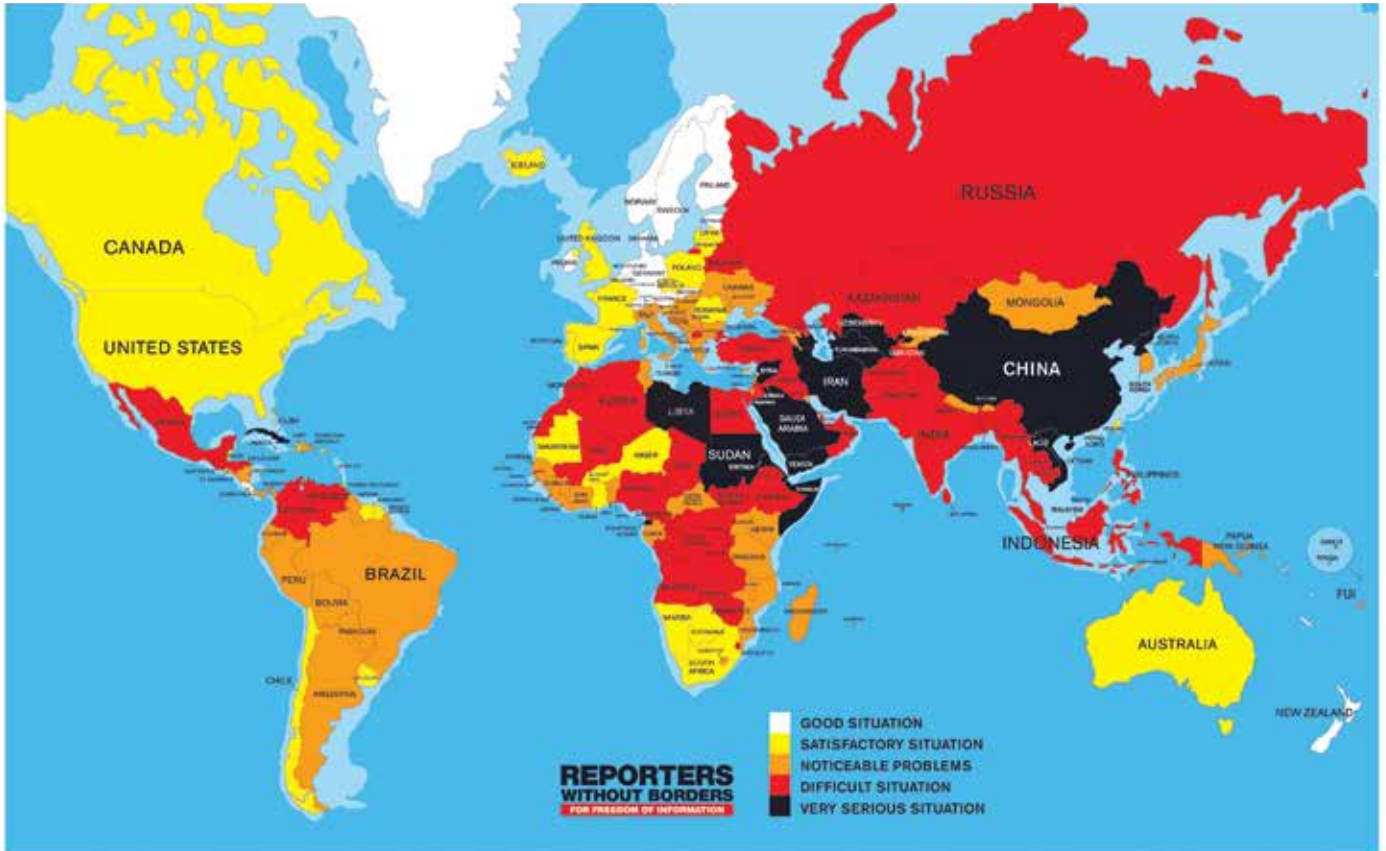
Ülkeler bazında bir önceki yıla göre en fazla ilerleme kaydeden ülke, 30 basamak yükselerek 96.lığa çıkan Tunus oldu. Bunda keyfi gazeteci tutuklamalarının sona ermesinin ve gazetecilere açılan davaların azalmasının büyük payı var. İkinci sırada, 24 basamak atlayarak 141inciliğe yükselen Sri Lanka var. Bunda, Tamil gerillarıyla yürütülen iç savaşın sona ermesinin ve daha demokratik bir yönetim vadeden yeni devlet başkanı Maithripala Sirisena'nın büyük payı var. Üçüncü sırada, 22 basamak atlayarak, 107nciliğe yükselen Ukrayna var. Ülkede, medya sahipliğinde saydamlık ve resmi bilgilere erişim hakkı verilmesi gibi bir dizi reform yapılmıştı.

En fazla kötüleşen ülkelerin başında, 34'er basamak düşen Brunei ile Tacikistan yer alıyor. Resmi adı Brunei Barış Ülkesi Devleti olan bu ülkede gazeteciler için zor

günler başlıyor. Bunda, ülkenin şeriat rejimine geçmesinin büyük payı var. Otoriter bir lider olan Tacikistan Devlet Başkanı İmamali Rahman'ın, muhalif basına yönelik baskıcı uygulamalarının artmasının bu düşüşte büyük payı var. Üçüncü sırada, 29 basamak düşerek, 47inciliğe gerileyen Polonya var. 2015 seçimlerinde iktidara gelen muhafazakâr Hukuk ve Adalet Partisi, ilk iş olarak, devlet radyo ve televizyonunun denetimini ele geçirecek bir yasa yapmıştı.

Türkiye iki basamak geriledi.

Son yıllarda Türkiye, basın özgürlüğü raporlarında en çok eleştirilen ülkelerden birisi haline geldi. 2005 yılında Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi'nde 98inci sırada yer alan Türkiye, 2006'da 100, 2007'de 101, 2008'de 103, 2009'da 123, 2010'da 138, 2012'de 148, 2013 ve 2014'te 154. sıraya düştü. 2015'te 149. sıraya yükselen ülke 2016'da 2 basamak gerileyerek 151. oldu. Son yıldaki bu gerilemede, gazeteciler Can Dündar ve Erdem Gül'ün tutuklanmalarının (tahliye edildiyse de davaları halen sürmekte), gazetecilere açılan Cumhurbaşkanı'na hakaret davalarının, gazetecilerin terör örgütü destekçiliğiyle

FREEDOM OF THE PRESS WORLDWIDE IN 2016

REPORTERS WITHOUT BORDERS

FOR PRESS FREEDOM

suçlanmalarının büyük payı var. Ayrıca, Fethullah Gülen cemaatine ait medya kuruluşlarının kayyum atanarak, yok edilmelerini de saymak gerekir.

Kuzey Kıbrıs, iki ileri bir geri

Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi'nde 180 ülke arasında KKTC de Kuzey Kıbrıs adıyla yerini alıyor. Son yıllardaki iyileşmeye karşın, son yılda 5 basamaklık bir düşüş var. Kuzey Kıbrıs, 2012 yılında 102. sıradayken, 2013'te 94, 2014'te 83, 2015'te de 76. sıraya yükselmişti. Bu olumlu gidiş 2016 yılında bozuldu. Ülke, 5 basamak gerileyerek 81. sıraya indi. Kuzey Kıbrıs'ta, hepimizin de bildiği gibi, basın özgürlüğü açısından şimdilik ciddi bir sorun yok. Mevcut sorunlar, çözülmeden önümüzde duruyor. Daha önceki bazı yazılarımda da belirttim, ama bir kez daha vurgulamak istiyorum.

Öncelikle, İngiliz döneminden kalan Basın Yasası yerine özgürlükçü bir medya yasasına ihtiyaç var. Bu yönde bazı çabalar söz konusuydu, ama henüz bir netice alınmadı. İkincisi, kamu yayın kuruluşu olan BRT ve TAK, mutlaka özerk bir yapıya kavuşturulup, siyasal iktidarın hegemonyasından kurtarılmalıdır. Yayın Yüksek Kurulu'nun yapısı da değiştirilmeli ve kurulda siyasal partilerin etkisi azaltılmalıdır.

Üçüncüsü, resmi ilan ve reklamların dağıtımını nesnel ölçütlere göre yapacak bir kurul oluşturulmalıdır. Mevcut durumda resmi ilanların neye göre dağıtıldığı belirsizdir. Dördüncüsü, Ceza Yasası'nda basın özgürlüğü aleyhine olan maddeler düzeltilmelidir.

Beşincisi, yeni yasal düzenlemelerde basın özgürlüğünün önemi dikkate alınmalı, gazetecileri zor durumda bırakacak düzenlemeler yapılmamalıdır. Örneğin, 2014 yılında yürürlüğe giren "Özel Hayatın ve Hayatın Gizli Alanının Korunması Yasası" ne zaman patlayacağı belli olmayan bir mayın gibi yerinde durmaktadır. Bu yasayı,

gazeteciliğin gereklerini dikkate alarak düzeltme girişimi, henüz sonuçlanmamıştır. Değişiklik yasa önerisi, 30 Nisan 2014'ten beri Meclis gündemine alınmayı beklemektedir. Benzer bir tehlike, Meclis'e sunulan Bilişim Suçları Yasa Tasarısı için de geçerlidir. Tasarıda düzeltme önerilerimizin ne kadarının dikkate alındığı konusunda bir bilgin yoktur.

Altıncısı, Basın-İş Yasası'nın uygulanması denetlenmeli, gazetecilerin iş güvencesine kavuşmaları sağlanmalı, yasaya aykırı işten atmalar engellenmelidir. Yasada öngörülen editöryal bağımsızlık kavramının işlerlik kazanmasında, iş güvencesinin önemi büyüktür. İş güvencesi yoksa editöryal bağımsızlık da yoktur.

Yedincisi, gazetecilerin sendikalaşması önündeki engeller kaldırılmalı, sendikalı yaşam teşvik edilmelidir.

Sekizincisi, resmi bilgilere erişim önündeki engeller kaldırılmalıdır.

Belki bu liste daha da uzatılabilir. Örneğin, ülkeye gelen yabancı gazeteciler, haber yapmak için resmi makamlardan izin almak zorunda mıdır? Haberleri beğenilmeyen gazetecilerin sınır dışı edilmesi söz konusu mudur?

Basın özgürlüğü açısından dünyadaki kötü gidişin aksine Kuzey Kıbrıs'taki tüm siyasal parti liderleri, basın özgürlüğünün iyileşmesi gerektiği yönünde açıklamalar yapmışlardır. Bir hatırlatma olsun diye, geçen yıl 11 Temmuz Basın Günü'nde yapılan açıklamalardan bazı alıntılar yapmak istiyorum.

Cumhurbaşkanı Mustafa Akıncı: "Özgür basının olmadığı yerde, özgür toplum da olmaz."

Meclis Başkanı Sibel Siber: "Bir ülkenin demokratik zenginliğini anlamak için, o ülkenin basınının ne kadar özgür olduğuna bakarsınız."

CTP Genel Başkanı Mehmet Ali Talat: "Özgür basın, özgür toplum demektir. Bu yolda yapacak işimiz çok, yolumuz uzundur."

UBP Genel Başkanı (şimdiki Başbakan) Hüseyin Özgürgün: "Basın sektöründe çalışanların çalışma koşullarının ve iş güvencesinin sağlam temellere oturtulduğunu söylemek, bugün için mümkün değildir."

Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi'nde en üst sıralara çıkma dileğiyle...

**Kent İNSANDIR,
Kentimi ÇARPITMA
“İZİNSİZ YAPILAŞMAYA
GÖZ YUMMA”**

“Medyada Etik ve Güncel Sorunlar”

Yrd. Doç. Hakan Karahasan
hakan.karahasan@gmail.com

Etik sözcüğü ve taşıdığı anlam, basın kavramının ortaya çıktığı zamandan beri dikkatleri çeken, önemli bir olgu olmuştur. İlk başlarda yazılı basın, daha sonra ise görsel ve işitsel mecralar ile günümüz Türkçe’sinde basın sözcüğünü kullanırken, diğer mecralar ya da araçların hepsini kastetmek için ise medya sözcüğünü kullanıyoruz. Hal böyle iken, medyanın sorumlulukları ve günümüzdeki gelişimi göz önünde bulundurulduğunda, etiğin neden bu kadar önemli olduğunu anlamak için, öncelikle etik sözcüğünün kelime anlamına bir bakmak gerekiyor. Filozof Çotuksöken’e göre: “Etik [...] (Yunanca ethike, Latince ethica) felsefenin bir disiplini olup, iyinin ne olduğunu araştıran; insanın olup bitenler karşısında takındığı tavırları çözümleyen, ‘ne yapmalıyız?’ sorusuna aranan yanıtları temellendiren; eylemde bulunma ile bilme, eylem ile bilgi arasındaki ilişkileri inceleyen felsefe dalıdır.”

Bu noktadan hareketle, etik dediğimiz zaman, ‘iyinin ne olduğunu araştıran’ bir felsefe disiplini belirtiyoruz. Lakin, bunun yanında, etik dediğimiz zaman aynı zamanda, ‘toplum tarafından iyi ve doğrunun belirlendiği kural’ların belirtilmesi birçok düşünür tarafından dile getirilmiştir. Ancak, hemen belirtmek gerekir ki, en son yapılan tanım ‘etik nedir?’ sorusuna cevap olmaktan çok, ‘ahlâk nedir?’ sorusunun cevabını vermektedir. Başka bir deyişle, etik ve ahlâk arasındaki fark, halen birçok düşünür tarafından tartışılmalıysa da, daha çok olarak Çotuksöken’in belirtmiş olduğu tanım kabul görmektedir.

Eğer etik ‘iyinin ne olduğunu araştıran’ bir felsefe dalı ise, o zaman medya ile olan bağlantısı nedir? Bu soruya verilecek yanıtlardan bir tanesi, bilindiği üzere, medyanın

toplum ile olan ilişkisinden geçmektedir. Latince kökeni itibarıyla ‘araç’ sözcüğünün çoğulu olan ‘medya’ sözcüğü, liberal basın kuramından bu yana, demokratik toplumun oluşmasındaki en önemli etmenlerden bir tanesi olarak görülmektedir. Böylece, sadece haber veren bir araç olmaktan çıkan medya, aynı zamanda toplumda var olan değişik görüşlerin yer bulabildiği bir araç haline dönüşmüştür.

Medyanın ekonomik olarak gelişip, bir sektör haline gelmesi, beraberinde bazı etik soru(n)ları da gündeme getirmiştir. Günümüz koşulları düşünüldüğünde, bu konuların en önemlilerinden bir tanesi, kuşkusuz, ‘medyada mülkiyet ve kontrol sorunu’dur. “Gazetecilik Etiğini Belirleyen Yapısal Unsurlar: Mülkiyet ve Kontrol sorunu” adlı yazısında Gülseren Adaklı, medya sahipliği ile mülkiyet ilişkilerinin gazeteciliğe yansımalarını araştırırken, günümüzde bir sektör haline gelen medyadaki bu dönüşümün, haberciliğe de etik olarak olumsuz oranda yansıdığını ifade etmektedir.

Neredeyse, haber yapan her gazeteci, bir şekilde, medya sahipliği ve bu sahipliğin sonuçlarını gün geçtikçe daha çok hissetmektedir. Oto sansür ve eşik bekçiliği gibi kavramlar, anaakım medyada halen geçerliliğini koruyan bir konumdadır. Başka bir deyişle, haber yapan gazeteciler, bir yandan iş insanı olan medya patronlarının çıkarlarını, diğer yandan ise kamu çıkarını aynı anda gözetmeye çabalamakta ve sıklıkla ikisi arasında bocalamaktadırlar.

Ekonomik koşulların gazetecileri örgütlü olmaktan çok, bireyselleştirmeye çalıştığı, kamu yerine belli grupların çıkarlarını koruma yolunda bir araç olmaya zorlandığı günümüzde, Oğuzhan Taş’ın ifadesiyle: “[...] medya etiği, farklı toplumsal aktörlerin, çatışmalı çıkar, beklenti ve değerlerinin bulunduğu karmaşık bir alandır.”

Peki, bu ‘karmaşık alan’ ile ilgili olarak günümüzde ne(ler) yapılmaktadır? Bülent Çaplı ve Hakan Tuncel tarafından hazırlanan ve 2009 yılında yayımlanan Televizyon Haberciliğinde Etik adlı çalışma, gerek Türkiye, gerekse de Hollanda’dan karşılaştırmalı örneklerle konuyu derinlemesine inceliyor. Medyanın hesapverebilirliği konusunda değinen Denis McQuail, ekonomik koşulların önemli bir baskı aracı olabileceğini (örn. Reklâm verenlerin baskısı) belirtirken, diğer yandan özdenetim, uluslararası meslek ilkeleri ve dünyadaki

ombudsmanlıktan bahsederek, günümüz koşullarında seçeneksiz de olmadığımızın altını çizmektedir.

Kıbrıs özeline baktığımızda, yukarıda belirtilen sorunlardan çok da farklı bir tablo görmüyoruz demek, pek tabii mümkün. Günümüzde Kıbrıslı Türk medyasında var olan etik sorunlara bakıldığında, zaman zaman değişik konular gündeme gelse de, medya sahipliğinin önemli bir unsur olduğu iddia edilebilir. Annan Plâni dönemi öncesi ve sonrasında verilebilecek örnekler göstermektedir ki, medya kuruluşlarının kısa-orta-uzun vadeli çıkarları doğrultusunda, yer yer tamamen, yer yer ise, kısmi olarak haber politikalarında değişiklik yaptıkları görülebilmektedir.

Eda Hañer, “Kıbrıs Türk Basını’nda Sahiplik Yapısı ve Haber Üzerindeki Etkileri,” adlı makalesinde, medya sahipliği, halkın düşünceleri ticari çıkarlar arasında doğrudan bir ilişki olduğunu göstermektedir. Makalede belirtildiği gibi, bu ve buna benzer örnekler, diğer yandan Kıbrıslı Türk medyasında var olan etik sorunlara da işaret etmektedir. Çünkü yayın politikasında yapılan değişiklikler eğer kamu çıkarı değil de, ticari kaygılardan dolayı gerçekleştiriliyorsa, o zaman gazetecinin sorumluluğu kime karşı, nasıl gerçekleştirilmektedir?

Bu soru dışında, Kıbrıs’ın kuzeyinde var olan sorunlardan bazılarına kısaca değinecek olursak, birkaçını şöyle sıralayabiliriz:

Kişilik haklarına saygı göstermemek, habere konu olan tarafların hepsine söz vermemek, yanlış, çarpıtılmış haber yapmak, hukuki süreç devam ettiği halde haber yapmak, habere konu olan kişilerin kimliklerini ifşa etmek (çocuklar ve mülteciler ile sığınmacılar ile ilgili olan haberlerde).

Yukarıda belirtilen noktalar ile ilgili sorunların çözümü için, belki de günümüzdeki tek umut, medya etiğinin kendisidir. Tam da o yüzden, ombudsmanlık ve etik ile ilgili kurumlar kadar, okuyucuların ve kurumların da etiğe sahip çıkmaları gerekiyor. Çünkü etik, sadece bir kurum ve bireyin çıkarı değil, kamunun çıkarı için gereklidir.

Küreselleşen dünyada bilgi akışının son derece hızlı olması ve ulaşılabilirliği, verilecek haberlerin etik değerlere uymasını daha da önemli kılmaktadır. İşte tam da bu yüzden, medyanın geçirmiş olduğu ekonomik ve yapısal dönüşüm göz önünde bulundurulacak olduğu takdirde, etik, belki de hiçbir zaman bu kadar önemli olmamıştı.

GELECEĞİN BELEDİYESİ

DEĞİRMENLİK BELEDİYESİ
Sosyal Aktivite Merkezi

0392 232 36 33 | degirmenlikbelediyesi16@gmail.com | www.degirmenlikbelediyesi.org

DEĞİRMENLİK BELEDİYESİ
1975

Gazeteciler “Reklam Verenler”in Maskarası Olmasın, “Geleneksel Medya Yaşasın” Diye!

Kıbrıs Türk basınının bir asrı devirmiş geçmişini hep söyler, dururuz!

Senelerin “eskimiş” olması, illa ki güçlü bir gelenek oluştuğu anlamına gelmez.

Çünkü güçlü bir gelenek için, sürdürülebilir bir geleceğe, bunun için de pek çok farklı bileşene ihtiyaç vardır. Bunların başında iyi eğitilmiş insan kaynağı (diplomalı değil, eğitilmiş), çağdaş bir altyapı, temeli sağlam bir medya ekonomisi, güçlü bir değerler bütünü ile gazetecilik aşkı, kurumsallaşma ve adaletli bir rekabet ortamı gelir.

Elbette “özgürlük” olmazsa olmazdır. Kıbrıs Türk basınının harcını, geleneksel medya, yani basılı gazetelerin oluşturduğunu söylememe gerek yoktur.

İşte bu yazının konusu da geleneksel gazetelerin içinde bulunduğu hazin durum ya da kenarına kadar geldikleri uçurumdur. Elbette gazeteler yayınlanmaya devam edecektir, ama bizim öznemiz, basının hayata kattığı değer, toplumsal faydaya dönüşen üretimidir.

Bu hazin öykünün içerisinde, sömürülen, alın terinin karşılığını alamayan, geleceğini göremeyen genelde basın emekçileri, özelde gazeteciler başrolde yer almaktadır.

Örgütsüz çaresizlik

Bir kere kamu dışında gazeteciler örgütsüzdür.

“Üyelik” bağımlı bir örgütlülük kabul etmek biraz saflık olacaktır.

Hem yığınsal dayanışması, hem de mali yapısı ve kurumsallaşması ile güçlü bir örgütlülükten söz ediyorum. Böylesi bir güçlü örgütlülük, hayatı değiştirir ve yaygın toplu sözleşmeler ile varlığını taçlandırabilir.

- Ki istisnalar kaideyi bozmaz derler, o nedenle Yenidüzen’deki toplu sözleşme de fotoğrafı değiştirmez.- Dahası basına yönelik rekabet koşullarının bunca haksız, denetimin böylesine sinik, yatırımların olabildiğince silik olduğu bir ortamda, “örgütlü mücadele” ile dahi çok fazla sonuç almak mümkün değildir.

Basın – Yayın politikası var mı?

Kıbrıs Türk gazeteleri, adanın kuzeyine özgü sorunlara çıkış yolu ararken, başını bir de küresel dertlere toslamıştır.

“Dijitalleşme, internet mecrasına yönelik ve sosyal medya”nın sebep olduğu büyük dönüşümün sancıları, küçük coğrafyada etkisini artçı faktörlerle göstermiştir.

Şimdi değerlendirmemize, adanın kuzeyinde bir devlet olduğu varsayımı üzerinden devam edelim.

“Devlet” varsa bir de “basın-yayın politikası” olmalıdır! Evet vardır?

Peki bu politika nedir?

1- BRT ve TAK’ın ihtiyaç duyduğu mali kaynağı bütçeye koymak.

2- BRT ve TAK’a müdür atamak.

3- Bu iki kamu kurumuna istihdam yapmak.

4- Buraları “kontrol altında tutmak”.

5- Gazetecileri “tavlamak” ve onlar üzerinden propaganda ya da karşı propaganda yürütmek.

6- Kamu kurumlarına “gazeteciler” istihdam ederek, basın bültenleri hazırlatmak.

Artık çeyrek asrı geride bıraktığım gazetecilik serüvenimde, bunlar dışında bir politika varsa ve fark edememişsem, mutlaka ki kişisel eksikliğimdir.

Bir dönem, “Basın Kartı Komisyonu”nun sivil topluma aktarılması gibi, çölde bir kum tanesi nitelikli işleri anmamak elbette haksızlık olur.

Bir de “Basın Yasası” var ki, diğer altyapı bileşenleri es

geçilerek, Meclis'ten geçirilen yasalar, kanımca “yarım elma gönül elma”dan öteye geçmemiştir, geçmeyecektir. Velhasıl, ne bir basın-yayın politikası vardır, ne de ülkenin ortak kaynaklarının bir proje dahilinde değerlendirileceği bir yapı.

15 gazete mi dediniz?

Kıbrıs'ın kuzeyinde günlük yayınlanan 15 gazete vardır.

Nüfusa oranladığınız zaman tam bir çılgınlıktır bu!

(Güneyde günlük gazete sayısı 5'tir.)

Kimse öyle “çok seslilik” falan demesin, çünkü bu kadar gazete içerisinde güne haber toplantısı ile başlayanların sayısı bir elin parmaklarını geçmez!

Bu “bolluğun” sebebi, elbette geri kalmışlıktır!

16 gazete vardır, ama Çalışma Bakanlığı'na “gazetecilerin sosyal yatırım yükümlülüklerini yerine getiren gazeteleri” sorduğunuz zaman, aldığımız yanıt içler acısıdır.

Hatta “yanıt almak” dahi çok mucizedir.

Basın örgütlerimiz, “Bilgi Edinme Yasası” üzerinden ilerleyerek, sonucu görebilir.

- Bu saptamalar tecrübe ile sabittir
-Peki denetim?

O da ayrı bir hazin öykü.

Niye?

Çünkü “gazeteciler”in bizzat kendisi, işlerini ve işyerlerini korumak anlamında bu “defo”yu gizlemeye razıdır.

Çoğu da bunu yapıyor zaten.

Ve hatta “maaşlarının asgari ücret” üzerinden gösterilerek, ellerine üç kuruş daha fazla para geçmesi pek çoğunun özel tercihidir.

Asgari ücretin çok az üzerinde maaşa, haftanın altı gününün yanında bayram seyran demeden de çalışan gazetecilerin pek çoğunun gidebilecekleri başka bir kapı yoktur.

Meselenin “kamu – özel ayrımı”na hiç girmek istemem!

Ülkenin genel sorunu, “gelir paylaşımına yönelik dehşet ötesi adaletsizlik” olunca ve bir kesim, toplumun ortak üretimi ile elde edilen kaynaklarının neredeyse bütünü kendine ait duygusuyla yaşayınca, söze nereden başlasanız ağzınız tıkanacaktır.

Uzaktan enjekte reklamlar

İki dert demiştik, biri haksız rekabet, diğeri dijitalleşme çağı!

Gazeteler, “reklam” ile yaşar.

Eğer öyle değilse, korkunuz, şüphe ediniz o zaman!

Oysa Kıbrıs'ın kuzeyinde, tüketilen gıdadan bankaya, belleğinizde yer eden en büyük markadan tencereye tavaya kadar ne varsa, “reklamı” bir başka yerden böğrümüze sokuluyor.

Türkiye medyası üzerinden topluma enjekte edilen “reklamlar”, gazetelerimizi (genelde medyamızı) çok minik bir pastadaki bölüşüme mahkum ediyor.

Elbette bir de kayıtsızlık var; yüzlere varan kimliksiz web sayfalarını mı söylesem şimdi, elden dağıtılan naylon yayınları mı?

- İyi de tüm bu sıkıntılara karşı niye bu kadar çok gazete var, diyeceksiniz.

Tam da bu nedenle.

Ve hatta size soracağım o halde, “Bu kadar gazete var da ne kadar gazetecilik var?”

Çünkü kurumsallaşma, profesyonelleşme, gazetecilik disiplinleri azaldıkça, hedefler farklılaşıyor.

Ajanstan “ücretsiz” üleşilen bültenler üzerinden, “ön sayfa” odaklı hazırlanan pek çok gazete, bir “grafiker” bir de “başlıklara taklacı” yardımıyla stantlara düşebiliyor!.

Heyhat, stantlara düşmese de olur!

Her sabah, radyo ve televizyonlarda satır satır okunan gazeteleri, “kamuoyu oluşturma” adına güç gören birileri, bu sektöre balıklama dalabiliyor.

Olmadı, bir “kurgulanmış” sayfa, sosyal medyada günün kahramanlığına oynayabiliyor.

“Mülkiyet” yapısı değişirken

Kıbrıs Türk gazetelerinde “mülkiyet” yapısı da giderek değişiyor.

Örneğin, geçmişte “siyasi parti” gazeteleri çoğunluktu. Şimdi öyle değil.

Siyasi partilere yakın ya da mülkiyetindeki gazeteler - “özerkliğini” duyuran biri dışında- tek tük gazeteci ile yayımlanıyor.

Artık giderek, “iş insanları sahipli” gazeteler ağırlık kazanıyor.

Bu iş insanları arasında, “farklı” (!) meslek grupları da dikkat çekiyor.

Basın, fikir, anlatım özgürlüğü ile demokrasi önündeki en önemli tehlike de giderek buna dönüşüyor.

Eğer gazeteler için gelişim projeleri üretilmez, haksız rekabet koşulları ortadan kaldırılmaz, dijital dönüşüm yönünde ödenebilir kredi imkanları yaratılmaz, denetim mekanizmalar devreye girmez, gazeteciler korunmaz, gazetecilik disiplinleri gözlemlenmezse, medya bakılım daha kimlerin eline geçecektir.

Geleneksel medya için destek programı

Yine Kıbrıs'ın kuzeyinde bir devlet olduğu varsayımı üzerinden yola çıkarsak, öncelikle gazetecilerin sosyal yatırımları mutlaka güvence altına alınmalıdır.

Dijital dönüşüme imkan vermek için, bir destek programına ihtiyaç vardır; bu süreç içerisinde gazetecilerin sosyal sigorta ve ihtiyat sandığı yatırımları, kamu kaynakları ile mutlaka güvence altına alınabilir.

Kıbrıs'ın kuzeyine yönelik "ithalat"tan alınacak reklam katkısı ile oluşturulacak bütçe de, medyanın gelişimi, gazetecilerin geleceği için değerlendirilebilir.

Bu 'markalar' madem ki reklamlarını sınır ötesinden bize taşıyorlar, reklam katkısını da yapmaları kaçınılmazdır!

Ayrıca, yeni dönemin yaygın mecrası olan "mobil haber

paketleri"nden, devletin aldığı ve neredeyse yüzde 50'yi aşan vergiler de geleneksel medyamızın kurumsallaşması yönünde kullanılabilir.

Geleneksel medyanın desteklenmesinden muradım, önce ve mutlaka gazetecilerin, yani basın emekçilerinin doğrudan desteklenmesi, ardından da kurumsallaşma ve dijital medyaya geçiş için proje odaklı bir ilerlemedir.

Yoksa alışlagelmiş olduğu gibi, "devlet para versin, medya patronları kazansın", gibi bir yanlış anlama, hepimizi var olan altüstlüğü arar noktasına getirir.

"Özgür basından" söz etmenin birincil koşulu da aslında, "ekonomik" özgürlüktür.

Bu başarılmazsa eğer, gazeteciler ve editörler ve en nihayetinde medya sahipleri, işstahlı patronların, üniversitelerin, siyasetçilerin, paralı reklam verenlerin "maskarası" olmaya devam edecektir.

Gazeteler de çoğunlukla "haber" değil, "halkla ilişkiler" bültenleri yayınlacak, hesap sormak yerine, "yayınlalım da reklamsız kalmayalım", içgüdüğü ile hareket edecektir.

Umutsuz olmaya gerek yoktur!

Ama manzara çok da yaldızlı değildir...

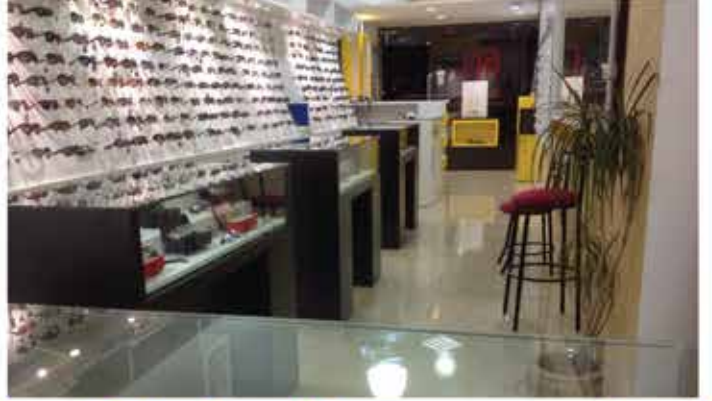

HAMİT BEDEL OPTİK

Mağusa Merkez

Güzelyurt'ta yarım saatte
optik gözlük teslimi.

GÖZLERİNİZE İNANAMAYACAKSINIZ!

Optisyen Hamit Alkan BEDEL

Güzelyurt Şube

Merkez: İsmet İnönü Bulvarı Telefon Dairesi yanı 76/B G.Mağusa Tel: (0392) 365 1554 Fax: (0392) 365 1564

Şube 1: Namık Kemal Sokak No:2 DE GÜZELYURT Tel: (0392) 714 1877

Web: www.hamitoptik.com, www.kktcpazari.com/hamitoptik, E-mail: hamitoptik@gmail.com

“Medyanın Durumu İyi Değil”

Ali BATURAY
alibaturay@yahoo.com

Kıbrıs Türk medyası çok zor bir dönemden geçmektedir. Kâğıda basılı gazeteler ve TV’ler önemli sorunlarla boğuşurken, internet gazeteciliği de istenilen noktada değildir.

Öncelikle kâğıda basılı gazeteler, “Yeni Medya” ya da daha yeni ismiyle “Sosyal Medya” karşısında büyük bir yaşam mücadelesi veriyor.

Yalnızca Kıbrıs’ta değil, tüm dünyada aynı sorun yaşanmaktadır ve gazetelerin kaç yıl daha dayanabileceği, ne kadarının ayakta kalabileceği tartışılmaktadır.

Kimilerine göre, gelecekte kâğıda basılı gazete kalmayacak, kimine göre ise kan kaybetse de kesinlikle yok olmayacak.

Ben de kâğıda basılı gazetelerin tamamen yok olacağını düşünmüyorum ama sosyal medyayla, elektronik ortamdaki gazetelerle çok daha çetin bir mücadele vermek zorunda kalacaktır.

İnsanlar artık habere çok daha hızlı ulaşmaktadır, ellerindeki telefonlarla, tabletlerle nerede olursa olsun anında gelişmelerden haberdar olabilmektedir.

Özellikle insanların bir an olsun elinden bırakmadığı akıllı telefonlar, kâğıda basılı gazetelerin en büyük düşmanıdır. İnternet gazetelerinin yanı sıra sosyal paylaşım sitelerinde de çok sayıda haber dolaşmakta, haberler paylaşılarak çoğaltılmaktadır.

Neredeyse gelişen her olaydan toplum anında haberdar olmaktadır.

İnternet ortamındaki habercilik ve televizyonlar, radyolar tabii ki kâğıda basılı gazetelerin bir değil birkaç adım önündedir. Gün içindeki haberler o kadar çok dolaşmaktadır ki buralarda, artık aynı haberleri kâğıda basılı gazetede sunmak okuyucuya “bayat haber” satmakla eş anlamdadır.

Kendinizi bir okuyucunun yerine koyun, stanttaki bir gazetenin ön sayfasına baktığınızda, “Ben bu haberlerin tümünü okudum, bunları biliyorum” duygusunu taşırsanız o gazeteyi satın alır mısınız?

Tabii ki almazsınız. Zaten almıyor da insanlar, hele genç kuşağın, gazete satın alma alışkanlığı yok denecek kadar az.

Kâğıda basılı gazetelerin yapması gereken, gün içerisinde hiç duyulmamış haberleri sayfalarına, özellikle de ön sayfasına taşımaktır. Gazeteler, ancak yeni, orijinal haberlerle okuyucu çekebilir, tiraj artırabilir.

Tabii bunu yapabilmek içinde önemli bir muhabir kadrosu ve teknik donanımına ihtiyaç var.

Üstelik ülke küçük, gündem yaratacak haberler kısıtlı.

Maddi zorluklarla mücadele eden, neredeyse baskı ücretini çıkarmakta zorlanan gazetelerin, muhabir ordusu yaratarak haber üretmesi çok zor görünüyor. Tirajı 60 ile 100 arasında değişen gazeteler var. Bu gazetelerin ayakta durması bile mucize gibi bir şey.

Patronlarının başka işler yaparak bazen sırf bir ses, bazen de silah olarak kullandığı ve sübvansiyeye ederek ayakta tuttuğu gazetelerle, bazı şirketlerin desteği ile ayakta duran gazeteler mevcuttur.

Gazetelerin çoğu, Türk Ajansı Kıbrıs’ın (TAK) haberleriyle ayakta durmaktadır.

Bugün bazı gazeteler tiraj alamayacağını bildiği halde, sırf ön sayfaları sabahları TV programlarında okunuyor

diye anlaşmalı oldukları şirketlerin haberlerini okutturmak üzerine çalışma yapıyor. Bu da tabii gazetelerin mücadelesine ne katar dersiniz, “hiçbir şey” derim.

Maddi sıkıntılar, gazeteleri bazı yerlere kanalize olmaya, birilerinin güdümüne girmeye zorluyor.

Bu yan katkılarla da yapılan gazetecilik değil çok başka bir şey oluyor.

Söz konusu yapay tedbirler, gazeteleri ayakta tutmaya yetmeyecektir kuşkusuz. Peki televizyonlar? Onların durumu da çok parlak değildir.

Televizyonlar da uydu parası tehdidi altındadır.

Eski hükümetin bir süre önce TV’lerin uydu parasını ödemeyeceğini açıklaması, TV yöneticilerini kara kara düşünmeye itmşti, yeni hükümetinse bu konuda yardım sözünü ne kadar tutulacağı veya sözün nereye kadar süreceği de bilinmemektedir.

Ülkemizde yaygın olarak satılan ürünlerin reklamlarının KKTC’de çok fazla izlenen Türkiye kanallarında bolca yer almasından dolayı KKTC TV’leri bu ürünlerin reklamını alamamaktadır.

Bu durumda pasta küçülmektedir ve TV reklam ücretleri düşüktür. TV’ler çok zor şartlar altında ayakta durma mücadelesi vermektedir.

Gelirleri uydu parasını karşılayamamaktadır. Kısıtlı personelle çalışan TV’lerin en iyi yaptığı şey, stüdyoya konuk çağırmasıdır. Hangi televizyonu açarsanız açın sürekli konuşan bir kişi görürsünüz ve maalesef konuşanlar da hep aynı insanlar.

Bir grup insan farklı televizyonlarda dönerek sürekli konuşuyor ve bu da izleyiciye hiç cazip gelmiyor. Çok az program dışında yaratıcılıktan eser yok.

Uyduyu terk edip, karasal yayın yapmak da hiç izlenmemeyi göze almak demektir çünkü evlerde artık karasal yayın anteni yok.

Ya internet gazeteciliği? O tam bir felaket.

Bilişim Yasası’nın da olmaması nedeniyle internet ortamında haber adı altında tam bir çöplük oluştu.

Yalan haberler, hakaretler, yanıltıcı bilgiler, haber ve fotoğraf hırsızlığı, ne ararsan var.

Dikkat çekebilme adına hiç çekinmeden aslı astarı olmayan, külliye yalan haberler yer alıyor internet gazetelerinde.

Rekabet edilecek, süratli haber verilecek diye eksik, yanlış bilgiler veriliyor. Gazeteler, kendi web sayfasına daha koymadan, internet gazeteleri haberleri çalarak kullanıyor.

Çoğu kaynak belirtmeye bile gerek duymuyor. Birçok haber, neredeyse iki cümleyi geçmiyor.

Ne ilke, ne etik, ne kural, ne habercilik anlayışı var.

Peki medyanın devlet kanadını oluşturan BRTK ile TAK’da durum nedir?

Hiç de iyi değil... BRTK ve TAK çok sayıda sorunla boğuşmakta ve iç kavgalarla gündeme gelmektedir. Tabii ülkeyi yönetenler gerekli ilgiyi göstermediği gibi, buralara el uzatarak daha da karıştırıyorlar.

İktidara gelen partiler, her iki kurumu da kendi borazanı haline getirmeye çalışıyor. Medya, gazeteci olmayan kişilerin kuşatması altında, her meslekten insan medyada yer buluyor ve hiç çekinmeden “gazeteci” payesini çok ucuza ele geçiyor.

Gazetecilerin çoğu bir yerlere kanalize olmuş durumda, köşe yazısı, haber niyetine hep şirketlerin, kurumların reklamı yapıyor.

Habercilik ve köşe yazarlığı neredeyse, “nereden ne koparabilirim, kendime nasıl imtiyaz sağlayabilirim?” anlayışı üzerine kurulmuş durumda.

Bazen insan, içinde bulunduğu camiadan utanç duyuyor.

Neresinden bakarsanız bakın, Kıbrıs Türk medyası dökülüyor, gerçekten tutar bir yanı kalmadı ve her geçen gün de daha kötüye gidiyor.

Çoğunluğunun da “daha iyi nasıl oluruz?” diye bir derdi yok.

Sorunları tespit edip üzerine gitmek, gerçekten sıkıntılardan kurtulmak isteyenlerle konsensüse varıp, birlikte çıkış yolları aramak, eksik yasaların çıkarılması için çalışmak, var olan yasaların uygulanması için baskı unsuru olmak gerekiyor.

Tabii içimizi de temizlememiz şart, aksi takdirde “medyanın” yalnızca adı kalacaktır.

Bu Kirden Hepimiz Sorumluyuz

Serhat İNCİRLİ
serhat@kibrisgazetesi.com

Ülkemizde gazetelerin veya gazeteciliğin sorunları nelerdir?

Bu konuyu günler sürecektir bir konferansta veya sempozyumda tartışmak bile yeterli değil.

Ülke demokrasisi ile ilgili sorunlar arasında, “militarist gazetecilik”, “misyon gazeteciliği” gibi tartışılabilir konular, hedef kitle yokluğu, hizmet içi eğitim eksikliği, temel eğitim eksikliği ve gazetecilikle ilgili yasaların olmaması sayılabilir.

Kullanılan dilin ırkçı, dışlayıcı ve nefret içermesi de tartışılması gereken konular arasındadır, ki bu da eğitimle alakalıdır.

Ancak bana göre, ülkede en ciddi sorun, gazetecilerin, gazetecilik meslek ilkeleri ile ilişkilerinin azlığıdır.

Bu, hepimiz için geçerlidir.

Herhangi bir kişi ya da kurumu hedef aldığım yargısına kapılmamanız gerekiyor.

Gazeteci sıfatı taşıyan, ancak hayatında tek bir haber yazmamış, hasbelkader bir yerden, bir köşe kapmış kişilerin, siyasilerle ya da iş adamları ile ilişkileri; hele hele de casino patronları ile yakınlıkları, en ciddi sorundur.

Çünkü “toplumun çıkarları” yerine, bu ilişkiler nedeniyle, toplumu kemiren casinoların çıkarları, rüşvet alan siyasilerin çıkarları, vergi kaçırarak iş insanlarının çıkarları öne çıkmaktadır.

Efendim maddi sorunlar...

Efendim devlet bize yardım etmiyor...

Maddi sorun varsa, gazeteyi kapatırsınız.

Devletten maddi destek almak, yukarıda bahsettiğim ilişkiye girmenin ta kendisidir zaten.

Dolayısıyla, bu ülkede “gazetecilik” denen kurum, son derece güvenilirmez, son derece kirlili ve son derece meslek ilkelerinden sapkın haldedir.

Oturup, bunun konuşulması şarttır!

Tekrar ediyorum... Bu yazının hedefinde, hiç bir kişi ya da kurum yoktur.

Hepimiz, aynı kazanın içerisindeyiz... Hepimiz bu “kirden” sorumluyuz...

Medya Sancıları

Aysu Basri AKTER
aysu_basri@yahoo.com

Kıbrıs Türk Medyası genel devlet sistemindeki kurumsallaşamama eksikliğini içinde taşıyan sektörlerden biri.

Yazılı basın alanında kısmen gelişmişlik ne yazık ki, özellikle görsel medya için geçerli değil.

Daha eski bir tarihe sahip yazılı basın, gerek kadro ve altyapı, gerekse personel hakları açısından dünya standartlarını yakalayamasa da, en azından yakın.

Türk Ajansı Kıbrıs'ın ücretsiz abonelik sisteminin de etkisiyle, bazı gazeteleri çıkarmak çok zor değil ve kalabalık bir kadroya da ihtiyaç duyulmuyor. Ama bugün en yüksek tirajlı gazetede bile, yurt dışı ofisler, uzmanlaşmış muhabirler yok. Dahası personel hakları ve çalışma koşulları açısından da herhangi bir gazeteden çok yüksek koşullar sunamıyor.

Bunda şüphesiz toplumun hala içe kapalı yapısı ve kapalı ekonominin etkisi büyük. Sadece gazete gelirleriyle ileri düzeyde bir kurumsallaşma ve profesyonelleşme çok kolay olmuyor.

Kaldı ki toplum olarak dünyada ne olup bittiğiyle değil, kendi kapımızın önünde olanı konuşmakla ilgiliz.

Her ne kadar yazılı basının ekonomik altyapısı görsel medyaya göre çok daha ilerdeyse de özellikle son 5 yıl

içinde gelişen sosyal medya kullanımı, artık gazetelerin geleceğini tehdit ediyor.

Gerek internet gazeteciliğinin gelişmesi ve haberi çok hızlı tüketmesi, gerekse sosyal paylaşım mecraları, gazetelerin zaten televizyon ve radyolar karşısında haber alanında aldıkları yenilgiye bir yenisini daha ekliyor.

Artık sabah aldığınız gazete eskimiş oluyor.

Medyanın ana gelir kaynağı olan reklam alanında da sektörel bir gelişmişliğin olmaması, ekonomide yaygın bir kurumsallaşmanın hala yakalanamaması da gelir dengeleri açısından ciddi bir dezavantaj oluşturuyor.

Reklam, sermaye açısından genellikle özel ilişkiler ya da çıkarlar dengesi üzerinden dağıtılan bir olgu halinde.

Bu sadece ekonomik gelişmeyi değil, aynı zamanda sermayenin tahakkümünden kurtulmayı da engelleyen bir durum. Toplum açısından ise objektif haber ihtiyacını baltalayan bir gerçek.

Görsel medyada reklam alanının gelişmemişliğinin dezavantajı belki daha acı şekilde ortaya çıkıyor. Zira başka geliri olmayan televizyonlar, oldukça dar bütçelerle devasa bir sektör olan Türkiye televizyonlarıyla rekabet etmek zorunda kalıyor. Ama kendi prodüksiyonlarını yapamıyor, merkezin dışına çıkamıyorlar.

Televizyonlar reklam alanında da Türkiye medyası tarafından haksız bir rekabete maruz kalıyor. Büyük markaların reklamları en popüler kanallarda oynarken, ithalatçı firmalar ayrıca reklam ihtiyacı hissetmiyor.

Bütün dünya dijital yayıncılığı geliştirmişken, hala dijital yayına geçememenin bedelini, uydu yayını için her ay en az 45 bin TL ödeyerek üstleniyor.

Bunlar medyanın temel sancıları. Bu sancılar, kolay gazeteciler, kolay köşe yazarları ve televizyoncular yaratıyor. Profesyonelleşmenin olmadığı noktalarda da demokrasinin temelini oluşturan doğru ve objektif bilgi alma hakkı gölgede kalıyor.

“Bizim meslek zordur” derler ya...

Didem MENTEŞ
didem_mentes@hotmail.com

Deneyimli Kalem

Habercilik zor, gazetecilik ağırdır... Gecesi-gündüzü yok, ayazı, soğuğu çoktur. Kimi zaman selin ortasında iliklerine kadar donmaktadır... Kimi zaman 40 dereceyi aşan sıcaklığın altında, çıkan yangını görüntülerken ayaklarının cayır cayır yanmasıdır. Bazen AÇ kalmaktır... Sırası gelir eskimiş sütle yıkanmak, çamura batmak, kaza atlatmaktır... Kimi zaman tehditler almak, kavganın ortasında kalmaktır... Gün gelir hakaret duymak, saldırıya uğramaktır... Dayanması zordur... Ama heyecandır, deliliktir, hastalıktır, bağımlılıktır... ‘Vicdan’ meselesidir... Saygıdır, dürüstlüktür... ‘Fedakârlık etme’ mesleğidir. Gazetecilik ‘insan’ olabilmektir aslında...

Gazetecilik, karmaşık bir meslek değildir. Aslında çelişkili bir meslektir. Kendi içinde ikilemler yaşatır. İyiyi ve kötüyü, doğru ve yanlış barındırır... Vefadır, cefadır... Yürek işidir... Gazeteci, ufku geniş tutmazsa kaybeder.

Gazeteci, toplumla aynı çizgide veya bir adım geride yürüyemez. Toplumun her zaman bir adım önünde olmalı, yeni fikirleriyle insanlara yol göstermelidir. Gazeteci, iyi bir sinema, tiyatro ve konser izleyicisi olmalıdır. Gazeteci, saygı duyulan, değer gören olmalıdır. Toplumun her kesimiyle iletişim kurmalı, onların dilinden sohbet etmesini bilmelidir. Toplumun aynası olmalıdır. İşte sırf bu sebeplerden dolayı gazetecilik, ağır, zor bir meslektir.

Gazetecilik, bir meslekten öte, yaşam biçimidir. Ben işten çıktım, eve gittim “Oh bütün sorunlar gazetede kaldı, işim bitti,” gibi bir yaklaşım kabul etmez. Gazetecilik 24 saat devam eder. İnternet ortamı nedeniyle haberi kaçırma, yavaşlama lüksünüz kalmıyor. Bir haberi yazarken ‘Yarına bırakalım’, deme şansınız ise ortadan kalkıyor. Bilgiler jet hızıyla yayılırken, gazetecilik bu noktada ortaya çıkıyor. Bilinmeyeni ortaya çıkarmak, okuyucuya farklı bilgiler sunmak değer kazanıyor.

Burada doğru haberle birlikte, ‘Gazeteciye güven’ konusu kendini gösteriyor. Bizim ülkemizde de sosyal medya haberciliği büyük sorun hale gelirken, yanlış ve hatalı haberler, aktif gazetecileri de sıkıntıya sokabiliyor. Doğru haberi ayırmak zorlaşıyor.

Bizim adamızda da gazetecilik zor meslek neden mi?

Çünkü her şeyden ‘Fedakârlık’ etme mesleğidir. Ailenizin en mutlu anlarını bir daha yakalayamamak, randevularınızı kaçırmaktır. İşte bu nedenle severek yapmak gerekir. Mesai kavramı olmadan, haber

peşinde koşmak, haber atlatmak, bir haberi diğer meslektaşlarımızdan önce öğrenip, kaleme almak gerçekten çok özveri ve çalışma aşkı gerektiren bir konudur. Tüm gün boyunca koşturup, hazırladığımız haberlerin ömrü sadece bir günlük; kelebek misali. Ertesi gün yeni bir gazete hazırlamak zorundasınız. Eğer kadronuz az ise bu daha yorucu olabiliyor.

Bu zorlu koşturmacaya dokuz yıldır yakinen tanıklık ediyorum. Gazeteciliğin en meşakkatlisi, en sinir bozanı ise polis ve mahkeme muhabirliğidir. Bu haberler genellikle gazetelerin üçüncü sayfalarında da yer bulur ve olay büyükse manşetten gösterir kendini. Çünkü tam da hayatın kalbidir. Belki de en son çalışılmak istenen bölümdür. Bir kere kan var, küfür var, ceset var, şiddet var, yıpranma var. Adliye muhabirliği zevkli olduğu kadar, yorucu ve sıkıntılıdır. Zaten genelde en çok sıkıntıyı polis-mahkeme muhabirlerinin yaşadığı gazete sayfalarına yansıyor.

Ben de yaklaşık 7-8 yıldır muhabirlik yaptığım için bu sıkıntıları iyi bilenlerdenim. Saldırıya uğradığımız, fotoğraf çekerken zorluklar yaşadığımız anlar oluyor. Güvenlik güçleri ne kadar önlem alsın da zaman zaman yetersiz kalabiliyor. Bu konular zaman zaman gazetelerde yer buluyor. Ancak basın örgütleri ve sendikalar ses getirecek eylemlerde ya da uygulamalarda pek bulunmuyor. Sendikalı olan basın mensupları için zaman zaman açıklamalar yapılsa da yeterli etkiyi gösteremiyor.

Gazetecilik, 'para kazanma' mesleği değildir. Ancak ülke şartlarına göre hak edilen ödemeler ve yatırımların birçok kurum tarafından yapılmadığı da bir gerçek. Hayatları sokakta geçen 'muhabirlerin' mevcut sıkıntılarını aşmak kolay olmasa da sosyal hakları üzerine gidilerek, güvence altına alınmalıdır. Özellikle emekliliği olmayan bu meslekte, 'yıpranma payı' ödeneğinin artık hayata geçirilmesi kaçınılmazdır. Bunlar tabii ki mesleki konular.

İşte bu noktada, eğer resme genel bakacak olursak, sorun da orada başlar.

Sonuç olarak, gazetecilik, günümüz dünyasında artık daha çok zor yapılan bir meslek haline geldi. Kıbrıs'ın kuzeyinde bu mesleği yapmakta zorluk yaşanırken, piyasaya yeni habercilerin çıkmaması da medyanın içinde olduğu durumu ortaya koyuyor. Biz gazeteciler dinlenirken çalışıyor, çalışırken dinleniyoruz. Gün gelir defterlerimiz, klavyelerimiz yastığımız olabiliyor. Ama tek derdimiz, mesleğimizi zor da olsa hakkıyla yapmak oluyor...

“İş Güvencesinden Yoksun Bir Medya”

Deniz ABİDİN
denizabidin@hotmail.com

Medyanın bugün geldiği durum, sektörde toplu iş sözleşmesinin olmaması, iş güvencesinden yoksun çalışılması, medya çalışanlarının sosyal haklarının göz ardı edilmesi, 8 saati aşan uzun çalışma saatleri ve ağır iş şartlarını düzenleyen bir tedbirin alınmaması nedeniyle iyiye doğru gitmiyor... Yapılmayan sosyal yatırımlar, basın

Ülkemizdeki medya nereye doğru gidiyor?

F. KİŞMİR: Özel sektör ve kamu. Bu ayırım, Kıbrıs'ın kuzeyinde adaletsiz bir yapıda başlamış ve bu giderek artmıştır. Çalışanlar için geçerli olan çifte standart, kurumlar için de geçerlidir. Çünkü ithal malların tümü ile ilgili reklamlar, Türkiye medyasına verilmekte. Bu olumsuzluğa ek olarak devlet televizyonu ile de rekabet koşulları aynı değildir. Hal böyle olunca, özgür medya koşulları da zayıflamaktadır.

A. TÜRKKAN: Bir 11 Temmuz daha geldi ve değişmeyen soruya yeniden yanıt arıyoruz.

Her yıl aynı demeçler verilir, aynı sıkıntılar paylaşılır, ama ülke genelinde olumluya dönük maalesef bir ilerleme olmaz. Yine de dilimiz döndüğünce yine konuşalım, tartışalım... Nüfus 300 bin. 16 günlük gazete, 9 televizyon kanalı ve sayısını bilemeyeceğimiz kadar çok radyo kanalı. Önce bunun normal olup olmadığını sorgulamamız gerekiyor. Bu sayılar “Çok sesliyiz,” demek değildir. Kimsenin okumadığı gazete, izlenmeyen bir televizyon kanalı, çok sesliliğe katkı yapamaz. Bizler, gerek

çalışanlarını en başta sağlık hakkından yoksun bırakırken, emekli olamama endişesiyle birlikte gelecek kaygısı içine sokuyor....

Özel sektörün ekonomik yönden özgür olmadığı, toplu iş sözleşmesinin göz ardı edilmediği, devlet televizyonunun rekabet unsuruna dâhil olduğu bir ortamda basın özgürlüğünden bahsetmek pek de doğru olmaz. Tüm bunların yanında, sendikalaşma sadece çalışanı değil, işyerini de koruyan bir yapı olduğundan gerekli olduğu görüşü medya çalışanlarının ortak düşüncesidir sanırım...

Ülkemizde medyanın geldiği durumu, Genç TV Haber Müdürü Fatma Kışmır, Diyalog Gazetesi Haber Müdürü Aytuğ Türkkan, Sim TV Haber Müdürü Aktay Elektrikçi, Yeni Bakış Gazetesi Muhabiri Eniz Orakcioğlu, Kıbrıs Postası Muhabiri Filiz Seyis ve Gazeteci Hüseyin Çakmak ile konuştuk.

televizyonlarımızda, gerekse günlük gazetelerimizde kaliteyi ön plana çıkaramazsak, her yıl 11 Temmuz'larda copy paste (kopyala, yapıştır) konuşmaya ve yazmaya devam ederiz. Dünyada medya, artık büyük yatırımlar gerektiren ve iş dünyasının da içinde olduğu bir hal aldı. Bizde de bu gidişat kaçınılmazdır. Burada önemli olan, iş sahibi bir kişinin medya gücünü siyasilerin üzerinde

etkili kılması için değil, medyayı da para kazanacak bir mecra olarak görüp, bu yönde yatırım yapmasına olanak sağlanmasıdır. İş insanlarına bu noktada gazeteciler yön verecektir. İşte tetikçilikle, gazetecilik arasındaki ince fark da burada yatar.

E. ORAKCIOĞLU: Özel gazete ve televizyonlar olarak, sendikalaşma konusunda da sektörel bazda geri kalmışız biraz, çalışanın hakkı olan Toplu İş Sözleşmesi hakkını bir türlü alamamakta, gerçek sendikalaşmayı yaşayamamaktayız. Anlayacağınız, her an kapının önüne çok kolay konabiliyorsunuz. Tek kelime ile gazeteciliğe sevdalı biri olarak, tanımlama yapacak olsan, eski çağlardaki kölelik, şimdiki çağın modern köleliği gibi bir şey derim. Karın tokluğuna, hiçbir doğru dürüst hakkın olmadan çalışmak.

A.ELEKTRİKÇİ: Ülkemizde medya, dünyada da olduğu gibi internet ortamına doğru gidiyor. İnternet ve akıllı telefonlar sayesinde artık, vatandaş muhabirliği ciddi şekilde çoğalırken, gazetecilerin işi bir yandan kolaylaşıyor, diğer yandan da zorlaşıyor. Bunu açmak gerekirse, akıllı telefonu olan hemen hemen herkesin ülkemizde ve dünyada olup bitenden anında haberi oluyor. Bunun tam tersi olarak, vatandaşların akıllı telefonlarla sosyal medyadan yaptığı paylaşımlar sayesinde gazeteciler de “Nerede? Ne oluyor?” hızlıca öğreniyor. Vatandaşlar, gün içinde bilgiye doyarken, medyanın olayları daha da farklı bir açıdan işleyerek, cazip hale getirip, vatandaşa sunması gerekiyor. Bu arada vatandaşlar tarafından yapılan paylaşımlarda medya etiği pek dikkate alınmıyor haliyle. İşte tam da bu esnada gazeteciler devreye giriyor ve doğru şekilde haber yaparak, kamuoyunu bilgilendiriyor.

F.SEYİS: Sektörümüzde bildiğim kadarıyla bir kurum dışında, hiçbir yerde toplu iş sözleşmesi yoktur. Yani basın çalışanlarının iş güvencesi, patronların iki dudağı arasındadır. En az iş güvencesi kadar ciddi bir diğer sıkıntı ise hiç yapılmayan ya da düzenli yapılmayan sosyal güvenlik yatırımlarıdır. Yapılmayan veya eksik yapılan yatırımlar, basın çalışanlarını ücretsiz sağlık hakkından mahrum kalmasına neden olmak bir yana, emekli olamama tehlikesiyle karşı karşıya bırakmaktadır. Gittikçe daha da itibarsızlaştırılan meslekteki tüm bu sıkıntılar, göz önünde bulundurulduğunda, sanıyorum ki, bu ülkede düşünen, üreten gazeteciden veya özgür basından bahsetmek, sadece hayal oluyor.

H. ÇAKMAK: “Ülkemiz medyası iyiye gitmemektedir. Geçmiş yıllarda, medyamızda (sayfa sayısının çok az olmasına, teknik imkânsızlıkların bulunmasına rağmen)

özel habercilik, yoruma dayalı habercilik ve haber takibi ağır basmaktaydı. Son yıllarda bu durum, “Haber Ajansı Bağımlısı Medya” anlayışına dönüşmüştür ve benzer haber yayınlamaktan başka bir iş yapılmamaktadır. Günümüz medyasında görev yapan birçok yayın yönetmeni veya haber editörü, haber ajanslarından aldıkları haberlerin başlıklarını bile değiştirmeye gerek duymadan, haberi redakte etmeden, yayınlama dönemini başlattılar. Bu durum, 15 – 16 tane günlük gazetenin ve bir o kadar da özel radyo ve televizyonun benzer haberler yayınlanmasına yol açmaktadır ve bana göre gereksizdir. Diğer yandan, medyamızdaki haber muhabirlerinin birçoğu (gazetecilik fakültesi mezunu olmalarına rağmen) ülkenin sosyal, kültürel, siyasi tarihinden, tanınmış kişilerinden habersiz, “İlgili haberi takip ettim, fotoğraf çektim, iki satır yazdım, bu iş tamamdır” anlayışı ile içi boş veya yetersiz haberler üretmektedirler. Yerel medyamızın bir diğer özelliği de, yerel haberlere – olaylara yer vermektense, Türkiye kamu oyununda popüler olan magazin haberlerine, kadın vücudunu teşhir etmeye, gösteriş için yaşayan kişileri haber yapmaya öncelik vermesidir”.

Gazetecilik mesleğinde iş güvencesi – sosyal haklar ne durumda? Yeterli mi?

F.KİŞMİR: Elbette basın çalışanları da bundan nasibini almıştır... Çalışma saatleri koşulları ve ödenekleri ayrıca sosyal hakları ve en önemlisi gelecek güvencesi, kamu çalışanları için nerede olursa olsun aynıdır. Keza basın çalışanları için de şartlar farklı değildir.

A. TÜRKKAN: Bugün büyük medya kurumlarımızda (topu topu 2 tane) çalışanların haklarının bir tamam verildiğini görüyoruz; izin hakları, düzenli maaş, yatırımlarının maaş üzerinden yapılması gibi. Ama geriye kalan gazete ve televizyonlarda, çalışanlar açısından

tam bir trajedi yaşıyor. İşin en kötü tarafı da, hükümet edenler buna sessiz kalıyor. Gelmiş geçmiş tüm çalışma bakanları biz gazetecilerin geleceğinin çalınmasına seyirci kalmışlardır, kalmaya da devam ediyorlar. O nedenle tepkilerimizi koyarken, şekilsel olarak davranmak yerine, gerçekler üzerinden bir bakış açısı yakalamalıyız diye düşünüyorum.

E. ORAKCIOĞLU: ‘Düşük maaşlara uzun saatler çalışmak’ demek gazetecilik. Haftanın 6 veya 7 günü, uzun saatler çalışmak zorunda kalıyoruz bazen. Bazen de çıkacağımız tatilden fedakârlık yapmak zorunda kalıyoruz. Birçok sektör ve kamu çalışanları gibi 19 Mayıs, 23 Nisan, Bayram gibi özel gün izinlerimiz yok bizim, çoğu zaman işçi bayramında bile çalışmak zorunda kalıyoruz.

A.ELEKTRİKÇİ: Tüm sektörlerdeki çalışanların sendikası olması gerektiğini düşünüyorum. Böylelikle iş güvencesi kendiliğinden sağlanmış olur. Bir işyeri sendikası olduğu zaman, işçi de, işveren de bundan kazançlı çıkar diye düşünüyorum. Sendikalaşma, sadece çalışmanı değil, işyerini de koruduğundan, daha sağlıklı bir iş ortamı sağlanacağı kanaatindeyim. Sosyal yatırımlara gelince; tüm özel işyerlerinde olduğu gibi medya alanında da sosyal yatırımların yapılmadığı işyerlerinin olduğunu duyuyor ve biliyoruz. Burada görev devlete düşüyor, ama işverenin de bilmesi gereken bir konu var ki, mutlu bir çalışan daha verimli olur. Bence bunu sağlamanın yolu da sendikalaşmadır.

F.SEYİS: Mesleğimizdeki en ciddi sıkıntılarımızdan biri iş güvencesi yoksunluğudur diye düşünüyorum. Çalışma

saatleri ve ücretler konusunda da büyük sıkıntılar ve hak ihlalleri yaşanan sektörümüzde, haftalık yasal çalışma saati olan 40 saatin çok üzerinde, hiçbir ek mesai hakkı olmadan, asgari ücrete çalışan meslektaşlarımız adeta köleleştirilmiştir.

H.ÇAKMAK: Birkaç gazete veya özel televizyonun dışında, medyadaki iş güvencesi ve sosyal hakların durumu rezaletten de ötedir. Vatandaşın veya hakkı yenen çevrelerin haklarını aramak veya yansıtmak için “kamu hizmeti” yaptığını söyleyen birçok medya sahibi, kendi çalışanlarının iş güvencesini ve sosyal güvenlik haklarını gasbetmektedir. Sosyal güvenlik kurumları ve medya örgütleri de bu duruma göz yummaktadır, sessiz kalmaktadır, radikal kararlar almamaktadır. Günün her saatinde haber peşinde koşan ve mesai kavramı olmayan medya çalışanlarının, sosyal haklarının göz ardı edilmesi bir yana, 8 saati aşan uzun çalışma saatlerini ve ağır iş şartlarını tazmin edecek bir tedbir alınmamaktadır. Medya çalışanları, işinden olmamak adına, bu duruma sesini çıkartmamaktadır. 33 yıllık gazetecilik mesleğinde sosyal hakları gasbedilen kişilerden biri de benim. Yaklaşık 7 yıldır erken emeklilik hakkımı kazanabilmek için mücadele etmeme rağmen, sonuç alamıyorum. Sosyal sigortalar kurumu yöneticileri ve müfettişleri, iş yapmadan maaş almaktadırlar. Bana göre bu ülkede elektrik kurumu ile telefon dairesini özele devretmek yerine, sosyal sigortalar kurumunu özele devretmek gerekir. Medyada her gün demeçleri yayınlanan büyük devrimciler, hakkını arayan sivil toplum örgütleri başkanları, gazetelerde -televizyonlarda boy gösteren siyasi parti temsilcileri, geçmişte veya günümüzde basın çalışanlarının haklarını

gasbetmişlerdir ve gasbetmeye devam etmektedirler. Ne acıdır ki, bu durumun bilinmesine rağmen, birçok meslektaşlarımız bu kişilere ambargo koyacağına, bu kişilerin görüşlerini kamuoyuna yansıtma imkânı sunmaktadırlar ve birçok meslektaşımız bu kişilerden hesap sormamaktadır. Durum böyle olunca, sözünü ettiğim kişiler memleketin en büyük adalet savunucusu ve hak arayıcısı olarak hem medya çalışanlarının haklarını gasbetmekte, hem de medyada rahatça boy göstermektedirler.

Meslek icra edilirken yaşanan zorluklar nelerdir?

F. KİŞMİR: Geçmişte daha kurumsal çaba içerisinde olma gayreti veren medya sektörü (özel kuruluşlar), artık ayakta duramama noktasındadır... Bu koşullar değişmediği sürece, bu bölümlerden mezun olma ihtimali de artık zafiyete uğrayacaktır... Tüm bunlar ise demokrasinin zayıflaması anlamını taşır.

A. TÜKKAN: Medya için bir başka sorun da internet gazeteleridir. Yine birkaç tane hariç, geriye kalanların durumu içler acısıdır... Bizler, meslek örgütleri ve gazeteciler olarak, maalesef kötülerini ayıklamayı başaramıyoruz, deşifre edemiyoruz, utandıramıyoruz... O nedenle iş yine hükümet edenlere düşüyor. Sırf birilerine çamur atmak, bundan para ya da siyasi menfaat elde etmek gibi niyetlerle yayın yapan sitelerin tehlikelerini yaşayarak görüyoruz. O nedenle bilişim yasasının bir an evvel çıkması gerekiyor. Ve dönelim başa; içerik, çalışanların durumu ve tehditler olarak üç bacadaki özetlemeye çalıştım. Hem biz gazetecilere, hem ülkeyi yönetenlere büyük görevler düşüyor. Aynı yazıları yazmak zorunda kalmayacağımız, aynı şikâyetleri dillendirmeyeceğimiz nice 11 Temmuzlar'a..."

E. ORAKCIOĞLU: Gazetecilik, dışarıdan bakıldığında çok cazip bir meslek, ama içine girdiğinizde, her ne kadar da işinizi aşkla yapsanız da sizi birçok konuda yıpratıcı bir sektör. Evet, benim için gazetecilik mesleği çok şey ve dediğim gibi mesleğime aşkla bağlı biriyim. Gelin görün ki, biz muhabirler, mesleğimizi icra etmeye çalışırken karşılaştığımız zorluklar sebebiyle, birçok sektördeki bireylerden daha çok yıpranmaktayız belki de. Kimi zaman habere koşarken, vatandaşın acısını yaşıyor, kimi zaman haberin gerginliğini hissediyoruz; selde yağmurda ıslanıyor, çamura batıyor, yangında duman içinde kalıyoruz. Dışarıda karşılaştığımız agresif ve saldırgan

insanlar da olmuyor değil. Bir kazayı fotoğraflamak istediğinde, biri çıkıp, üzerine yürüyebiliyor mesela. Tabii ki, sokakta yaşadığım zorlukların yanında, bir de haberi ucundan yakalayıp da birçok kurum, kuruluş veya siyasinin üzerini kapatarak, habere ulaşmamızı engelleme olayını da yaşamaktayız haberci camiası olarak.

A. ELEKTRİKÇİ: En büyük sıkıntı, çoğu zaman resmi makamlardan hızlı bilgi alamamaktır. Özellikle de bir hatayı ortaya çıkaracağımız anlaşılmış ise, bilgi almak hiç mümkün olmuyor. Ümit ederim ki, gazeteciler, mesleğini yaparak kamuoyunu doğru şekilde bilgilendirmeye çalışırken, resmi kaynaklar da görevlerini tam yaparlar ve vatandaşlar daha hızlı ve doğru bilgi sahibi olur.

F. SEYİS: Tüm olumsuzluklar içinde çalışan basın mensupları bir de mesleğini icra ederken, birçok zorlukla karşı karşıya kalıyor. Bu konuda en rahatsız olduğum konu olarak, gazetecinin medya – siyaset – sermaye ilişkisini ve kurumun ticari çıkarlarını göz önünde bulundurarak haber yazma noktasında baskı altında kalması olduğunu söyleyebilirim.

H. ÇAKMAK: Sansür ve engelleme bunların başında gelmektedir. 33 yıllık basın mesleği yaşamımda, çizdiğim karikatürlere, yazdığım haberlere veya köşe yazılarına sansür uygulanmıştır ve yayınlanmamıştır. Bu ülkedeki medyada yazdığımız – çizdiğimiz üretimlerle (haber, foto muhabiri, karikatür vb) uzun yıllar çalışmamız mümkün olmamaktadır çünkü medya yöneticilerinin ekonomik bir kriz anında işten ilk çıkarttığı personel bu kişilerden oluşmaktadır.

Avrupa'dan Afrika'ya

Emete ALKAPON
emetealkapon@gmail.com

Röportaj

Kurulduğu günden itibaren ilkelerinden taviz vermedi...

“Avrupa” olarak yayın hayatına başladı... Bugün “Afrika” adıyla yayımlanıyor...

Gazetenin kurulduğu günden bugüne tehditleri, açılan davaları, kurşunlamaları, faili meçhul kalan saldırıları, kısacası 17 Eylül 1997 tarihinden günümüze yaşadıklarını Genel Yayın Yönetmeni Şener Levent anlattı.

Şener Levent, öncelikle “Avrupa Gazetesi” vurgusu yaparak başladı gazete ve yaşadıklarını anlatmaya.

Levent, neden herhangi bir gazetede çalışmak yerine kendi gazetesini çıkartmaya karar verdiğini şu sözlerle dile getirdi;

“Bana göre, burada yazılması gerekenler yazılmıyor, söylenmesi gerekenler söylenmiyordu. Bu da dürüst bir gazetecilik değildi. Gazete, toplum yararına olan bir araçtır. Toplumun bilgilendirmek, aydınlatmak için, gizlenen şeyleri ortaya çıkarmak, başlıca görevi olmalı”, “Bunların bir bedelinin olacağını biliyordum.”

Gazetenin, Avrupa ismiyle, her türlü tehlikeyi göze alarak yayın hayatına başladığını anlatan Şener Levent, açılan davaları sırasıyla şöyle anlattı...

“Gazete yayımlandıktan çok kısa bir süre sonra ardı ardına saldırılar gelmeye başladı. Hemen bize davalar sıralanmaya başladı. Dava kapısını en başta açan 1. Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş'tı. Yaptığımız yayınlardan şikayetçi oldu ve

bize hukuk davası açtı. Açtığı dava, 1999 yılı Aralık ayında sonuçlandı ve mahkeme çok ağır bir tazminata hükmetti. Bu tamamen gazeteyi bitiren bir karardı. Basın tarihimizde verilen en yüksek tazminat miktarıdır. Yüzlerce dava açıldı. Gün oldu, polis, 60 ceza davası birden okumaya geldi.”

2000 yılındaki Cumhurbaşkanlığı Seçimi'nde aday olduğunu, Mayıs ayında gazeteye ilk haczin geldiğini ve aynı yılın Temmuz ayında tutuklandığını anlatan Levent, dünyanın ilk defa, Kıbrıs'ın kuzeyindeki bir davaya bu kadar büyük ilgi gösterdiğini anlattı.

Levent, “Dünyadaki bütün gazeteci örgütleri bildiriler yayımladı. Türkiye basınından da, bizim görüşümüzden olmasa bile bizi savunanlar oldu. Kıbrıs'ın güneyinde büyük destek oldu; gazeteciler, olayı yakından izledi, manşetten verdi günlerce. En az desteği ülke basınından gördük. 11 gün tutuklu olarak hücrede kaldım. O günlerin gazetelerinde bizi savunan yazılar göremezsiniz. Kıbrıs Türk Gazeteciler Birliği'nden bu yüzden istifa ettik, bugüne kadar da üyesi olmadık,” dedi.

“Bugün medya üzerindeki baskı azaldı diyebiliyorsak, bunda Avrupa Gazetesi'nin büyük payı oldu”. Zincirin halkalarını kıra kıra yolu açmaya çalıştık.

11 gün sonra, 18 Temmuz 2000'de serbest bırakıldığını, kimlik ve seyahat belgelerine el konulduğunu, tam da o gün, 18 Temmuz'da, büyük mitingin yapıldığını hatırlatan Levent, organize edilmediği halde, 20 bin kişinin toplandığını, atılan sloganların da bir ilk olduğunu anlattı.

Şener Levent, 2000 yılının Kasım ayında matbaaya ilk saldırının yapıldığını, matbaanın büyük zarar gördüğü saldırının ise faili meçhullere yazıldığını belirtti.

Levent, saldırıları şu sözlerle anlatıyor; “2001 yılının Mayıs ayında ikinci saldırı oldu. Bu sefer daha ciddi bir bomba kullanıldı. Hatırlıyorum, matbaa yanarken, polis müdürü ile birlikte izliyorduk. Ona, “Boşuna uğraşmayın, kimin yaptığını bulamayacaksınız. Bulsanız bile tutuklayamayacaksınız,” demiştim. Bizim memlekette işlenen siyasi suçların failleri, hiçbir zaman bulunmadı.”

“Reklam almadık, kavga ettik. Biz kavga ederken, geriye kalan basın, onların reklamlarını yayınladı. Bankalar olayında olduğu gibi. Bankaların battığı haberini ilk kez

Avrupa gazetesi verdi. Bankalar, reklamlarını artırdı. Batan bankalar, bize dava açtı. Biz herşeyi göze aldık. Bu davalar başlamadan, bitti. Gazetecinin, bir şeyleri göze alarak, halka doğruları söylemesi, budur. Hayatına da mal olabilir.”

Şener Levent, 2001 yılının Aralık ayında, Avrupa adıyla yayımlanan gazeteye haciz geldiğini anlatıyor ve ekliyor; “Herşeyi alıp gittiler. Matbaadan baskı makinesini de aldılar. Denkaş, gazetenin satış gelirine, mahkeme kararıyla el koydu. Gazete, bir hafta kadar, Ortam matbaasında basıldı. Yeni şirket kurduk ve ‘Yeni Avrupa’ koymak istedik gazetenin adını. Avrupa ismi geçmeyecek bir isim olması gerektiği bize bildirildi. Bizim basınımız da buna tepki göstermedi. ‘Medya nereye? diyoruz ya, medya gitti gideceği yere kadar.’”

“Avrupa ismine izin verilmeyince biz de burası Avrupa değil, Afrika’dır dedik. Böylece 2001 yılında 15 Aralık’ta Afrika’nın ilk sayısı çıktı,” sözleriyle Afrika gazetesinin kuruluşunu anlatan Levent, Afrika gazetesine karşı da baskıların durmadığını, davaların devam ettiğini dile getirdi.

Şener Levent, 2002 yılının Ağustos ayında, mahkemenin haklarındaki bir dava konusunda karar verdiğini, dava konusu yazıyı yazan Memduh Ener ve kendisinin 6’şar ay hapse mahkûm edildiğini anlattı.

Mahkemenin verdiği karar ve sonrasında basının ilgisiz ve tepkisiz olduğunu dile getiren Şener Levent, Yüksek Mahkemeye başvurduklarını ve 2 ay sonra kaldıklarını kaydederek, “15 gazete var... 4. Kuvvet... öyle bir kuvvet yok ortada 15 gazetenin burada ortalığı sallaması gerekirdi. Gazete yalnız kaza haberi vermek için değil, haksızlık haberleri de verebilmeli”, dedi.

“Davalar, matbaaya yapılan saldırılar, derken, mafya ile de karşı karşıya geldik,” diyen Şener Levent, gazetenin 4 ay ara ile 2 defa kurşunlandığını anlattı.

İlk saldırının sonrasında, sadece saldırıda kullanılan tabancanın bulunduğunu, saldırıyı yapanın Türkiye’ye kaçtıktan 3 ay sonra kendisini arayarak, 10 bin lira karşılığında emri verenin ismini söyleyebileceğini belirttiğini anlatan Levent, bu saldırıyı yapanın hiç yakalanmadığını belirtti.

Levent, ikinci kurşunlama olayını ise şu sözlerle anlatıyor; “Beni herkese sormuş ve iyi bir insan olduğumu öğrenince vazgeçmiş. Fotoğraf da çektik. Türkiye’ye dönüş parasını vererek biletlerini de biz aldık. Uçağa binip, gitti. 10 gün sonra

beni vurmaya geldi. Beni görmek istedi. Kapıyı açan Ali Osman arkadaşım, benim içeride olmadığını, numarasını bırakmasını söyledi, derken tabanca ile yüz yüze geldi. Hemen kendini kapının arkasına attı. Tetikçi, iki kurşun attıktan sonra gitti. Polisi aradık, elimizdeki önceden çekilmiş resmi verdik. Onu, Köşklüçiftlik’te, yolda yürürken yakaladılar. Tabancasında 13 mermi vardı. Bizim sayemizde yakaladı. Faili meçhullere yazılmayan ender olaylardan biriydi.”

Tetikçinin, “Ben seni vursam Türkiye’de kahraman olurum”, söyleminde bulunduğunu anlatan Levent, tetikçinin 10 yıl hapse mahkûm olduğunu, 2 yıl sonunda, Türkiye’ye nakledildiğini belirterek, “Türkiye’ye nakledilenlere ne olup bittiğini burada hiç kimse bilmez”, dedi.

“Yargılanmadığım hiçbir oda, karşısına çıkmadığım hiç bir hâkim kalmadı”

Açılan davalar ve mahkemelerde yaşadıklarını ise şu sözlerle anlatıyor Levent; “Mahkemelere gidip geldim; berat ettiğim davalar oldu, bazı davalar kendiliğinden düştü. Dava dosyaları, hâkimin masasında, hâkimin de boyunu aşacak biçimde duruyordu. Ben hiç avukat tutmadım, savunmamı hep kendim yaptım.

Yargılanmadığım hiçbir oda, karşısına çıkmadığım hiç bir hâkim kalmadı. Ertelemeler karşısında davalara takipsizlik kararı çıktı”.

Levent, “Biz reklam bağımlılığını başından beri reddettik. En reklamsız gazete olarak çıktık. Haber ile yorumla burada kırmadığımız tabu kalmadı,” dedi.

Tüm yaşadığı bu olaylar nedeniyle Afrika gazetesinin dünyada en çok bilinen Kıbrıslı Türk gazetesi olduğunun altını çizen Şener Levent, Kıbrıslı Türk muhalefetinin adını dünyaya duyuran, Kıbrıs’ta başka bir ses olduğunu gösteren bir gazete olduğunu dile getirdi.

M. Serhan GAZIOĞLU

VURULDUK EY HALKIM
UNUTMA BİZİ

UĞUR MUMCU
(1942-1993)

Serkan SÜREK

PORTRE BY SERKAN SÜREK

“Kurşundan dijitale...”

“Basın”dan “medya”ya dönüşürken son 50 yılın içinde geçirdiğimiz evrimler, çağdaş baskı ve iletişim teknolojilerini yakından izleyip uyguladığımızın da göstergesidir.

Hiç kuşkusuz, düşünce tarzlarında da evrimler yaşanmıştır.

Bunun kanıtları ise, 50 yıl önceki basınımdaki düşünceleri, iklimi ve dili bugünün medyasındaki düşünceler, iklim ve dille karşılaştırdığımızda gözler önüne serilir.

Kıbrıs Türk gazeteciliğinin hiç de durağan bir karakterinin olmadığını vurgulayabilme adına diyorum bunları...

Bu sürekli devinimin bizi nerelere taşıyacağını durup düşünmek ve gazeteci – yazarlar olarak kendimizi yeni ufuklara hazırlamak gerek.

50 yıl öncesinin kurşun gazeteciliğinden, bugünün dijital gazeteciliğine ulaşırken, bu evrim ve devrimlerde etkin roller üstlenen meslektaşlarımız, basın ve medya tarihimizin iz bırakan kahramanları olacaklardır.

Benim böyle düşünmeme karşın mesleğe katılmak için eğitim alan gençlere basın ve medya tarihimiz konusunda hiçbir şey okutulmadığının ve öğretilmediğinin de ayırtındayım.

İletişim fakültelerimizde var mı buna dair bir ders? Yoktur...

Medya kurumlarımızda var mı buna dair bir meslek içi eğitim? O da yoktur...

Sektörlerin kendi tarihlerini bilmeden ileriye yürümelerinin çeşitli sakıncaları vardır. Kıbrıs Türk medya sektörü, bu sakıncaların sarmalındadır.

Oysa geçmişi çok iyi bilmek, geleceğe atılan adımların sinerji ve bilinç kaynağıdır.

Kaynatılan kazanlardaki eritilmiş kurşunla dökülen ve başlıkları hurufat sandığından seçilen puntolarla atılan satırlardan ve sayfalardan, bugünün bilgisayar üretimi dijital yazılarına ve sayfalarına geçildi.

Bu geçiş gerçekleşirken, geride çok meslek şehidi bırakıldı.

Kaynatılan kurşunların ürettiği zehrin ecelle buluşturduğu düşünce şehitleri, bu ülkenin ve toplumun belirlenmiş ritüelle hiç anılmayan ve haklarında öyküler yazılmayan tek şehit grubudur.

Bu ülkenin gazetecileri, sadece namludan fırlayan kurşuna değil, ölümcül zehrini saçan kaynatılmış kurşuna da kurban gitti...

Onları da bilelim, tanıyalım ve saygıyla analım...

Tekrar evrimlerle yürüyen medyatik gelişmemize dönecek olursak...

Bugünün yazılı basınının gençliğe yeterince hitap etmediği ayan – beyan ortadadır.

Stantlardaki gazetelere, yazılı yayınlara ve hatta kitaplara, ancak 30 yaş üstündekilerin elleri uzanmaktadır. Yaş yükseldikçe, yazılı yayınlara ilgi de artar...

Genç nesil, yazılı yayınlardaki içeriği bile artık elindeki akıllı ekranlardan ve bilgisayarlarından izlemektedir. Onu da, gereksinim duyduğunda...

Kitapçılara sorarsanız, gençler o taraflara ders kitaplarını

ya da derslerine yardımcı olabilecek yayınları sağlayabilmek için uğramaktadırlar.

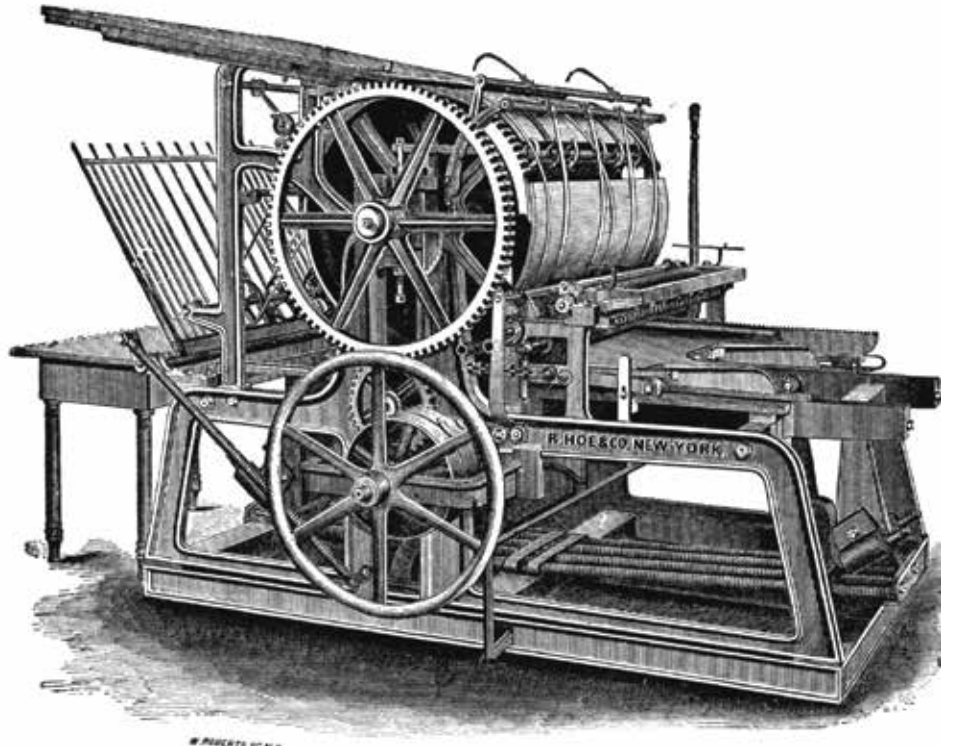
İnternet, onların bilgiye ulaşmadaki demirbaş araçlarıdır.

Mutlak internet gazeteciliğinin ve yazarlığının doludizgin üzerimize doğru gelmekte olduğu, bu durumun bize vermesi gereken mesajdır.

Halk arasında okuma oranının düşük olduğu kurşunlu gazetecilik döneminde, yazılı basının alıcıları ve okuyucuları olan ortaokullu ve lise öğrenciler de, basın ve medya tarihimizin derinliklerine gömülmüşlerdir.

Ki onlar, sadece gazetelerin ve yazılı yayınların alıcısı değil, aynı zamanda büyüklerinin de okuyucusu idiler.

Diğer yandan, ülkemizde 85 bin üniversite öğrencisi varken, onlara dönük etkileyici bir yayından da yoksunuz. Üniversite öğrencilerini kazanabilmek, medyamızın en büyük evrimlerinden biri olacaktır.

Dönemini kapatmak istemeyen gazeteci ve yazarlar, zamanın kaçınılmaz akışına ve bunun getirdiği gelişmelere kendilerini uyarlamak ve internet üzerinden 7'den 77'ye, geniş yelpazedeki halk kitlelerine ne verebileceklerinin akılcı projelerini yapmak zorundadırlar...

“Memuriyet Zihniyeti ile Gazetecilik Yapılmakta”

Eniz ORAKCIOĞLU
havinn@gmail.com

Gazeteci- yazar Erten Kasımoğlu, geçmişte gazeteciliğin daha zor koşullarda icra edildiğini anlatarak, genç meslektaşlarına çağrı yaptı ve

Ülkemizde gazetecilik dendi mi, ilk akla gelen isimlerden biridir Erten Kasımoğlu. 1970’li yıllarda karikatür sanatında ‘Yenileşme dönemi’nin öncülerindendir ve camiada duayen olarak da tanımlanır gazeteci yazar, 45 seneye sığdırdığı anılarını ve gazetecilik öyküsünü, bizleri kırmayarak, Medya Dergisi için anlattı. Şiir- araştırma- inceleme dallarında 7 kitabı yayımlanmış Kasımoğlu’nun. 25 yıllık basın yaşamında Makale-Röportaj-İnceleme ve Haber dallarında birçok ödül almış. Telefonla arayıp, Medya’nın Temmuz sayısı için röportaj yapmayı teklif ettiğimde, ertesi gün sabah sabah İngiltere’ye gidecek olduğu halde, beni kırmayarak, teklifimi kabul etti. Ben de yıllarını bu mesleğe vermiş ve gazeteciliğin birçok alanında ödül almış Erten Beyle tanışma fırsatı bulmuş oldum. Röportajımızı gerçekleştirmek için, Erten Beyin sahibi olduğu Vatan gazetesine gittiğimde, röportajı yaptığımız ve Erten Beyin zamanının büyük bir bölümünü geçirdiği ödülleri, anı fotoğrafları ile donanmış mekânın etkisinden bir süre çıkamadım. Her köşesinde mesleğin bir anısı, mesleğin bir izi olan Erten Beyin özel odasında, doyumsuz bir söyleşi gerçekleştirdik.

“Meslekte 45’inci yılım”

1972’de mesleğe başladığını anlatan Erten Kasımoğlu, “Meslekte 45’inci yılım,” derken gözlerinin içi parlıyor, gazetecilik mesleği boyunca yaptıkları bir anda gözünde canlanıyor. Cumhurbaşkanı Mustafa Akıncı’nın Erten

daha üretken olmalarını dile getirdi. “Benim, bu mesleği icra eden genç nesilde gördüğüm en büyük eksikliklerden biri, bunca teknolojik imkânla rağmen, üretimin az olması yanında araştırma ve inceleme anlamında çalışmaların yapılmamasıdır. Gazetecilerin gündemi kendilerinin yaratması gerekmektedir.”

1974’den sonraki yıllara göre yeni nesil gazetecilerin daha özgür olduğunu vurgulayan Kasımoğlu, “Yazıp yazmamak ve yayınlayıp yayınlamamak kişinin kendi inisiyatifidir. Bazı insanlar maalesef memur zihniyeti ile gazetecilik yapmaktadır. Gazeteci dediğin kişi ise belli riskleri göğüsleyecek, belli tehlikelerle mücadele edecek bir yapıda olmalıdır,” dedi.

Kasımoğlu’nun 45’inci, gazetenin de 25’inci yılı olması nedeni ile gazeteye ziyaretinden de bahsederek, bunca yılını bu mesleğe adanmış için gururunu belirtiyor.

“Mesleğe ilk adımı Halkın Sesi’nde attım”

1972 yılında resmen Halkın Sesi gazetesinde başlayan ve bu günlere kadar uzanan meslek hayatının öyküsünü paylaşan Kasımoğlu, 1972 yılından önce de ortaokul ve lise yıllarında zamanını Halkın Sesi gazetesinde geçirdiğini söylüyor. Kasımoğlu, liseyi bitirdikten sonra Türkiye’de üniversitede okumanın zorluklarını da anlatarak, Halkın Sesi’nin sahibi Lider Dr. Fazıl Küçük’ün teşviki ve yardımları ile Türkiye’de gazetecilik okumak için yola çıkıp, 2 yıllık meslek eğitimi aldığını söylüyor. Dr. Fazıl Küçük’ün ailesi ile aile gibi olduklarını da söyleşimizin arasına sıkıştıran Kasımoğlu, Küçük’e duyduğu sevgi ve saygıyı bir kez daha dile getiriyor. Kasımoğlu, Dr. Küçük’le olan bağlarını da şu şekilde anlatıyor; “Dr. Fazıl Küçük’ün Cumhurbaşkanlığı döneminde babam, Sarayda baş aşçıydı. Benim çocukluğum, sarayın bahçesinde ve avlusunda Küçük’ün çocukları ile oynayarak geçti.”

Lise çağlarında çok iyi resim öğrencisi olduğunu Belirten Kasımoğlu, “O dönemin resim öğretmenleri, bu alanda umut vaat ettiğimi söylemekteydi. Ama Liseyi bitirdikten sonra Dr. Küçük’e Güzel Sanatlar Akademisi’ne gitmek

istiyorum dediğimde, o da bana o dönemde ülkemizdeki ressamların hep aç olduğunu söyleyerek, işin içinde de olduğum için gazeteciliğe yönelmemi teklif etti.

Daha çocuk yaşta önemli röportajlara imza attım

Daha üniversite eğitimi almadan, lise yıllarında röportaj ve makaleler yapan Kasımoğlu, daha o dönemlerde gazetecilik anlamında bugün buralara geleceğinin işaretlerini vermişti. Halkın Sesi'nin arşivlerine bakıldığında, bulunabilecek bu röportajlar ve makaleler, Kasımoğlu'nun meslekteki ilk adımlarını göstermektedir. 1972 yılında Türkiye'deki eğitimini tamamlayıp, adaya dönene Erten Kasımoğlu, o tarihte fiilen Halkın Sesi'nde çalışmaya başlar ve Halkın Sesi'ndeki bu süreç, 1981 sonuna kadar devam eder. Toplumda gazetecilik anlamında ilk adımlarını Halkın Sesi'nde atan ve kendini geliştirerek, toplumda iyi bir isim edinen Kasımoğlu'nun, o günleri anlatırken mesleğe olan sevgisi sözlerinden dökülüyor.

“Gazetecilik hareketini başlattık”

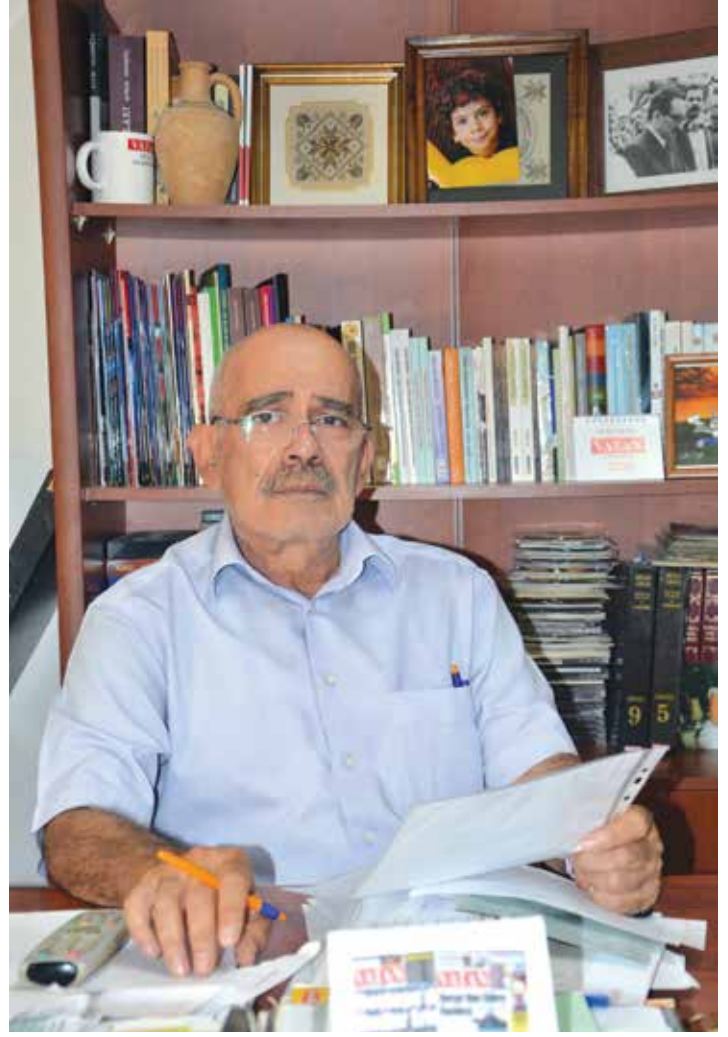
1970 ve 1980'li yıllarda geniş çaplı gazetecilik anlayışının olmadığını anlatan Kasımoğlu, o dönemlerde toplumda açlığı hissedilen gazetecilik hareketini, dönem mezunları ile birlikte başlatarak, hep beraber sayısız röportajlara imza atıp önemli işler başarmışlardı. Sayısız röportajın ardından Erten Kasımoğlu, ilk makale ödülünü almış ve bugün onlarca ödül rafına yerleştirmişti. 1970'li ve 80'li yıllarda ödül almanın zor olduğu bilgisini bizlerle paylaşan Kasımoğlu, büyük yazarların, ekonomistlerin toplanarak değerlendirme yaptığını anlattı.

1974 sonrasını cesaretle kaleme aldım

1974 yılından sonra devlet olarak örgütlenmenin birtakım sıkıntı ve sorunlarını, o dönemde cesaretle kaleme alan gazeteci-yazar Erten Kasımoğlu, konu ile ilgili olarak birçok iş adamı ile röportaj yaparak, köyleri dolaşmış, köy dizisi yapmış ve köylünün-vatandaşın düşüncesini, sorunlarını kaleme almıştı. Üstelik bunu yaparken, şimdiki gibi değil, birçok zorlukla boğuşarak röportajlarını gerçekleştirmişti, çünkü 74'ten sonraki dönem, otoriter rejimden dolayı, insanların çekinerek ve korkarak konuştukları dönemdi.

“Halkın Sesi'nin pozisyonu ile ters düştüm”

Kasımoğlu, o dönemlerde köyleri dolaşmanın ve insanlarla iç içe olmanın kendisine getirdiği avantajlardan da bahsederek, bu anlamda 1981 yılında siyasi hareketin

içinde bulunduğunu söylüyor. Toplumcu Kurtuluş Partisi'nin içinde aktif rol alan Kasımoğlu, siyasi yaşantısında parti içinde genel sekreter yardımcılığına kadar gelmiş ve seçimlerde aday olmuştu. Adaylığı süresince Halkın Sesi'nin pozisyonu ile ters düşen Kasımoğlu, bu sebeple Halkın Sesi gazetesinden ayrılmak zorunda kalmıştı.

“İlk renkli gazeteyi çıkardık”

10 yıllık fiili gazetecilik süresinin ardından, kendi gazetesini çıkarmayı o zamandan düşündüğünü anlatan Erten Bey, bu sebeple Londra'ya gittiğini ve orada bir matbaa makinesi alarak geri döndüğünü gülümseyerek anlattı. Geri dönüşte, uçak yolculuğu esnasında, o dönemin önde gelen siyasetçi ve gazetecilerinden biri olan İsmet Kotak'la yan yana koltuklarda seyahat ettiklerini belirten Kasımoğlu, sözlerine şöyle devam etti: “bu seyahatim esnasında, İsmet Bey'le aynı amaç için Londra'da olduğumuzu anlayınca, birlikte anlaşılıp, Kıbrıs Postası gazetesini çıkardık. Böylelikle Kıbrıs Türk Basını'nın ilk renkli gazetesini çıkarmış olduk. Bu

kadroda o zamanın önemli isimlerinden, Ali Tekman, Şener Levent, Akay Cemal, Ahmet Okan, İsmet Kotak, Ali Nesin ve daha önemli kişiler yer aldı. Çok uzun sürmedi, dönemin iktidarı, yayınlara karşı sert çıkışlar yapmaya başladı ve belli yayınlar için mahkemelerde cezalar çıktı dolayısıyla ekonomik bir güçsüzlük yaşandı. Bunun üzerine Kıbrıs Postası'ndan da ayrılarak, 1988 yılında Asil Nadir'in yeni çıkarmış olduğu Kıbrıs gazetesinde İngiltere'deki büronun başına geçtim”.

“İngiltere de seçme seçilme hakkını gündeme getirdim”

Kıbrıs Postası'nda genel yayın koordinatörlüğü yaparak, her ay İngiltere'ye röportaj yapmaya gittiğini ve orada yaşayan Türklerin değişik sorunlarını, özellikle de seçme seçilme hakları olması gerektiğini gündeme getirdiklerini belirten Kasımoğlu, “Bundan yola çıkarak, Kıbrıs gazetesinden bana bu yönde bir teklif geldi. Bu doğrultuda iki yıllık sözleşme imzalayarak Kıbrıs Gazetesinde Londra bürosunun başına geçtim,” şeklinde konuştu.

Vatan gazetesi yolculuğu...

İki yılın sonunda başka bir yayın organı yönetimi altında devam etmek istemediğini belirten Kasımoğlu, bundan

sonraki süreci şöyle anlattı: “1 Mayıs 1991 tarihinde Vatan Gazetesini yayın hayatına koyduk ve 4 Mayıs'ta ilk gazeteyi çıkardım. Bir aile şirketi olarak da bugüne kadar devam ettik.

Vatan gazetesi önce kısa bir süre okuyucularına haftalık olarak ulaştı. Bunun yanında Vatan'ın, o dönemki iktidarın duruşuna çok muhalif bir duruşu vardı ve bu muhalif duruş kamuoyundan büyük destek gördü, hiç ummadığımız yerlerden büyük destekler aldık ve destekler üzerine başka matbaalarda basıldığımız halde, günlük gazeteye geçiş yaptık. Gazeteyi personel anlamında geliştirdik. 1999'da da ilk baskı makinemizi alarak, yola devam ettik.

Bugün ise 8-10 tane baskı makinesi ile çalışmaktayız. Tabii ki bu yolda zorluklar da yaşadık ve bu zorlukları da fedakârlıklarla aştık. Örneğin ilk çıktığımız yıllarda, personelin maaşını ödeyebilmek için başka yerde çalışan eşimin maaşını almasını beklerdik. Bunun yanında geniş aile olarak da birbirimize çok bağlıyız. Örneğin Vatan gazetesinin ayakta durabilmesi için, kardeşlerimin desteği oldu. Bunlara ek olarak, belli dönemlerde yaptığımız yayınlar sayesinde, reklamlar gelirlerimiz oldu, ki ben bugüne kadar kimseye bize reklam verin de dememişimdir; reklamlar hep kendiliğinden geldi.

Gazetenin tarafsız olduğunu kamuoyuna ispatladığımız an zaten kamuoyu sizi destekler”.

Başarılı bir karikatürist...

Karikatür alanında da çok yetenekli olan Erten Kasımoğlu, makale, röportaj ve söyleşilerinin yanında, karikatürleri ile de bilinen bir kişi. 1974 yılında yaptığı bir karikatürde o dönemin ganimetlerini dağıtan UBP iktidarı ve Denktaş'ın karikatürünü yapmıştı. Hatta “İktidar Koltuğu” isimli bu karikatür, o dönemde tartışmalara yol açmış, kendisine dava açılmasına sebep olmuştur.

“Gazetecilik bir aşktır”

Bu denli ağır ve stresli bir meslekte ayakta kalabilmeyi mesleğe olan aşırı sevgiye bağlayan Kasımoğlu, “Ben evde oturmaya alışkın biri değilim. Hatta siz bana röportaj teklif ettiğinizde, ben ertesi gün sabah sabah İngiltere’ye gitme hazırlığı içerisindeydim, ama sizi kıramadım. Gazetecilik bir aşktır. Bu mesleği yapanlar için insanları bilgilendirmek, her şeyden her olaydan, ülkede olup bitenden onları haberdar etmek, bir tutkudur. Kısacası ben, yaşlandıkça mesleğe daha da bağlı olduğumu söyleyebilirim,” diye konuştu.

“Gençler daha çok üretmeli”

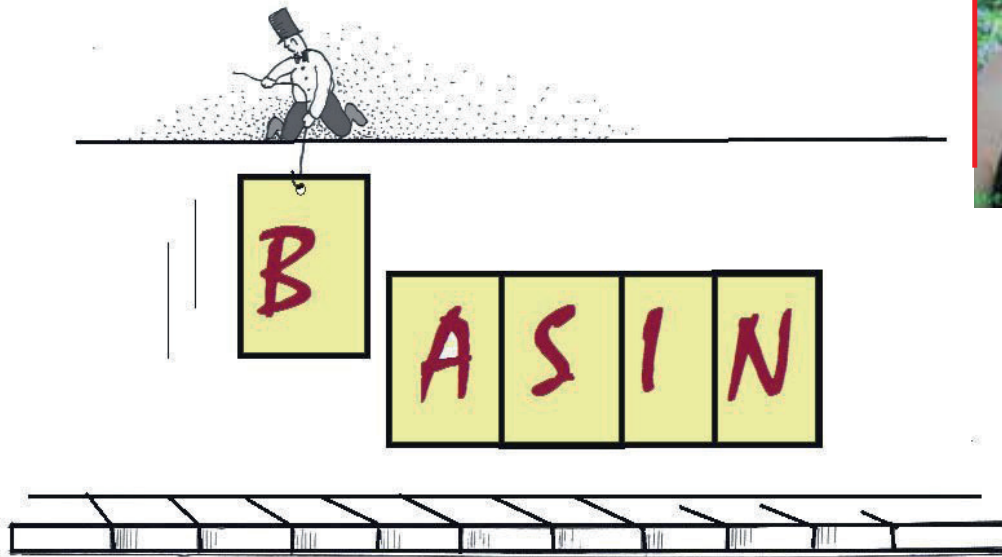
Genç meslektaşlarımızın emeklerini acımaması gerektiğine vurgu yapan Kasımoğlu, “Teknoloji çok değişti. Bizim zamanımızda gazete çok ağır koşullarda çıkarılırdı. Kurşun harfler dökülür, sabahlara kadar dört sayfa ancak yapılırdı. Şimdi ise o günlerin aksine, teknolojik anlamda çok rahat imkânlar var. Bu teknolojik imkânları ise genç meslektaşlarımız daha çok üretimle değerlendirmelidir. Bu bağlamda benim gördüğüm en büyük eksikliklerden biri, bunca teknolojik imkâna rağmen üretimin çok az oluşudur. Bunun yanında araştırma inceleme anlamında da çok bir çalışma yok. Gündemi gazetecilerin kendilerinin yaratması gerekmektedir,” dedi. Kıbrıs Türk Basını’nın şimdilerde özgür olduğunu söyleyen Kasımoğlu, 1974 sonrası gibi belli dönemlerde de özgürlüğün kısıtlandığını vurguladı. Kasımoğlu, yeni dönemde özgürlüğün kimse tarafından kısıtlanmadığını belirterek, “Meslekte bazı meslektaşlarımızın bazı şeyleri yazmaması kendi inisiyatiflerinden kaynaklanıyor. Yazabilen yazıyor, yazmak istemeyen de kendi kendini kısıtlıyor. Bazı insanlar maalesef bizim ülkemizde memur zihniyeti ile gazetecilik yapmaktadır. Gazeteci dediğin kişi ise belli riskleri göğüsleyecek, belli tehlikelerle mücadele edecek bir yapıda olmalıdır,” dedi.

Arif ALBAYRAK

Cemal TUNCERİ

C. Tunceri

“Türk - Rum Medyası”

Kıbrıslı Türk ve Rum gazeteciler, yıllar sonra, iki toplumun medyasındaki sorunları ele almak için yeniden bir araya geldi.

Kıbrıs Türk Gazeteciler Birliği, Basın Emekçileri Sendikası ve Kıbrıs Gazeteciler Sendikası, 28 Mart 2016'da, Dayanışma Evi'nde düzenlediği etkinlikte, mesleki sorunlar ve iki toplumun gazetecilerinin konuyla ilgili görüşleri masaya yatırıldı.

Kıbrıslı Türk ve Rum gazetecilerin yoğun ilgi gösterdiği etkinlikte, üç kuruluşun başkanları İzzet Volkan, Canan Onurer ve Andonis Makridis birer açılış konuşması yaptı, akabinde de Kıbrıs Gazeteciler Birliği adına Kostis Diogenus, Kıbrıs Türk Gazeteciler Birliği adına da Sami Özuslu, iki toplumun medyasına genel bir bakış sundular.

SAMİ ÖZUSLU - KTGB FAAL ÜYESİ

Kıbrıs Türk Gazeteciler Birliği Faal Üyesi ve KTGB adına panelde konuşma yapan Sami Özuslu, etkinlikte Kıbrıs Türk medyasına dair önemli bilgiler verdi. Özuslu, özetle şunları aktardı:

“Kıbrıs Türk basını, gerek Anayasa, gerek yasalar bakımından oldukça özgür bir hukuki zemine sahiptir. Basın Yasası, İngiliz Sömürge Dönemi'nden kalma olsa da, özgürlükleri kısıtlama anlamında ciddi bir sorun yaratmamaktadır. Zira mesele, yasalardan çok uygulamanın nasıl olduğudur.

Kuşkusuz, Kıbrıs Türk basını çok baskıcı dönemlerden geçip bugünlere gelebilmiştir. Toplumlararası çatışmaların

sürdüğü yıllarda, demokratik bir ortamdan söz edilmesi mümkün değildi. Ancak 1880'lerin sonunda başlayan gazetecilik serüveninde, Kıbrıslı Türklerin her dönem muhalif, aydın, ilerici yayın organlarına da sahip olduğu görülür. Ancak o dönemlerde egemen olan, ‘milli dava’ya alenen destek veren, ‘dava’ya karşı olanları hedef gösteren gazetelerdi.

1974 sonrasında da uzun sayılabilecek bir süre bu durum devam etti. ‘Mücadele basını’ diye kodlanan Kıbrıs Türk medyasında, partilere, sendikalara ait muhalif gazeteler çıkarılıyordu, ama bunların basımı, dağıtımı, finansal destek bulması ve hatta okunması sorundu. Muhalif gazeteleri, özellikle de ‘Kıbrıs’ta barış’ isteyen gazeteleri satın alan, dağıtan ya da okuyanlar ‘hain’ ilan edilebiliyordu. Bu durum 2000’li yılların başında büyük oranda değişti. 2004 referandum sürecinde ve yönetimdeki değişikliklerin de etkisiyle Kıbrıs Türk Toplumı’yla beraber Kıbrıs Türk basını da daha özgürlükçü bir çizgiye evrildi.

Radyo ve televizyon yayınları da bu sürecin biraz öncesinde özele açıldı. 1990’ların sonlarında özel tv ve radyoların açılmasını sağlayan yasa geçti. Böylece BRT’nin tekeli sona ermiş oldu. Şu anda Kuzey’de BRT’nin iki TV kanalının yanı sıra uydudan yayın yapan 7 ulusal özel TV kanalı vardır. Ayrıca üniversitelere ait, bölgesel yayın yapan TV’ler de vardır.

YYK’da kayıtlı 31 radyo vardır.

Kuzey Kıbrıs’taki günlük gazete sayısı ise 15’tir.

GÜNÜMÜZDE KIBRIS TÜRK MEDYASI

1)Gazeteler: Halkın Sesi, Yenidüzen, Kıbrıs, Vatan, Havadis, Afrika, Ortam, Güneş, Kıbrıs Postası, Demokrat Bakış, Yeni Bakış, Star Kıbrıs, Haberal Kıbrıslı, Detay, Diyalog.

2)TV’ler: BRT-1 (BRT HD), BRT-2, Kıbrıs Genç TV, Kanal T, Kanal SİM, Ada TV, Kıbrıs TV, Diyalog TV, AS TV.

3)Radyolar: Açık Radyo, As FM, Bayrak radyosu, Bayrak International, Bayrak FM, Bayrak Klasik, Bayrak Türk Müziği, Bayrak Radyo Haber, First FM, Inter First

FM, Cool FM, Capitalcity Radio, Dance FM, Dream Live FM, Radio Play FM, İskele Disc FM, Radyo T, Kıbrıs FM, Radyo Juke, Retro Radio, Saranet FM, Radyo Mayıs, Radyo Enerji, Radyo Güven, Radyo Plus, Radyo Vatan, Radyo Vatan Türkü, Vatan Nihavent, Sim FM, Havadis FM, Diyalog Radyo,

4) İnternet gazeteleri

Kuzey Kıbrıs'tan haber veren internet gazetelerinin sayısını -hatta isimlerini- buraya almak mantıklı değil. Zira -muhtemelen- bugün birkaç yeni site daha yayına geçmiştir!

Günlük basılı gazetelerin web sitelerinin yanı sıra, 'haber sitesi' adı altında çok sayıda yayıncı vardır. Bilişim Yasası olmadığından tamamı denetim dışıdır.

(Üniversitelere ait radyolar ve televizyonlar ile yeniden iletim yoluyla yansıtılan Türkiye menşeli yayımlar liste dışındadır. Dergiler ve diğer mevkuteler/ süreli yayımlar ise bu çalışmanın kapsamına alınmamıştır.)

MEVZUAT

Kıbrıs Türk yazılı basını, 1947'de çıkan ve 2006 yılında tadil edilen Basın Yasası'na göre faaliyetlerini sürdürmektedir.

Basın İş Yasası ise çalışanlarla çalıştıranların ilişkilerini düzenleyen, emek odaklı bir yasadır. Basın Sen'in uzun süren çabaları sonucu yasa 2007'de yürürlüğe girdi, ancak uygulamada sorunlar vardır.

Kamu ve Özel Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Yasası'nın çıkış tarihi 1997'dir. TV ve radyolar, Yayın Yüksek Kurulu'nun denetimine tabidir.

Basına dönük davalar, Ceza Yasası veya Haksız Fiiller Yasası tahtında açılmaktadır. 'Düşünce suçu'ndan bugüne kadar mahkûmiyet verilmemiştir. Hatta bu yönde basın özgürlüğüne destek veren önemli mahkeme kararları (içtihatlar) vardır. Tazminat davalarının konusu ise genellikle kişilik hakları, şirket çıkarları hakkındadır.

SORUNLAR

a) Finansal sorunlar:

Kıbrıs Türk medyasının en büyük sorunu finansdır. Yeterli mali güç olmadığı için kaliteli ve yeterli sayıda işgücünün eksikliği, teknik altyapı, hizmet içi eğitimin olmayışı, yayıncılığın seviyesini aşağıya çeken sonuçlar ortaya çıkarmaktadır.

Gelişen teknolojiye bağlı olarak günümüzde yazılı basın kan kaybetmektedir. İnternet ve akıllı cihazların yaygınlaşmasıyla birlikte, Kıbrıs'ın Kuzeyindeki gazetelerin tirajları da çok büyük bir hızla aşağıya inmektedir.

Dünya genelinde yaşanan 'basılı gazetelerin kan kaybı' Kuzey Kıbrıs'ı da ciddi biçimde etkilemiş bulunuyor. Tiraj kaybıyla birlikte gazetelerin reklam gelirleri de düşmektedir. Son 10 yılda Kıbrıs Türk medyasında reklam fiyatları sürekli gerilemektedir. Türk Lirası yabancı paralar karşısında sürekli değer kaybederken, reklam fiyatları da Euro Dolar cinsinden (reel olarak) düşmektedir.

Gazeteler bu süreçte ayakta kalabilmek için dijital platforma yönelmiştir. Ancak yasal boşluklar nedeniyle çok sayıda site, 'habercilik' yapmaktadır ve çoğu personelsiz, kayıtsız olan bu siteler de piyasada haksız rekabet ortamı yaratmaktadır.

Kamu yayıncılığı yapan BRT'nin TV ve radyolarının yanı sıra Sivil Savunma Teşkilatı'na ve Güvenlik Kuvvetleri'ne ait radyolar da vardır ve bütçesinin tamamı devlet bütçesinden karşılanmasına rağmen bu kuruluşların reklam da alması eleştirilmektedir.

Ancak Kıbrıs Türk medyasına asıl 'haksız rekabet' yaşıyan Türkiye medyasıdır.

Mevcut hükümet, Kıbrıs Türk medyasının yaşadığı bu durumla ilgili tedbir alacağını hükümet programına yazmış olmakla beraber, henüz bu yönde bir girişim yapmamıştır. Kıbrıs Türk basınında finansal sorunların çözümsüz kalması, bu alanda ciddi bir 'tekelleşme' riskini beraberinde getirmektedir. Bir başka deyişle, Kıbrıs Türk basını büyük holdinglerin ya da Kuzey Kıbrıs'ta yaygınlaşan kumarhane, bet ofisi gibi yerlerin 'yan kuruluşu' olmaya adaydır.

b) Haksız Rekabet

1990'lı yılların ortalarında Kuzey Kıbrıs'ta 35 bin civarında gazete satılmaktayken, bugün bu rakamın 15 bin civarına gerilediği yönünde bilgiler vardır.

Bu rakamlara Kıbrıs Türk gazetelerinin yanı sıra Türkiye'den günlük olarak gelen gazetelerin satış rakamları da dâhildir.

2000'li yıllara kadar Türkiye gazetelerinin Kıbrıs'taki tirajı, Kıbrıs Türk gazetelerinden daha fazlaydı. Şu an Kıbrıs Türk gazeteleri, Türkiye'den gelen gazetelere göre yaklaşık 3 kat fazla satılmaktadır, ancak genel toplamda son birkaç yıl içinde tiraj kaybı çok dramatiktir.

Kuzey Kıbrıs'ta ithalatın yüzde 80'den fazlası Türkiye'den yapılmaktadır, ancak bu ürünlerin ve hizmetlerin reklamlarını Türkiye medyası yapmaktadır. Özellikle Türkiye TV kanalları, akşam saatlerinde çok

izlendiğinden, Türk firmalarının Kıbrıs Türk basınına reklam verme ihtiyacı kalmamaktadır. Bu durum bir yandan yazılı ve görsel medyayı çok büyük oranda etkilerken, aynı zamanda yerli üreticiyi de bu güçlü reklamlar altında ezmektedir.

c) Çalışanlar/Haklar:

Kıbrıs Türk medyasında çalışanların çeşitli sorunları vardır. Birincisi, 'devlet' ile 'özel' arasındaki genel eşitsiz koşullardan kaynaklanan durumdur. Kamuda çalışanlar gerek maaş, gerekse güvence ve diğer haklar bakımından daha avantajlıdır. 2009'dan sonra kuzeyde 'Tek Sosyal Güvenlik' yasası çıkarılmıştır ve o tarihten sonra işe başlayanlar aynı sosyal şemsiye altına girmiştir. 2009 öncesi işe başlayanlar arasında kamu-özel ayrışması vardır. Ancak 1 Ocak 2011 tarihinde yürürlüğe giren ve 'Göç Yasası' diye de anılan 'Kamu Çalışanlarının Aylık ve Diğer Ödeneklerinin Düzenlenmesi Yasası' ile devlette de başlangıç maaşları düştü. Böylelikle kamuda maaş cazip olmaktan çıktı. Ancak güvence, çalışma saatleri ve izinler nedeniyle kamu hala tercih ediliyor.

Basın sektöründe özel kuruluşlarda çalışanların karşılaştığı en büyük sorunlardan biri 'kayıtsız çalıştırılmak' ya da 'sosyal yatırımlarının yapılmaması'dır. Düşük ücretler, uzun çalışma saatleri, kolaylıkla işten durdurular, bütün özel sektörün ve basın sektörünün 'kaderi' gibidir.

Sendikalaşma ise özel sektörde yok gibidir. Yenidüzen ve Kanal SİM dışında medya alanında toplu sözleşme uygulaması yoktur. Basın alanındaki sendikalar, daha çok kamuda (BRT ve TAK) örgütlüdür. BRT'de toplu sözleşme vardır. TAK'ta ise toplu sözleşme yoktur. Ancak her iki kurumda ve ayrıca GKK ile Sivil Savunma Başkanlığı'na bağlı kurumlarda da zaten kamu görevlilerine sağlanan yasal güvence vardır.

Ekonomik sorunların derinleşmesi, yazılı basın bakımından internet teknolojisinin gelişip yaygınlaşması, derin haksız rekabet ortamı ve diğer birçok etken nedeniyle Kıbrıs Türk basınına daha da zor bir döneme girdiği ve önlem alınmaması durumunda bu sektörde daralmanın kaçınılmaz olduğu görülmektedir. Bu gidişattan en büyük zararı çalışanların göreceği, çok sayıda basın emekçisinin işsiz kalacağı, ya da daha düşük maaşlar ve daha kötü koşullarda çalışmaya devam edeceği, ucuz işgücü kullanımının yaygınlaşacağı, bunun da kaliteyi daha da aşağıya çekeceği kesindir.

HABER KAYNAKLARI

Kıbrıs Türk basınına ana haber kaynağı TAK Ajansı'dır. Özellikle düşük sayıda personelle çalışan

yayın organları bakımından TAK, ana haber kaynağıdır. TAK 'iç haberler', 'dünya haberleri', 'Güney Kıbrıs' olarak ayrılmış üç kategoride haber servisi ve 'fotoğraf' hizmeti vermektedir. İnternet üzerinden yayımlanan haberlere aboneler erişebilmektedir, ancak medyadaki sorunlar nedeniyle basın kuruluşlarının ödemesi gereken abonelik ücretini uzun yıllardır devlet üstlenmiştir. Abone olmayanlar da TAK bültenine bir şekilde erişebilmektedir. Böylelikle TAK'ın haberlerini, isteyen istediği şekilde kullanmakta; tek kişinin açtığı, personeli olmayan, habercilik için hiçbir yatırım yapmayan internet gazeteleri, TAK'ın haber ve fotoğraflarıyla 'bedava gazetecilik' yapmakta, bu durum da personeli ve yatırımı olan kurumsal yayın organlarına karşı haksızlık olmaktadır.

'Haberci' istihdam eden yayın organları, kendileri de haber üretiminde bulunmaktadır. Ancak gerçek anlamda 'gazetecilik' yapabilen kurum sayısı çok değildir. Birçok yayın organı 'masa başı gazetecilik'le çıkmaktadır. Köşe yazarlığı yaygındır. Gazeteler 'haber' yerine 'yorum'a ağırlık verir bir durumdadır. Yazarların çoğunluğu da ücretsiz/gönüllü yazarlardan oluşmaktadır.

Kıbrıs Rum Toplumunu'yla ilgili haberler bakımından da TAK Ajansı ana haber kaynağıdır. TAK, Rumca gazeteleri günlük olarak çevirmekte ve servis etmektedir. Bununla birlikte PIK'in ve Kıbrıs Haber Ajansı'nın Türkçe haberlerini kullananlar da vardır. Ayrıca son dönemlerde Güney'deki bazı partiler ve kurumlar, bazı metinleri Türkçe'ye çevirip, servis etmeye başlamıştır.

Son dönemlerde Kıbrıs Türk medyasında 'iki dilli yayınlar' ve Yunanca'dan 'çevirili köşe yazıları' da yaygınlaşmaktadır. Yazılı basında Yenidüzen-Politis, Havadis-Fileltheros-Cyprus Weekly işbirlikleri yakın zamanda hayata geçerken, PIK ile Kanal SİM yaklaşık 6 aydır düzenli bir işbirliği içerisinde. Geçmişte yapılan Astra-Radyo Mayıs örneği de radyolar arasındaki işbirliğine güzel bir örnektir. Kıbrıs'ta yakınlaşma sürecinde bu tür işbirliklerinin gelişeceği öngörülmektedir.

Kıbrıs Türk basınının önemli haber kaynaklarından biri de Türkiye basını ve ajanslarıdır. Gerek Türkiye gündemi, gerekse dünyayla ilgili haberler, genelde Türkiye'deki ajansların veya yayın kuruluşlarının servisiyle izlenmektedir. Yabancı ajansları izleyen yayın kuruluşları da vardır, ama bunun sayısı çok değil.

ETİK

Denetimsiz internet yayınları en başta olmak üzere Kıbrıs Türk basınında etik sorunlar vardır ve sivil toplum örgütlerimiz bununla başa çıkmaya çalışmaktadır. 2013 yılında faaliyetlerine başlayan Medya Etik Kurulu, etik

konularla ilgili uyarı ve kınama gibi yaptırımların dışında, medyaya dönük eğitici çalışmalar da yapmaktadır. Ancak gerek Bilişim Yasası'nın olmayışı ve dileyenin 'internet gazetesi' açması, gerek ekonomik sıkıntılar nedeniyle 'eşik bekçisi' dediğimiz yönetici kadroların bilgi ve deneyim yetersizliği, gerekse başka nedenlerden ötürü etik anlamda karne notumuzun giderek düştüğü söylenebilir.

Etik konulara özen gösteren, bu yönde hizmet içi eğitimler yapan yayın kuruluşları olduğu gibi, gazeteciliği ve basın özgürlüğünü 'ne istersen yaz' zannedip, başta kişilik hakları olmak üzere insanların her türlü hakkına tecavüzü 'normal' kabul edebilen anlayışlar da vardır.

Bununla birlikte, geleneksel olarak 'özel hayatın gizliliği' gibi önemli bir konuda Kıbrıs Türk basını hassastır ve bu yönde 'kötü örnek' teşkil eden yayın sayısı çok azdır.

SONUÇ

Kıbrıs Türk basını, Kıbrıs Türk Toplumunu'nu doğrudan etkileyen, kamuoyunun şekillenmesine katkı sağlayan, çok sayıda yayın organıyla çok çeşitli görüşlerin dile getirilebildiği, dinamik bir yapıya sahiptir.

Geçmişin baskıcı dönemlerinden sonra bugün Kıbrıs Türk basınında 'tabu' sayılabilecek konu neredeyse kalmamıştır. Kıbrıs sorununda yıllarca tabu sayılmış 'kayıplar', 'TMT' gibi konularla ilgili yığınla yayın vardır. Güncel sosyal, ekonomik, politik konularda en keskin görüşler dahi gazetelerde, hatta TV ekranlarında ifade edilebilmektedir. Bunlar 'düşünce, ifade ve basın özgürlüğü' açısından çok önemlidir. Zira bulunduğumuz bölgede demokrasinin sınırları giderek daralmakta, özellikle Ortadoğu'yu saran terör algısı ve korkusu, yaşam hakkıyla birlikte temel hak ve özgürlüklerin de kısıtlanması riskini taşımaktadır.

Öte yandan Kıbrıs Türk medyasının 2000'li yılların ilk yarısından itibaren Kıbrıs'ta kalıcı bir federal çözüm

çabalarında genelde ‘yapıcı’ bir tutum izlediği, gerek müzakere sürecine, gerekse toplumlararası yakınlaşmaya pozitif katkı koyduğunu not etmek gerekiyor.

Her ne kadar çözüm karşıtı, kötü niyetli yayınlar yapılmış/ yapılmakta olsa da, yayın kuruluşlarının büyük bölümü ve prestiji yüksek olanlar, sağduyulu yayınlar yapmaya özen göstermektedir. 15 yıl kadar öncesinde Kıbrıs Türk basınına egemen olan ve yönetimin kontrol ettiği ‘provokatif yayıncılık’ anlayışı artık yoktur. Devlete ait yayın kuruluşlarında bile geçmişle kıyaslanamayacak kadar barışçı bir yayın politikası hâkimdir. ‘Barış gazeteciliği’ sadece Kıbrıs’taki barış süreciyle ilgili değil, aynı zamanda toplumsal cinsiyet eşitliği, din-dil-ırk-etnik köken, göçmen ve mülteci hakları konularında da giderek seviye kazanmaktadır.

Bu durum ülkemizin ve toplumlarımızın barış ve huzur dolu bir gelecek kurabilmesi yönünde medyanın olumlu rol oynama ihtimalini güçlendirmektedir.

KOSTİS DİOGENUS

Kıbrıs Gazeteciler Birliği adına konuşma yapan Kostis Diogenus ise, Kıbrıslı Türk ve Rum gazetecilerin yıllar sonra yeniden bir araya gelmesinden duyduğu memnuniyeti dile getirerek, bu yakınlaşmanın devamının gelmesi ve sonuç getirmesi için gayretle çalışacaklarını ifade etti, ayrıca Kıbrıs Rum medyasıyla ve Kıbrıs Gazeteciler Birliği’yle ilgili şunları aktardı:

“Kıbrıs Gazeteciler Birliği, 1959-60 yıllarında, o dönemde faaliyet gösteren az sayıdaki gazetede çalışan 27 gazetecinin inisiyatifiyle, bağımsız Kıbrıs Cumhuriyeti’nin kurulduğu dönemde kuruldu. Bugün, bünyesinde yaklaşık 1000 gazeteci faaliyet göstermektedir. Birliğin gazetecilik ve yazılı-görsel-işitsel basın sektöründe faaliyet gösteren 600’e yakın üyesi bulunmaktadır. Bunlardan yaklaşık 400’ü erkek, 200’ü de kadın üyedir. Üyelerimiz arasında Kıbrıslı Türk, Ermeni ve yabancı gazeteciler de bulunmaktadır. Birliğe üye olmayan yaklaşık 400 gazeteci bulunmaktadır ve bunlar da, özellikle internet gazeteleri ile özel televizyon kanallarında çalışmaktadır.

Kıbrıs Gazeteciler Birliği, tüzüğünde de belirtildiği üzere, üyelerinin çalışma koşullarının iyileştirilmesi, basın özgürlüğünün ve gazetecilerin haklarıyla özgürlüklerinin güçlendirilmesi ve gazetecilik mesleğinin ilerletilmesi ile insan haklarının sağlamaştırılmasına katkıda bulunulmasını hedeflemektedir.

Kıbrıs Gazeteciler Birliği’nin Yönetim Kurulları, gerek gazetecilerin, gerekse Kıbrıs’ın çok şey borçlu olduğu Başkan Andreas Kannaros’un da yıllar boyunca yapmış

olduğu büyük katkılarıyla, iki büyük şey başarmıştır: İçerisinde Kıbrıs basın müzesi ve arşivi ile büyük bir kütüphane, etkinlik salonları ve lokantası bulunan Gazeteciler Evi (Dimosiografiki Estia) ile Larnaka’da bulunan, 14 bungalowu, lokantası ve eğlence tesisleri bulunan Gazeteciler (tatil) Köyü.

Kıbrıs Gazeteciler Birliği’nin ayrıca, üyelerini desteklemeye yönelik ihtiyat sandığı ile tıbbi ihtiyaç fonu da bulunmaktadır. Kıbrıs Gazeteciler Birliği’nin dümeninde, 9 kişilik Yönetim Kurulu’nun başında, son 6 yıldır, deneyimli gazeteci Andonis Makridis bulunmaktadır.

GAZETELER, TV VE RADYO KANALLARI, ONLINE YAYINLAR

Gazetelerin kaydı ve yayınlanmasıyla ilgili prosedür oldukça basittir ve tüm gazetelerle dergiler, herhangi bir sınırlama olmaksızın, siyasi görüş ve eğilimlerden bağımsız olarak yayın yapmaktadır.

Bugün, “Alithia”, “Fileleftheros”, “Politis”, “Simerini” ve “Haravgi” olmak üzere Yunan dilinde beş günlük gazete ile “Cyprus Mail” adlı İngilizce günlük gazete, yayındadır. İnternette ise 15 elektronik gazete, her gün yenilenmektedir. Bunlara, yaklaşık 15 tane olan diğer günlük ve haftalık gazetelerin web sayfaları dâhil değildir.

Bununla birlikte, büyük sayıda haftalık gazetelerimiz vardır, bunlar 28 tanedir ve 6’sı, tüm Kıbrıs’ta yayınlanmaktadır: “Cyprus Weekly”, “Kathimerini”, “Reporter”, “Mahi”, “Pondiki” ve “Gnomi”. Bazı haftalık gazeteler, sendikal ve yerel örgütlerin yayın organıdır. Haftalık gazeteler arasında, iki Rusça gazete de vardır.

Radyo-televizyon sektörü ise oldukça zengin ve çeşitlidir. Tüm Kıbrıs genelinde 7 televizyon kanalı ile üç spor kanalı yayın yapmaktadır. Radyo kanallarına bakıldığında da, tüm Kıbrıs genelinde 18 radyo kanalı ile 25 yerel kanal hizmet vermektedir.

Çoğu, hafta sonu gazetelerinin eki olarak yayınlanan, bir kısmı da aylık yayın yapan dergiler de bulunmaktadır. Bu dergiler, genellikle “life style” temalı dergilerdir.

Kıbrıs Haber Ajansı ile Atina-Makedonya Haber Ajansı da günlük hizmet vermektedir ve uluslararası 10 haber ajansının da, Kıbrıs’ta büroları bulunmaktadır. Bununla birlikte 10’u aşkın uluslararası radyo ve televizyon kanalının da Kıbrıs’ta bürosu vardır.

Çok sayıda meslektaşımız, gerek basılı yayınlar için, gerekse basılı yayınların internet ortamındaki

yayınları için eş zamanlı çalışmaktadır. Bunun yanı sıra, gazetelerde, dergilerde veya radyo ile televizyon kanallarında da görev yapmaktadırlar.

ÇALIŞMAYLA İLGİLİ KONULAR

İşimizin doğası gereği haiz olduğu gerekliliklerin dışında, ekonomik kriz, basın ailesinde ağır bir iz bırakmıştır. Bazı basılı yayınlarda ve gazeteci istihdamlarında kısıtlamaya gidilmiştir. Ekonomik krizin getirdiği maaş kesintileriyle, eskiden daha kolay yürüyen iş, şimdi daha zor yürümektedir. Gazetecilerin hakları budanmıştır. Kıbrıs Gazeteciler Birliği Yönetim Kurulu, sık sık, farklı basın-yayın organlarındaki çalışmayla ilgili meseleleri tartışmaktadır ve bunların çoğu, ödemeler, çalışma koşulları ve genel sorunlardır. Bu koşulların çoğunun, son aylarda belli bir istikrara ulaştığını söyleyebiliriz. İşten çıkarmalar da sona ermiştir.

Kıbrıs Gazeteciler Birliği, yıllardır (1960'lı yıllardan beridir) yayıncılarla sözleşme imzalamaktadır. Sözleşmemiz, çalışma koşulları, gelir, çalışma saatleri vb konularda, bugüne kadar Kıbrıs'ta olan sözleşmelerin en iyisini teşkil etmektedir. Sözleşmede, her yıl artış gösterecek ve belli aralıklarla gelen artışları da kapsayacak iyi bir maaş (her yılın başında yüzde 3 ile yüzde 6 oranında artışlar) ile her 6 ayda bir, maaşlara otomatik yansıyan eşel mobil artışlarının uygulanması ve barem içi artışlar da mevcuttur.

Sözleşmemizde 13. maaş ve yaz döneminin başında, tatil ödeneği olarak yarı maaşlık bir ödenek hakkı da bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, vardiya tahsisatı, yortu ödeneği ve harcırah vardır ve gazetecinin brüt maaşının yüzde 11,5'lik kısmının aktarıldığı ihtiyat sandığı bulunmaktadır. Bu oranın yüzde 7'sini işveren, yüzde 4,5'ini de gazeteci ödemektedir. Sağlık fonuna katkılar ise, maaş üzerinden yüzde 2,10 oranında işveren, yüzde 1,25 oranında da gazeteci tarafından yapılmaktadır.

Hizmet süresine göre hesaplanan, toplam 21 ile 29 iş günü yıllık izin ile 15 günlük yortu tatilimiz vardır. Bunlardan yedisinde, çok az sayıda gazeteci, gazetelerin yayında olabilmesi için görev yapmaktadır ve bu günlerde çalışan gazeteciler, ek mesai veya maaşlarının yaklaşık üçte birini alırlar.

Birçok elektronik basın-yayın organında sözleşme yoktur ve bu gibi yerlerde, koşullar çok da iyi değildir.

Ne yazık ki ekonomik krizin başlangıcıyla birlikte, her şey alt üst oldu. İşten çıkarmalar, maaşlardan kesintiler ve benzeri durumlar başladı. İşten

çıkarmaları önlemek için mücadele ettik. Bazı durumlarda başardık, bazı durumlarda başaramadık. Bazı gazetelerde ara sözleşmeler imzaladık (sınırlı bir süre için) ve bu sözleşmeler, maaşlarda kesintiler ile diğer ek ödeneklerin kaldırılmasını öngörüyordu, ancak sözleşmemiz orada kalıyordu. Gerekli gördüğümüz durumlarda, sözleşmenin uygulanmasını talep etmek, biz çalışanlara kalmıştır. İşverenler, yeni bir sözleşme imzalanmasını önerdiler, fakat biz reddettik. Çünkü bugün, yeni bir sözleşme imzalarsak, bu; bugünkü duruma göre olacak ve bu da, bizim için hoş olmayacak. Sözleşmemiz 2013 yılında bitti, ama bugün de, yüzde yüz olmasa da geçerlidir.

Kıbrıs Gazeteciler Birliği Yönetim Kurulu, son dönemlerde, birlik üyeleriyle birlikte, kademeli de olsa, haklarımızı geri almak için bir çaba başlatmıştır. Reklamların yeniden verilmeye başladığını tespit ettik ve bu da, gelirlerde artış olacağını gösteriyor, bu nedenle de sendikal haklarımızı kullanarak, kısıtlanmış veya ertelenmiş haklarımızı geri almak için mücadele başlattık.

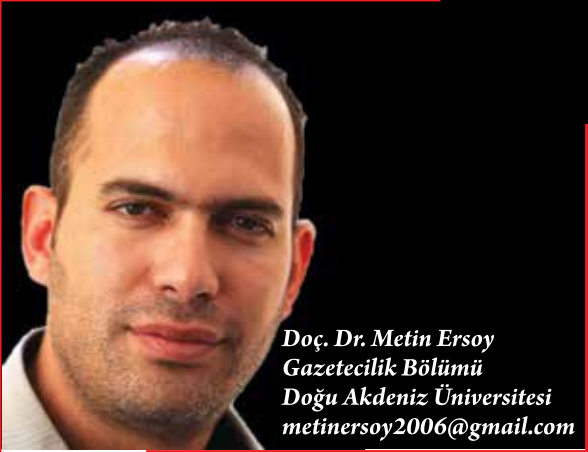
BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

Basın-yayın organlarının birçoğu, işadamlarına aittir. Bir işadamlarının aynı anda birçok radyo ve televizyon kanalı ile dergiye sahip olduğu durumlar da mevcuttur. Az sayıda basın-yayın organı gazetecilere aittir ve sadece 1 gazete, 1 radyo kanalı ve bir web portalı, bir siyasi partiye aittir.

Kıbrıs'taki basın özgürlüğü, hukuki açıdan da garanti altına alınmıştır. Basın, herhangi bir devlet makamının müdahalesi veya denetimi olmadan, özgür bir şekilde çalışmaktadır. 1989 yılı Basın Yasası, gazetecilerin, bilginin kaynağını açıklamama hakkını korumakta ve resmi bilgilendirmeye ulaşma hakkını garanti altına almaktadır. Bunun yanı sıra basın özgürlüğü, Kıbrıs Anayasası tarafından da garanti altına alınmaktadır.

“Medyada barış dili için: Barış gazeteciliği”

Doç. Dr. Metin Ersoy
Gazetecilik Bölümü
Doğu Akdeniz Üniversitesi
metinersoy2006@gmail.com

“Barış” kavramı ve “barış dili” konularında medyanın üzerine önemli görevler düşmektedir. Her ne kadar da medyamız, böylesi bir görevi “objektifliğe” gölge düşürdüğü için kabul etmekte zorluk çekse de günün sonunda barış kültürünün ve dilinin oluşturulmasında medyanın gücünden yararlanmanın doğru olacağına inanandanım.

Başta Ortadoğu coğrafyası olmak üzere “savaşlar” ve “çatışmalar” artık günlük yaşamımızın bir rutini ve parçası haline getirildi. Gün geçmiyor ki dünya üzerinde çatışma ve şiddet haberleri eksik olsun. Bireyler olarak, kitle iletişim araçları vasıtasıyla bilgilendirildiğimiz bu tür durumlar karşısında günden güne duyarsızlaşıyor ve süreci normal karşılamaya başlıyoruz. Bir taraftan halimize şükrediyor diğer taraftan da konuyla ilgili olarak hayıflanıyoruz. Zira medyanın savaş ve çatışma haberlerinde kullanmakta olduğu haber diline baktığımızda, savaşların barış için ne kadar gerekli bir yöntem olduğu noktasına varıyoruz. Haber

sunumlarında kullanılan çerçeveler de savaş ve çatışmaların gerekçelerini ortaya koyarken, vatandaşlar olarak bizlerin de süreci sözde “normalmiş” gibi kabul etmemiz isteniyor. Oysa savaş ve çatışmalar her haliyle berbat ve ölümler içermektedir.

Çatışmalar her yerde

Kıbrıs’ın da içinde bulunduğu Ortadoğu’da savaş ve çatışma haberleri medyanın birincil haberleri arasında yer alıyor. Ne ilginçtir ki yaz aylarında havaların ısınmasıyla birlikte çatışmalarda da ciddi bir artış görülüyor. Hemen yanı başımızda Türkiye’de yaşananlar, Suriye’de devam eden çatışmalar, Irak’taki silahlı örgütlerin faaliyetlerindeki artış, tümü de Ortadoğu’daki durumun giderek daha kötü bir hal almasına yol açıyor. Yaşananları tiyatro izler gibi seyrediyor olmamız ise işin en dramatik durumu. Sadece izlemekle kalmıyoruz, birçoğumuz bizlere kurgusal bir biçimde ulaşan mesajları sorgulama zahmetine girmiyoruz. Böylece, çatışmalar söz konusu olduğunda haberlerde yabancı düşmanlığı ile ilgili mesajlarla karşılaşmaktayız. Nefret söylemi, ötekileştirmeler, ön yargılar ve kalıp düşünceler tarih boyunca kuşaktan kuşağa aktarıldığı için tüm bunlar haberlerde de sıkça yer bulabilmektedir. İşte küçük yaşlardan beri beyinlerimize ekilen bu ve benzeri nefretlik tohumları, yıllar sonra karşımıza çıkabilmektedir. Bahsetmiş olduğum durumlar bizlerin kendi başına öğrenebileceği düşünce yapıları değildir. Elbette bu ve benzeri düşünceler bizlere önce ailemiz, sonra öğretmenlerimiz, arkadaşlarımız ve medya tarafından öğretiliyor.

Medya perçinliyor

Bu böylesi bir öğrenim sürecidir ki sorgulamaya ve eleştirmeye imkân vermemektedir. Dolayısıyla bir ülke başka bir ülkeyi “düşman”, “kötü” ve “nefret edilmesi” gereken bir ülke olarak görüyorsa, bizim de bu kalıbın dışında yer almamız kolay değildir. Bu durumda bireyler büyüdükleri ortamda edindikleri bilgiler ile düşman saydıkları ülkelerle savaşmayı “doğal” kabul ederler, hatta bunu meşru bir zemine yerleştirerek barışın daimi olabilmesi için savaşmanın olması gerektiğini savunurlar! Sistemik bir biçimde bireylere sağlanan bu tür düşünce yapıları, medya tarafından da perçinlendiği zaman savaşların ve çatışmaların öğretildiği sonucuna varıyoruz. O bakımdandır ki barış eğitimi en az tarih ve coğrafya kadar önemli ve her ülkenin ders

müfredatlarında bulunması gerekiyor. Gerçi bizler okullarımızda medya okuryazarlığı eğitiminin bile hakkını veremiyoruz. Madem ki bir şeyler ekeceğiz, ekeceğimiz tohumlar barış, hoş görü ve empati olsun. “Savaş öğrenilmez, öğretilir” diyorum. Savaşın ne olduğunu gerek yaşayarak gerek ise medyadan dolaylı olarak öğrendik. Şimdi biraz da barışa şans vermeli ve barışı öğrenmeli ve öğretmeliyiz.

Barış gazeteciliği

Böylesi bir uzun girişten sonra “barış” kavramı ve “barış dili” konularında medyanın üzerine önemli görevler düşmektedir. Her ne kadar da medyamız böylesi bir görevi “objektifliğe” gölge düşürdüğü için kabul etmekte zorluk çekse de günün sonunda barış kültürünün ve dilinin oluşturulmasında medyanın gücünden yararlanmanın doğru olacağına inanandanım. Dolayısıyla, yıllardır üzerinde çalıştığım “barış gazeteciliği” kavramının Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum medyasına barış sürecinde yardımcı olabileceğine inanmaktayım.

Barış gazeteciliğinin zaman içerisinde dünyanın siyasi olarak sorunlu çatışma bölgelerinde kullanılabileceğini özellikle 1990’lı yıllarda daha net gördük. Dünyada genel geçer gazetecilik anlayışını benimseyen birçok gazetecilerin çatışma ve savaş haberlerini ele alırken ciddi hatalar yaptıkları için barış gazeteciliği de bunları dile getirmek, eleştirmek ve sorgulamak amacıyla geliştirildi. Bir şekilde gazetecilik mesleğine yeni etik ilkeler kazandırdı. Gazetecilik mesleğinde yaşanan yozlaşmaya, hastalıklı duruma ve toplumdaki uzaklaşmaya dikkat çekti. Bazı haberlerin gizli kapılar arkasında yapılmaması, şeffaf, dürüst, dengeli, kaliteli ve adil şekilde yapılmasını öne çıkardı. Sanıyorum tüm bu yazılanlara birçok gazeteci arkadaşımızın itirazı olmaz. Bir başka ifadeyle; barış gazeteciliği modeli, gazetecilerin toplumu ilgilendiren sorunlar karşısında aktif bir rol oynamasını isteniyor. Haber yaparken daha fazla kaynak kullanmasını, her tarafa eşit ve adil davranmasını belirtiyor. Gazetecilerin daha fazla araştırma yaparak toplumu aydınlatması arzuluyor. Gazetecilerin daha kaliteli bir habercilik anlayışını benimsemesini istemek medyayı takip eden her vatandaşın hakkıdır.

Neler olduğunu anlıyor musunuz?

Bu noktadan hareketle, barış gazeteciliğinin Kıbrıs’taki barış diline nasıl katkı yapabileceğini teorik de olsa tartışmaya açmak istiyorum. Cate Malek’in beyondintractability.org sitesinde yayımladığı “Reporting on Conflict” (Çatışma Haberciliği) başlıklı yazısı bizlere barış sürecinde yol gösterici olabilir. Malek’in çalışması Kıbrıs için yazılmamış olsa da buradan hareketle barış gazeteciliği anlayışını da göz önünde tutarak gazetecilere bazı öneriler sunabiliriz.

Liderlerin görüşmesiyle yeniden canlanan Kıbrıs Sorunu müzakereleri konusunda haber yapılırken gazetecilerin kendilerine sorması gereken ilk soru şu olmalı: “Gerçekten neler olduğunu anlıyor muyum?” Bu soruyla bizlere anlatılmak istenen bir çatışmanın/sorunun görüldüğünden daha karmaşık olabileceğidir. Bir başka ifadeyle, sorunu sadece liderler ve siyaset ekseninde tartışmak yerine, problemin tüm paydaşlarını anlamaya yönelik bir habercilik anlayışı geliştirmeliyiz. Cate Malek’e göre iyi gazeteciliğin gerekliliği olarak; çatışma değerlendirmesi yapmak ve süreçle ilgili tüm tarafların oynayabileceği rollere dikkat çekmek gerekiyor.

Çatışmanın altında yatan nedenler nelerdir?

Barış sürecinde habercilik yapan bir gazetecinin haber yaparken sorması gereken bir başka soru ise; “çatışmanın altında yatan nedenler nelerdir?” olması gerekiyor. Çatışan taraflar uyuşmazlıklardan bahsederken basit ve kendisine hizmet eden terminoloji kullanır. Dolayısıyla tarafların çatışmayı farklı farklı görme eğilimleri mevcuttur. Gazetecilerin buradaki görevi ise çatışmanın nedenlerinin çoklu bir bakış açısıyla ortaya konmasına yardımcı olmak ve haberlerde mümkün olduğu kadar çok ve çeşitli kaynağa yer vermektir. Burada çatışmanın nedenlerini bulmayla anlatılmaya çalışılan “ilk taşı kimin attığını bulmak” değildir. Aksine tarafların bir çatışmayı tartışırken karşı tarafın da nedenlerinin olabileceğini anlamak, olaya çoklu açılardan yaklaşmak ve empati kurarak bir birlerini anlamalarını sağlamaktır.

Bilgileri nereden alıyorsunuz?

Barış sürecinde dikkat edilmesi gereken bir başka husus ise olayları yansıtırken kullandığımız yazılı, sözlü ve diğer kaynaklardır. Bazen kaynakların elde edilmesi ve kaynaklara ulaşılması zordur. Bununla birlikte uyuşmazlık yaşayan tarafların kendi doğruları ve yanlışları vardır. Bilgiler

ulaşırken, kaynaklara söz verirken gazetecilerin dikkatli ve dengeli bir gazetecilik anlayışına sahip olmaları gerekiyor. Örneğin gazeteciler olarak herhangi bir konuyu sadece Kıbrıslı Rum veya Kıbrıslı Türk diplomatik kaynaklarıyla anlamaya çalışırsak ortada eksik bıraktığımız noktalar elbette olacaktır. Gazetecilerin bu süreçte okuyucularına kendi anlamlarını oluşturmak için birer platform oluşturmalarını tavsiye ediyorum. Bunu da yapmanın en etkili yolu, kaynak sayısını artırmak ve haber ile yorumu bir birinden ayırmaktır.

Haberleriniz çatışmanın tırmanmasını mı sağlıyor?

Müzakereler sırasında karşımıza çıkan ve çıkmaya devam edecek olan en önemli engeller ise kullanılan habercilik dili ve ana akım medyanın haber değerleridir. Negatif ve çatışma unsurlarının tiraj artırdığı bir basın ortamında haberler de bu çerçevede yazılmaya devam ediliyor. Bu da tarafların kutuplaşmasına, zıtlaşmasına ve çatışmasına yol açıyor. Basın bu noktada kendi gücünü küçümsememeli. Barış gazeteciliği anlayışında anlatılmak istenen çatışma yaratan unsurların gizlenmesi ve görmezlikten gelinmesi değildir. Aksine ileride çatışma yaratabilecek unsurların basın tarafından gündeme getirilmesi ve tartışılmasıdır. Bu aşamada gazetecilerin kullandığı dil ve habercilik anlayışı devreye giriyor. Bir konuyu kutuplaşmış, zıtlaşmış tartışabildiğimiz gibi, diyalog içerisinde bir birimizi anlayarak da bunu yapabiliriz. Amaç sorunu çözmek ise her zaman ortak bir zemin bulunabilir.

Çatışmanın azaltılmasına nasıl yardım edebilirim?

Gazeteciler olarak mevcut sorumluluklarımız arasına yenilerini eklemek elbette zordur. Ancak barış sürecinde “çatışmanın azaltılmasına nasıl yardım edebilirim?” sorusunu sormak bu dünyada yaşayan ve daha iyi bir düzeni hak eden bireyler olarak yapmamız gereken bir şeydir. O bakımdan müzakere süreciyle ilgili yaptığımız her haberde daha titiz, dengeli ve adil olmalıyız. Kullandığımız haber çerçeveleri kamuoyunun o konu hakkındaki görüşlerini şekillendireceğinden dikkatli olmalıyız. Bu süreçte bizlere yardımcı olabilecek ve uyuşmazlıkların azalmasına yardımcı olabilecek şeylerin başında, daha çok tarafı dinlemek, araştırmak, diyalog çerçevesinde tartışmak ve empati kurarak olaylara çoklu bakış açısı getirmektir.

Herkes sorumluluk almalı

Bizler söz konusu sorunun gazetecilik tarafını tartışıyoruz. Gazetecilerin barış sürecinde oynayabileceği pozitif ve negatif yolları araştırıyoruz. Unutmamamız gereken bir nokta da var ise; bu süreç sadece siyasilerin ve medyanın yaptıkları ve yapacaklarıyla başarıya ulaşması zor görünüyor. Toplumdaki tüm kesimlerin bu süreçte üzerine düşen sorumluluklar vardır. Herkes kendi üzerine düşeni yaptığı noktada çözüm ile birlikte adaya barışın da gelmesi mümkün görünüyor.

Yayıncılıkta Nereden Nereye...

Emete ALKAPON
emetealkapon@gmail.com

Röportaj

Bayrak Radyosu, gerekli elektrik gücünün bir kaç araba aküsüyle sağladığı küçük bir garajda başladı yayın hayatına...

Kısıtlı olanaklara rağmen Kıbrıs Türkü'nün haklı mücadelesinin yanında oldu.

1974 yılında siyah beyaz stüdyo cihazları ile devreye giren televizyon yayınlarıyla adı "Bayrak Radyo Televizyonu" olarak değişti.

Orta dalga yayınına ek olarak, FM yayınlar başladı..

1979 yılında renkli televizyon yayınına geçildi... Üstelik Ortadoğu'da ilk renkli yayına geçen BRT oldu...

Bayrak Radyosu 1983 yılında çıkarılan bir yasa ile kurum statüsüne kavuştu ve adı "Bayrak Radyo Televizyon Kurumu" oldu.

Bugün BRT-1 ve BRT-2 olmak üzere iki kanaldan televizyon yayını 6 ayrı kanaldan da radyo yayını yapan güçlü bir kurum haline geldi.

Bilgisayar destekli radyo yayınlarına geçerek, çağdaş yayıncılığın gerektirdiği standartlara ulaşan BRT, Bayrak Radyosu, Bayrak İnternational, Bayrak Fm, Bayrak Klasik, Bayrak Türk Müziği ve Bayrak Radyo Haber 24 saat kesintisiz yayın yapıyor...

Bayrak Rado Televizyon Kurumu'na 30 yılı aşkın süre teknik bilgisi ve donanımıyla hizmet veren Kurum eski Müdürü Mustafa Tosun, medya ve yayıncılığın günümüzde geldiği nokta ne noktada ve nereye gittiğini anlattı...

Tosun, medya ve yayıncılığın ayrı ayrı ele alınıp, değerlendirilmesi gerektiğini vurgulayarak, günümüzde yayıncılığın şekil değiştirdiğini dile getirdi.

Tosun, varolan bilginin tüketiciye aktarılmasında çeşitli arayüzlerin ortaya çıktığını kaydederek, bilginin sayısal hale getirilerek aktarılma sürecini anlattı: "Sayısallaştırma da dijital hale getirme de analog sistemli ileti bilgi iletimlerini kolaylaştırmak hızlandırmak ve bilgi kayıplarını, işareti bozan etkileri ya önlemek ya da geri döndürebilir hale getirmek amacıyla sayısallaştırma yapılıyor. Analog denilen klasik sinyal en kaliteli sinyale yüzde yüz sadık kalarak örneğin görüntüye sadık kalınır ancak bilginin tümünü aktarmaya çalışmak zordur. Çünkü kapasitesi büyüktür. Kaynağından çıktığından itibaren bozacak etkiler vardır. sayısal hale getirirken, analog bilginin bir kısmını atıyoruz, sayısal bilgi özettir.1 analogtan daha fazla bilgi iletilebiliyoruz. Hem bozulmasını önüyor geri de kazanabiliyoruz."

Sayısal hale getirilen bilginin nasıl ve hangi ortamda iletileceği kısmına geçiliyor... Günümüz teknolojisinde, tüketicinin tercih ettiği format ve içerik hem çeşitlendi hem de çok farklı... Medyanın tüm bunları karşılaması gereken bir mecra girdiği de önemli bir gerçek...

Tosun konuyu şöyle özetliyor; "bilgiye erişim bu kadar kolaylaşınca ve hızlanınca kimin neye nasıl erişeceği de artık sorgulanabilir hale geliyor.

Habercinin erişebileceği herşeye izleyici de artık erişebiliyor. Buraya gelindiğinde işin diğer yüzünü görmek lazım. İnteraktif medya kullanımı."

Günümüzde bilgiye erişimin "dilediğin yer ve zamanda" sağlanabilmesinin önemini vurguyan BRTK eski Müdürü Tosun, "Tüketicinin şu anda istediği bilgiye her an, farklı arayüzleri kullanarak bilgiye ulaşabilmek. Yayının önemi bitti mi? Hayır. Genel anlamda yayın devam edecektir. Anlık geri dönüşümsüz yapılan yayının isteğe bağlı depolanması ve izleyiciye sunulması gerekiyor. Dolayısıyla Medya buraya. Yayıncılık da benzer şeklide medyanın ana sağlayıcısı olarak, içeriği toparlamaya, sağlamaya çeşitlendirmeye, şekillendirmeye ve sunmaya devam etmeli" dedi.

Medyanın geleceğine yönelik olarak bilgi aktarımında içerik sağlayıcının önemine değinen Tosun, yayıncılıkta sayısallaşmanın işlevi çeşitlendirdiğini kaydetti.

Günümüzde bilginin tüketiciye sunulmasına kadar olan aşamayı aktaran Tosun, BRT'nin içeriği sağlayan, çeşitlendiren, şekillendiren ve sunan; 4 ayrı yapıya sahip olduğunu dile getirdi.

“BRT'nin tek başına tüm bu platformları çalıştırması işletmesi, şart değil belki de doğru da değil. Bundan sonra BRT'nin geleceğine ilişkin proje yapacaksak yapısal yüzlerce sorunu vardır. Yapısal sorunlara ilişkin yapılması gereken çok ciddi işler var.

BRTK Yasasının güncellenmesinin, yapılması gereken önemli işlerden biri olduğunu kaydeden Mustafa Tosun, ***“Bir sistem oturtulup ajanda oluşturulursa, olmayacak şey değil. Yakın zamanda siyasi konjektür de izin verirse yıl sonuna yasamız hazır olur belki geçmiş olur. Bizim çalışma tempomuz açısından bakarak söylüyorum” dedi.***

Kurumda yaş ortalamasının çok yükseldiği, kilit noktalardaki boşlukların iyi doldurulması gerektiğini vurgulayan Torun, bunun yapılmaması halinde kurumun işlerliği ciddi anlamda düşebileceğinin altını çizdi.

BRT'nin yapısal sorunları ve özel kanalların haksız rekabet iddialarını değerlendirdi...

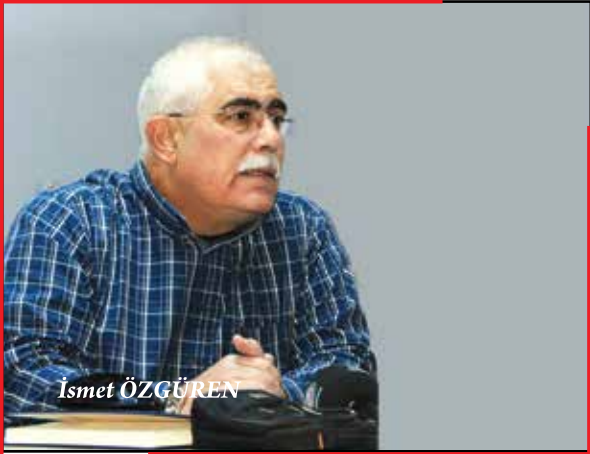
Tosun, BRT'nin özel yayın kuruluşları için haksız rekabet ortamı yaratmadığını dile getiren Tosun, özel kanalların yaşam alanlarına müdahale etmemeye özellikle önem verdiklerini dile getirdi.

“BRT özel yayın kuruluşlarına desteğini biraz azaltsa hepsi çöker” ifadelerini kullanan Tosun, BRT'nin görüntü, canlı yayın, verici antenleri radyo linkleri, enerji ve bakım gibi tüm imkanlarını sağladığını vurguladı.

Röportaj, Nisan 2016 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

“Rastlandı Değil Tamamen Bir Tutku Radyo Programcılığı”

İsmet ÖZGÜREN

Radyo benim yaşamımda yeni bir unsur değil aslında. Deyim yerindeyse “Ana rahmine düştüğüm günden itibaren” iştiğal ettiğim gizemli bir kutu radyo. Mesleki yaşamımın gümüş yıllarında içine doğduğum hatta teknik masasında büyüdüğüm Bayrak Radosu’nda haftanın beş günü bu büyüülü kutudan birilerine merhaba demek benim için çok farklı bir tat. Bayrak Radyosu’nun “Bayrak Bayrak Bayrak” anonsuyla vatandaşlara moral ve motivasyon olduğu günlerden çok kısa bir süre sonra Bayrak Radyolu bir anne ve babanın ilk çocuğu olarak meşhur Postahanenin üstündeki Bayrak Radyosu’nun yaşamımı şekillendirmedeki rolü en az eğitim aldığım okullar kadar hatta daha fazla oldu üstümdede. Orada tanıdığım, örnek aldığım insanlarla benim buluşmam 1994 yılında Kıbrıs Gazetesinde muhabir olarak görev yaptığım sırada bir telefon sonucu gerçekleşti.

Işıklar içinde yatsın dönemin BRTK Müdürü Sn Muammer Yağcıoğlu ile yaptığım telefon görüşmesi kendimi benim için bir aile kadar yakın olan BRT ile mesleki anlamda yolumun kesişmesini sağladı. Dünün çocuğu ben bu kez BRTK’da artık geçici statüde bir Radyo Haber Muhabiriydim. (Ne acıdır ki aradan 23 koskoca yıl geçse ve yaş kemale de erse bugün BRT’de yine geçici statüde görevime devam etmekteyim), Kurum çatısı altında Radyo Haber Muhabirliğim tam bir yıl sürdü. Dönemin TV Haber Yöneticileri beni “Yetenekli” bulmuş olacaklar ki TV Haber bölümüne bir yılın ardından “Yatay” geçişim sağladı.

TV Haberlerde görev alanlarım çok farklı şekillerde sürerken değişmeyen tek şey tam tamına 16 yıl boyunca bazen sabah, bazen öğle bazen de gecenin 11’inde aralıksız olarak ekranlarda boy göstermem oldu. Bu süreç devam ederken içimde birgün hayalimdeki Sihirli Kutu’ya dönmek hep oldu. Ve bu düş bunandan tam 2 buçuk yıl önce bir Eylül ayında gerçekleşti. TV’den Radyoya geçmeyi çok arzu etmeme karşın bu bana dönemin yöneticileri tarafından “Altın tepside sunulan bir fısat” olmadı elbet. Bayağı tartışmalı hatta “Tehtit”li sürecin ardından bir çocuk misali hayalimdeki “Oyuncağa” ancak kavuşabildim. Meslek hayatımın son 2 buçuk yılı aynen TV’de olduğu gibi her sabah konuğumla birlikte dinleyiciye günaydın deyip gündeme dair başlıkların yorumlanmasıyla geçmeye başladı.

Radyo Haber Programcılığı çok farklı, çok heyecanlı ve bir o kadar da dinamik olmayı gerektiren bir alan. Herşeyden önce sizi görmeyen ancak kulağının en derin noktasında hisseden ve beyninde şekillendiren bir kitleyle karşı karşıyasınız. Kullandığımız her kelimeden nefes almanıza kadar sizden çıkan her ses tınısı direkt olarak muhatap olduğunuz kitleyle buluşmakta.

Günümüzde radyonun bir kitle iletişim aracı olarak ne kadar önemli bir yere sahip olduğunu itiraf etmeliyim ki 2-3 yıl önce ancak algılayabildim. Bugün aradan geçen 23 yıl adına Ekran mı? Yoksa Radyo mu? şeklinde bir soruyla karşılaşsam gönül rahatlığıyla keşke meslek yaşamımda hep radyocu olarak kalsaydım diyebilirim.

Genç arkadaşlara nacizane bir tavsiye, Renkli Camın büyüüne kapılıp da radyoyu görmezden gelmeyin, kesinlikle yanılırsınız. Meslek yaşamınızda eğer olanak varsa bu büyüülü kutudan en az bir kez merhaba demeyi deneyin aradaki farkı anında farkedeceksiniz.

“İnternet Haberciliği”

İnternet Haberciliği, son yılların en popüler mesleklerinden biri haline geldi. Bilinçli bilinçsiz her eline bilgisayar alan haberciliği katledir oldu. İnternet üzerinden yapılan yanlış yayımlar bugün internet haberciliğine ve gazeteciliğine gölge düşürmektedir.

Dijital yayın döneminin en önemli mesleklerinden biri olan İnternet haberciliği her ne kadar masa başı habercilik olarak adlandırılrsa da işi bilmeyenlerin elinde olan habercilik “kopyala yapıştır habercilik” olarak tanımlanmaya başlandı. Haberciliğin emek verilmeden yapıldığı bu dönemde maalesef emeğin değeri de yitirilmiştir. Gün boyu internet üzerinden bir birini takip eden haber siteleri, bir birlerine ait haberleri kopyalayarak yayınlamaya başladı. İnternet üzerinden bir birine erişmekte sıkıntı çekmeyen haber sitelerinin genel yayın yönetmenleri, rekabet adına en hızlı haberi yayınlamak için her koşulda uğraş vermektedir. Masa başından yürütülen habercilik her ne kadar emek harcanmadan yayımlanan haberleri içerse de sürekli değişim gösteren haberciliğin zirvesine doğru çıkmaktadır. Bugün bilişim yasasının olmaması habercilik adına tüm emeğin heba olması demektir. İvedilikle yasa hayat bulmalıdır. Birçok yayın yapan İnternet haber sitesi zor durumdadır.

Artık günlük gazeteler cazibesini yitirmiş, yerini internet haberciliği yapan sitelerine bırakmıştır. Yazılı basının günden güne kan kaybetmesinin en büyük nedeni de teknolojinin hızla ilerlemesidir. Yazılan her şeyin internet üzerinden okuyucuya sunulması beklide gazeteciliğin son noktasıdır.

Bilgisayar ağlarını kullanarak hedef kitesine erişen gazeteler ve internet haber siteleri artık dijital gazeteciliğin zirvesini

zorluyor. İnternet Haberciliği sosyal medya sayfalarından okuyucuya hızla ulaşıyor. Böylelikle okuyucu internet üzerinden okuduğu haberi ertesi gün gazetede okumak istemiyor.

Yeni medya olanaklarının artması habercilikte yeni yaklaşımlar hem haber içeriklerini hem de haberlerin sunuluş biçimlerini fazlasıyla değiştirdi.

İnternetin çok kısa süre içerisinde hayatımızın her alanına girdiği gerçeğini yok sayamayız. İnternetin yaygınlaşmasıyla birlikte online habercilik, gazetelere ve televizyonlara darbe vurmuştur.

Önemli olan yapılan haberlerin niteliğinden ve kalitesinden ödün verilmemesidir.

Ülkemizde İnternet üzerinden habercilik yapan sitelerin sayısı nerdeyse 40 civarındadır. İnternet haberciliği uygun maliyette hayat bulan bir meslektir. Rahat kullanılan kontrol panelleri, iyi internet haber sitelerinin takibi ve internetin varlığı bugün sizi bir meslek sahibi yapmaya yeter de artar bile.

İnternet haberciliğinin en büyük sıkıntısı “güvenilir” olup olmadığının sorgulanmasıdır. Yani birçok yayın yapan internet haber siteleri künyesiz ve isimlidir. Bu da okuyucunun haberler karşısında güven sorunu yaşamasına neden olmaktadır. Yazılı basında uzman kadrolar tarafından hazırlanan haberler okuyucunun güvenini sağlamaktadır. İnternet Haberciliğinde böyle bir durum yoktur. Yabi uzman kadrosu bulunmayan ve künyesiz habercilik yapan birçok sitede “güven” sorunu yaşanıyor.

İnternet haberciliği, gazetelerin olumlu ve olumsuz taraflarını bir sentez haline getiren yepyeni bir medya aracıdır. İnternet haberciliği geleneksel habercilikten farklıdır. Bu yönde her eli bilgisayar tutanların internet haberciliğini sürdürmesi mümkün değildir. İşin özünü benimsemiş, mesleğin cilvesini çekmiş isimlere ihtiyaç vardır. Eğer uzman kadrolarla yolla düşerseniz, yolda kalmaz ilerlersiniz. Bugün en popüler haber siteleri, oluşturduğu uzman kadrolarla bir taraftan mesleğin cilvesini çekiyor diğer taraftan da mesleği icra etmeye çalışıyor.

İnternet haberciliğindeki etik kuralların ve kavramların bilinmesi ve okunması şarttır.

“Bilişim Yasası Bir An Önce Geçmeli”

Kadri BÜRÜNCÜK
Bilgi Teknolojileri ve Haberleşme
Kurumu Başkanı

Bilgi Teknolojileri ve Haberleşme Kurumu Başkanı Kadri Bürüncük ile yaptığımız röportajda Bilişim Yasası konusunu ele aldık.

Soru 1: Bilişim Yasa Tasarısı'nın durumu nedir? Tasarı, AB mevzuatına uygun mu hazırlandı?

Bilişim Yasa Tasarısı, Meclis HUKUK, SİYASİ İŞLER VE DIŞİLİŞKİLER Komitesi gündeminde bulunmaktadır. Yoğun çalışmalar sonucunda hazırlanan ve 25 Şubat 2014 yılında meclise sunulup, ivedilik almış taslak yasanın görüşmelerine devam edilmesine karşın, hükümetin değişmesi ve/veya başka nedenlerden ötürü yasa çalışmaları yarım kalmıştır.

Soru 2: Tasarı'nın gerekçesini alabilir miyiz?

Yasa taslağının hazırlanmasında genel gerekçe, Ülkelerin bilgi toplumuna geçiş süreci içerisinde, bilişim teknolojilerinin kullanımı, hayatın ayrılmaz bir parçası haline gelmektedir. Bu süreçte toplum, daha fazla bilişim teknolojisi kullanmakta ve kaçınılmaz olarak daha fazla bilişim suçu ile karşılaşmaktadır. KKTC de, teknolojik gelişimin ve bilgi toplumuna dönüşümün bir parçası olarak, benzer bir süreçten geçmektedir. Bu nedenle, siber suçlarla mücadele edebilmek için, “Bilişim Suçları Yasa Tasarısı” hazırlanmıştır. İşbu yasanın amaç ve kapsamı da bilişim sistemlerinin, ağlarının ve verilerinin gizliliğine, doğruluğuna ve ulaşılabilirliğine zarar verici faaliyetler ile bu sistem, ağ ve verilerin kötü

amaçlı kullanımının ve suç işlenmesinin engellenmesi; içerik sağlayıcı, yer sağlayıcı, erişim sağlayıcı ve toplu kullanım sağlayıcıların yükümlülük ve sorumluluklarının düzenlenmesi; tüm bu faaliyetler kapsamında suç oluşturan eylemler ve cezai niteliklerinin belirlenmesi, söz konusu suçlarla etkili biçimde mücadele edilmesine ve suçların kovuşturulmasına ilişkin esas ve usullerin düzenlenmesidir.

Soru 3: Bilişim Suçu ne demektir? Yasa bu suçları önleyecek mi?

Bilişim suçu veya bilgisayar suçu terimi bir bilgisayar ve bilgisayar ağı kullanılarak işlenen herhangi bir suçu ifade etmek için kullanılır. Bilgisayar, bir suçun işlenmesinde kullanılmış olabileceği gibi, bir suçun hedefi de olabilir. Bireylere veya birey gruplarına yönelik, mağdurun onurunu zedelemeye veya mağdura fiziksel veya zihinsel olarak doğrudan veya dolaylı olarak zarar verme suçu kastı ile İnternet (görüşme odaları, e-postalar, ilan sayfaları ve gruplar) ve cep telefonu (SMS/MMS) gibi çağdaş iletişim araçları kullanarak, zarar verme amaçlı saldırıların yapılmasıdır. Bu tür suçlar bir ulusun güvenlik ve ekonomik bütünlüğüne yönelik bir tehdit de oluşturabilir. Bu tür suçlarda ortaya çıkan görünüm; özellikle yazılım CD'lerinin şifrelerinin kırılması, telif hakları ihlalleri, çocuk pornografisi ve çocukların diğer biçimlerde istismarı konularında başlıca görünüm yüksek kazanç elde etme isteğidir. Mahrem bilgilerin kaybedilmesi veya yasaya aykırı olarak elde edilmesi durumlarında, özel yaşamın gizliliğinin ihlali suçu ortaya çıkar.

Yukarıda da belirtildiği gibi yasanın hazırlanma amacı, hem bilişim alanındaki kuralların düzenlenmesi hem de buna bağlı olarak suçların belirlenmesidir. Şunu da belirtmek gerekir ki, Bilişim Alanındaki Kuralların Düzenlenmesi ve Bilişim Suçları Yasası taslağının meclisten geçmesi ile birlikte, hem Ceza Yasası'nda, hem de ilgili diğer yasalarda, örneğin basın Yasası, telif hakları yasası gibi yasalarda da değişiklik yapılması gerekmektedir.

Soru 4: Yasa Tasarısı, internet üzerinden yayın yapan ve haksız rekabete neden olan haber sitelerini de kayıt altına almayı öngörüyor mu?

Yasada internet haber sitesinin tanımı verilmiş olup, kayıt altına alınması gibi düzenleme getirilmemektedir. Kayıt altına alınması ve/veya diğer usul kurallarının düzenlenmesi, Basın Yasası'nda yapılmalıdır. Bu nedenle Basın Yasası'nın da işbu taslağa paralel olarak, düzenlenip, değiştirilmesi gerekmektedir.

Televizyonculuğun Sorunları ve Yeni Televizyonculuk Anlayışı

Simge ÇERKEZOĞLU
simgecerkezoglu@gmail.com

Medya Dergisi'nin bu sayısında özel televizyonların yaşadığı sıkıntılar ve

DVB-T "Sayısal karasal yayıncılığı" değerlendirdik. Yedi ulusal özel televizyonun bulunduğu ülkemizde, devletin uydu ücretlerinin ödenmesine yaptığı katkıyı durdurma kararının ardından, bu televizyonların geleceği farklı bir sürece evirilmekte. Öyle görünüyor ki 2009 yılından bu yana bir alternatif olarak hayata geçirilen, dijital karasal yayıncılık kullanımı, önümüzdeki günlerde daha da yaygınlaşacak. Tüm Avrupa ülkelerinde ve güney Kıbrıs'ta beş yıldan bu yana kullanılan bu sisteme ilk geçiş Kanal Sim tarafından yapıldı.

Onu hangi kanalların takip edeceği ise şimdi merak konusu.

Sayısal Karasal Yayıncılık ve özel televizyonların geleceğini SAMİ ÖZUSLU Kanal Sim- Sim Radyo Genel Yayın Yönetmeni ve Yayın Yüksek Kurulu Başkanı İlkay Diren'le konuştuk.

SAMİ ÖZUSLU Kanal Sim- Sim Radyo Genel Yayın Yönetmeni

"Dönüşümün zamanı gelmişti"

Öncelikle kanal SİM'in uydudan çıkma kararını değerlendiren Sami Özuslu televizyon yayıncılığında dönüşümün vaktinin geldiğine vurgu yapıyor.

"2008 yılından bu yana BRT'nin kurduğu sistemle DVBT ülkenin büyük bir kesimine ulaşıyordu. DVBT

aslında Avrupa ülkelerinin tümünde, yeni gelişen CSM teknolojisinde ihtiyaç duyulan frekansları GSM amaçlı gelişen alanlara tasis etmek için geçme kararı alınmıştı. Avrupa'da buna geçiş süreci de doldu. Biz 2008 de bu sisteme geçiş yaptık ama arkasını getiremedik. Selvili Tepe'de uygulamaya başladık Kantara'ya yapamadık. Devlet bir türlü konuya konsantre olup ikinci adımı atamadı. Kantara bacağı eksik kaldığı için yaklaşık sekiz yıllık gecikme ile bu yılın başında verilmeye başlandı. Oysa Güney Kıbrıs bizden daha sonra bu sisteme geçmiş olmasına rağmen çok kısa sürede TV yayıncılığını DVBT'ye endeksledi. Şu anda PIK'in uydu kanalı dışındaki tüm kanallar dijital karasaldan (DVBT) yayın yapıyor. Çok da kaliteli yayın yapıyorlar. Tüm ülkede bu yıl kullanıma başlandığı için artık dönüşümün zamanı gelmişti."

Uydu ücretlerinin çok yüksek oluşundan dolayı bu kararı aldıklarını söyleyen Özuslu, insanlara nasıl ulaştığınız kadar onlara neler sunduğunuzun da önemini hatırlatıyor.

"Uydu çok pahalı bir mecra. Uydu yayıncılığı aylık 15 bin dolar, bu günkü kurla 45 bin TL'ye tekabül eden gider kalemi oluşturuyor. Bu hiçbir kanal için ekonomik mantığa uygun değil. Ülkenin reklam pazarı Türkiye medyasının yarattığı haksız rekabetten ötürü bir noktadan öteye gidemiyor. Bu durum Meclis'te BRT bütçesi görüşülürken de ortaya çıkmıştı. BRT'nin yıllık bütçesini aylara bölünce ortaya çıkıyor ki BRT ayda sadece 33.000 TL reklam geliri toplayabiliyor. Üstelik BRT en yaygın izlenen ulusal kanal. Dolayısıyla bu konuda gerek BRT örneğini göstererek gerekse özel yayıncıların sorunlarını aktararak bunun sürdürülebilir olmadığını hep söylüyorduk ve haksız rekabetin ortadan kaldırılması için girişimler yapmıştık. Fakat sonuçta bu haksız rekabetin önüne geçilemedi. Bunun yerine televizyon kanallarına, katkı yapma kararı alındı. İrsen Küçük hükümeti, o dönemki kur karşılığı olarak 28.500 TL'lik bir katkı öngördü. Bu uygulandı. Devalüasyon nedeniyle bu miktar dört yıl içinde 45000 TL'ye kadar çıktı. Devletin verdiği katkı ise 2015 yılından itibaren 30.000 TL'ye yükselebildi. Bu da TV kanallarının her ay 15.000 TL uydu masrafı açığı yaşamasına neden oluyordu. Günün sonunda ister devletin kasasından çıksın, ister televizyon kanalları bir yerden bulup ödesinler ulusal anlamda 10 kanalın uyduda

olduğunu varsayarsak, her yıl bizler toplum olarak biz 6 Milyon TL uydu parası ödüyoruz anlamına geliyor. Elbette insanlara nasıl ulaştığımız ve kolay ulaşmanız önemlidir. Ancak asıl önemli olan izleyiciye ne sunduğunuzdur. Yani içerik. Yani kalite. Biz o kadar parayı neden mecraya verelim? Keşke paramız olsa da insana ve teknolojiye yatırım yapabilesek. İnsanlara kaliteli yapımlar sunabilesek. Ayrıca gelişen teknoloji ile insanlar dünyanın neresinde olursa olsun herhangi bir yayına ulaşabiliyor. İnternet çok gelişti. Yayınlarla erişmek akıllı uygulamalar ve internetle çok kolaylaştı. Tüm bunlar dünyada yayıncılığı bir yerden bir yere taşıyor. Dünyada yayıncılık çok çeşitlendi. Hem internet hem de IP yayıncılığa hızlı bir geçiş var. Bizim en büyük zaafımız hızlı internetimizin olmaması. İnternetin hızlanması demek yakın gelecekte evlerdeki yayınların internet üzerinden izlenmesi anlamına gelecek.”

Kanal Sim’in uydu olmadan da yurt dışından izlendiğine vurgu yapan Özuslu, www.kanalsim.com ile yakaladıkları başarıyı anlatıyor.

“Kalan Sim olarak bir video portalı kurduk. Günde 40-50 civarında haber, program ve belgesel videosu yayınlıyoruz. www.kanalsim.com sitesinden izlenebiliyor. Bu site ile dünyanın 135 farklı ülkesinden takip ediyoruz. Televizyon yayınlarının kaç kişi, kimler tarafından ve ne kadar yüzdeler olarak izlendiğini bilmiyoruz. Bu tam bir muamma, bu konuda herhangi bir araştırma yok. Kıbrıs kanalları ne kadar izlenir? Daha çok hangi saatlerde takip edilir az çok bilinse de bu konuda tam anlamıyla bilimsel bir çalışma, kamuoyu yoklaması elimizde bulunmuyor. Oysa internet üzerinden yapılan yayınları takip edebiliyoruz. Kimin bizi nereden, ne kadar sıklıkta hangi programlarımızı tercih ettiğini biliyoruz. Portal bir yıldan biraz daha uzun bir süre önce yayına geçti. Bu süreçte çok tuttu. Sadece masaüstü bilgisayarlarda değil, her türlü akıllı cihazda da videolarımız izleniyor. Özellikle cep telefonundan video izleme alışkanlığının inanılmaz bir süratle arttığını söyleyebilirim.”

Uzun değerlendirmeler sonucu uydudan çıkma kararı alan Kanal Sim yeni süreçte nasıl daha izlenir ve daha kaliteli yayınlar yapılabileceğini ve yeni projelerini anlatıyor.

“ Biz daha çok izlenen programlara, alternatif yayınlara odaklanacağız. Gerek RIK ile yaptığımız işbirliği çerçevesindeki iki dilli yayınlarımız, gerek AP Televizyonu EuroparlTV ile dört yıldan bu yana devam eden işbirliğimiz, gerekse dünya çapında bir kanalla yakında açıklayacağımız işbirliğiyle kendimizi yenilemeye devam edeceğiz. Çıtayı daha yukarı çekmeye çalışacağız. Bir taraftan dünya ile bütünleşirken öte

yandan kendi prodüksiyonlarımızın kalitesini teknoloji ve içerik olarak da artıracacağız. İnsan odaklı, toplum odaklı, dünümüzü, bugünümüzü ve yarınımızı bir araya getireceğimiz yayıncılık anlayışını ana hedef olarak ortaya koyduk. Şunu çok iyi biliyoruz ki bizim insanımız bir şeyi izlemek istedikten sonra onu izleyecek kadar zekidir ve bu imkanları da sonuna kadar kullanır.”

“Hükümetlerin medya ile ilgili algısı TAK ve BRT ile sınırlı”

Devletten beklentilerini de şu sözlerle açıklıyor Özuslu:

“Devletin ve hükümetlerin medya ile ilgili algısı TAK ve BRT ile sınırlı. Yayınlarla ilgili sorunları çözecek kurum veya daire yok. Sadece Yayın Yüksek Kurulu (YYK) var. YYK görsel ve işitsel medyayı kontrol etmekten öteye sorunları çözme yetkileri ile donatılırsa yayıncılığın vizyon ve perspektifini oluşturacak potansiyele sahiptir. IP yayıncılığı bakanlar veya geçmişteki başbakanlar tarafından konuşuluyordu. DVBT yıllardır gündemdedi, ancak devlet politikası ortak akılla oluşturulmadığı için bugüne kadar her daim her kurum farklı yollarda yürüdü. Televizyonculukta çok karmaşık bir yapımız var. Vizyon çalışması yapılmalı ve bu çerçevede hedefler belirlenerek IP yayıncılığa ne zaman geçeceğimizin tarihi belirlenmeli. Ortak akla uygun hedefler silsilesi ortaya konulmalı. Haksız rekabetle ilgili hükümetin alması gereken tedbirler ortaya çıkarılmalı. Bunun yanında DVBT uyumlu televizyonların tespiti ve uyumlu olmayan televizyonlara

takılacak parçanın ithalatına kolaylık ve tanıtımı konusunda da acil tedbirler alınmalı. Bu yılın başında devlet ‘uydu katkısını kestik, çünkü DVBT ve IP’ye geçilecek’ dedi. Sonra aynı devlet, hükümet değişince fikir değiştirdi. Şimdi yeniden “Katkı vereceğiz” diyor. Oysa devlette ‘devamlılık’ esastır. Sürekli fikir değiştirmek vizyonsuzluktur. Bunu başka sektörlerde de gözlemliyoruz ama içinde olduğumuz televizyonculuk sektöründe bizzat yaşıyoruz ve adeta sudan çıkmış balığa dönüyoruz.”

YAYIN YÜKSEK KURULU BAŞKANI İLKAY DİREN

Televizyon yayıncılığına genel bir bakış
Öncelikle İLKAY DİREN ülkedeki televizyon yayıncılığının durumuna ilişkin değerlendirmelerde bulunuyor.

“Yayın Yüksek Kurulu’nun ülkedeki yayıncılığın izin denetleme ve içerik olarak kontrol etme gibi görevleri var. Ülke yayıncılığının geçmişi çok uzun tarihe dayanmıyor. On yıllar gibi kısa bir süreye uzanıyor. Yayıncı kuruluşlarımızın da geçmişi çok kısa. Yayıncılığımızı ülkede kamu yayıncılığından özel yayıncılığa geçiş süreci çok hızlı ve başarılı oldu. Ülkemizdeki özel yayınların artması bizim için guru verici bir olay. Yayın Yüksek Kurulu olarak ülkenin çok renkliliğine demokrasisine önem veriyoruz. Çok şeffaf hukukun öngördüğü şekilde işlerini yürüten bir kurumuz. Ülke yayıncılığı süratli gelişmesine rağmen sıkıntılı gelişti ve tam anlamıyla

yeterli gelişmedi. Bunun sıkıntılı bir süreç olmasının nedeni Türkiye ile aynı dili kullandığımız için oradaki yayınların ülkemizde çok kolay erişilebilir olması. Bizim kendi yayın kuruluşlarımız Türkiye’nin büyük yatırımları ve şirketleri ile rekabet edemeyecek duruma geldiler. Bunun nedeni Türkiye’den ithal edilen ürünlerin ülkemizde her alanda satılıyor olması. Ancak bu ürünleri ithal edenlerin kendi ulusal televizyonlarımıza reklam verme ihtiyaç duymuyor oluşları. Bu ürünlerin tümünün reklamı Türkiye televizyonlarında yer alıyor. Fakat televizyonların bildiğiniz gibi en büyük gelir kaynağı reklam. Bu durumda reklam pastasını bölüşmede ortaya haksız rekabet çıkıyor. Bundan dolayı televizyonlarımız alt yapılarını tam istenen düzeye getiremiyor. Bu durumu tespit ettiğimiz için yayıncı kuruluşlara devlet uzun zamandır katkı vermektedir. Amaç bu haksız rekabeti ortadan kaldırmaktır. Bu desteği belli bir süreye kadar devam ettirme kararı alındı. Bu yıllık ilk altı ayında verilip son verilmesine karar verildi. Bu devlet katkısını almayan kuruluşlar biraz sıkıntı yaşayıp yeni duruma adapte olmak zorunda.

İLKAY DİREN Yayın Yüksek Kurulu olarak asli görevlerini anlatıyor ve BRT’nin de katkıları ile artık bunun mümkün kılındığına vurgu yapıyor.

“Biz YYK olarak ülkemizdeki yayıncılığın her haneye girmesini sağlamak gibi kaygımız var. Tüm vatandaşlarımız ulusal yayınları izleyebilmeli. En büyük derdimiz ve çalışmamız da bu yönde. Bu güne kadar uydu yayımına çıkma ihtiyacı ülkemizdeki alt yapı, analog yayınların her haneye ulaşamamasından doğdu. Bu yüzden yayıncı kuruluşlarımızın uyduya çıktı ve biz de bu çabalarına destek olduk. Ama bu süre içinde devletin yayınlarımızın her haneye girmesi için BRT aracılığı ile ciddi çalışmalar oldu. Yatırımlar yapıldı. Yeni gelişen teknolojilere ayak uydurmak ve analog ile her haneye giremeyen yayınların teknik olanaklar ve yeni yatırımlar yaparak her haneye girme çalışmaları yapıldı. BRT bugün bu çalışmaları başarı ile sürdürüyor. Analog yayınlarımızı DVBT sayısal karasal yayınlar olarak ülkenin geneline

YAYIN YÜKSEK KURULU

yayıldı. Artık ülkemizde ulusal kanallarımız BRT'nin çalışmalarıyla her haneye ulaşabilecek. Burada vatandaş olarak yapılması gereken şeyler var. Vatandaşın 100 TL civarında yatırım yaparak bu DVBT yayınlarını izleyebilmek için yatırım yapması gerekiyor. Böylece kendi ulusal yayınlarımızı izleyebilecek hale gelecek. Biz bu sürecin yaygınlaşması için ki şimdi en büyük sıkıntı bunu yaygınlaşması, ada çapına ulaşması gerekiyor. İhtiyaç olan budur. BRT bu konuda çalışmalarına başladı. Biz de bu konuda elimizden gelen katkıyı koyacağız. Bundan sonraki aşamayı, DVBT'yi başarılı olarak nitelendirilerek, IP yayıncılığının devlet tarafından alt yapısının oluşturulması olarak belirledik. Bunun yapılması gerektiği kanısındayım. Eskisi gibi uydular çok ihtiyaç olmayacak. Teknolojinin gelişmesiyle DVBT ve IP'nin yaygınlaşmasıyla internet üzerinden yayınların her tarafa ulaşmasından dolayı uyduya bağımlılık gittikçe azalacaktır diye düşünüyorum.”

IP yayıncılığına geçiş yönünde çalışmalar

Adada yaşayanlardan fazla yurt dışında yaşayan Kıbrıslı Türk nüfusumuzun olduğu bilinen bir gerçek. Uydudan çıkma kararının artması durumunda onlara nasıl ulaşacağımızı Diren'den dinliyoruz.

“Uydu ülkede ülke dışındaki vatandaşlara ulaşmanın tek yolu olarak karşımıza çıkıyor ancak bu çok pahalı bir işlem. Zamanla teknolojinin ve internetin yaygınlaşması IP yayıncılığın uluslararası yayın modeli olarak gelişen teknolojilere bizler de uymak zorundayız. Ki bu yapılmaya başlandı. Devletteki işler biraz ağır gidiyor ama devlet bu konuyu çözmek için üzerinde çalışıyor. Hızlı şekilde alt yapının nasıl oluşacağı ve tamamlanacağı yönünde de çalışmalar sürüyor diyebilirim.”

Devlet her sektöre teşvik ve yardım verirken neden televizyonların yardımı kesiti diye insan sormadan edemiyor.

“Gerek Meclisteki komiteler gerekse de BRT bütçesi görüşülürken bütün yayıncı kuruluşlar ve biz bu mecralara davet edildik. Her yayıncı kuruluş biz de gelecekte yayıncılığın kurtarılması iyi bir yayıncılığa kavuşulması için neler yapılması gerektiği üzerine görüş bildirdi. Bu konuda meclis komitesi ciddi olarak çalışıyor. Destek veriyor. Mevcut yayıncı kuruluşların içerik ve cihaz anlamındaki ihtiyaçlarına destek verilmesi amacıyla neler yapılmalı konusunda hukuksal çalışmalar başlatıldı. Biraz ağır gidiyor ama devlet diğer sektörlerle koyduğu katkı oranında yayıncı kuruluşlarla da sıkıntılarında destek bulmaya sorunlara çözüm aramaya çalışmaktadır.”

ÜRÜN HİZMETLERİMİZ

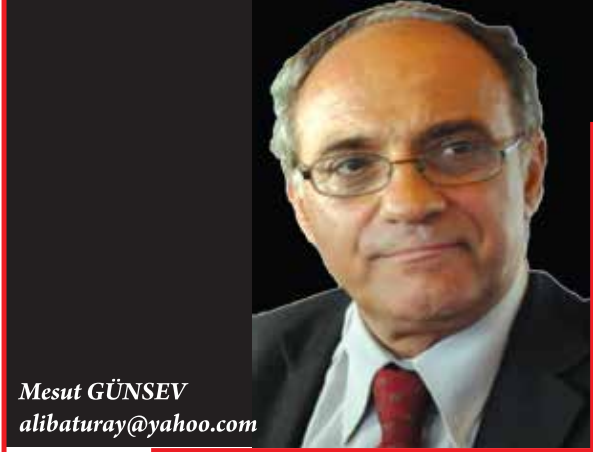
- * Tanıtım & Tasarım / Logo
- * Kurumsal Dergiler / Kitap / Gazete / Bülten
- * Katalog / Broşür / Afiş
- * Magnet / Cd
- * Ajanda / Promosyon Çeşitleri
- * Roll-Up / Banner / Poster / Pankart
- * Dosya / Kartvizit / Antetli / Zarf
- * Basın Danışmanlık Hizmetleri
- * Gazete ve Tv Reklam Hizmetleri
- * Davetiye Tasarımı

1. Sok. No: 41 Taşköy / Lefkoşa
 (0392) 225 65 95 - 96
 0533 820 00 07
 mesarya.ajans@gmail.com

“Güle Güle Arslan Mengüç... Bismillah Funda...”

Mesut GÜNSEV
alibaturay@yahoo.com

Bir gazetecinin en zor yazdığı haberlerden biri, yakın dostunun ölümünü kaleme almasıdır. O gece saat 03:00’de son gelen mesajlar için kontrolü yapıp, yatmışım. Aslında ortanca kızı Elin’den, yakın dostum Arslan Mengüç Hoca’nın, artık “hayata tutunmadığı” mesajını almıştık. 6 Ocak sabahı, BRT Haber Merkezi’nden sevgili Fatma Arpalıklı aradığımda, kaybından haberim yoktu.

Daha sonra, eski bahriyelinin, sabaha karşı “vira demir”, diyerek, o çok sevdiği maviliklere doğru son yolculuğuna yelken açtığını, dünürü sevgili dostum Nazif Bozatlı’dan öğrendim. Bir süre kendime gelemedim; tam karşımda duran son eseri, hazırlanmasına yıllarını verdiği “Kıbrıs’ın Kadınları” kitabına daldım, gittim. Ruhuna Fatıha okuyup, 17 yıldır temsilciliğini yaptığım İhlas Haber Ajansı’na (İHA) haberi geçmek için bilgisayarın başına oturdum. Beraber yaşadığımız acı-tatlı anılarla dolu yıllar, gözümün önünden geçmeye başladı. Bir türlü kafamı toparlayıp, haberi yazamadım. Daha sonra TAK, aşağıdaki haberi yayınladı: “KKTC Dış Basın Birliği eski başkanlarından ve Kıbrıs Türk Basın Konseyi Yürütme Kurulu üyesi, araştırmacı yazar-gazeteci-televizyon programcısı ve öğretim üyesi Arslan Mengüç, tedavi gördüğü İsveç’te, bu sabah hayatını kaybetti. Mengüç, 2 Şubat 2015’de geçirdiği beyin kanaması nedeniyle, Nisan ayından bu yana, kızlarının yaşadığı İsveç’in başkenti Stockholm’de tedavi görüyordu.

Arslan Mengüç’ün, 3 kızı ile 7 torununun yaşadığı İsveç’te gömüleceği öğrenildi. Mengüç’ün, Aralık ayının son günlerinde yayımlanan “Kıbrıs’ın Kadınları-Tarihe

Tanıklık” isimli son kitabıyla birlikte 17 kitabı bulunuyor. Mengüç, büyük emek verdiği kitabının ilk cildini, dostlarının gayretiyle, ölmeden önce görebildi. “Kıbrıs’ın Kadınları-Tarihe Tanıklık” adlı kitapta, 94 yerleşim yerinden 229 Kıbrıslı Türk kadınının varoluş mücadelesi dönemine ait anıları, o günlerdeki ve bugünkü fotoğrafları ile yer alıyor.

Kitabın basımı, Mengüç’ün kızlarının, KKTC Dış Basın Birliği ile Yönetim Kurulu Üyeliği yaptığı Kıbrıs Türk Basın Konseyi’nin katkılarıyla gerçekleşti. Sanatçı Yasemin Kumral da, ABD’den gönderdiği katkıyla basımın gerçekleşmesine yardımcı oldu. Tarihsel süreç içinde sıra takip eden söyleşilerdeki anıların canlılığı ile eski ve yeni fotoğrafların zenginliği, 670 sayfalık kitabı her zaman başvurulacak bir arşive dönüştürdü. “Bizi Bu Günlere Taşıyan Kıbrıs Türk Kadınlarına” ithafıyla yayınlanan kitabın kapak ve grafik düzenlemelerini Erdoğan Uzunahmet yaptı. Okman Printing tarafından basılan kitap, Mengüç’ün bu konudaki çalışmalarının birinci cildi olarak yayına hazırlandı.

Dış Basın Birliği Başkanı Züleyha Karaman, Mengüç’ün vefatı nedeniyle yaptığı açıklamada, “KKTC Dış Basın Birliği olarak, Başkanımız Arslan Mengüç’ün vefatından duyduğumuz üzüntüyü belirtir, başta ailesi olmak üzere, tüm dostlarına, basın camiasına başsağlığı ve sabır dileriz” dedi. 6 Mart 1944 tarihinde İstanbul’da dünyaya gelen Mengüç, Heybeliada Deniz Lisesi’ne gitti. 1966 yılında İsveç’e göç etti ve 1971’de Stockholm Üniversitesi’ne bağlı Belgesel Film Okulu’nu bitirdi. İsveç Devlet Merkez Radyosu’nda aralıksız 13 yıl program yapımcısı ve sunucusu olarak görev aldı. Bugüne kadar birçok belgeye imza attı. Televizyon yöneticiliğinin yanı sıra akademisyenlik de yapan Mengüç, 1997 yılından bu yana Kıbrıs’ta yaşıyordu.”

Ben bu adaya ölmeye geldim

O 1997 yılının bahar sabahını çok iyi hatırlıyorum. Büromun kapısı çalınmış ve ben yaşlarımda bir adam içeriye girmişti. Daha, “Buyurun oturun”, demeye kalmadan, “Ben bu adaya ölmeye geldim” dedi. İlk aklımdan geçen, “Sabah sabah kim bu manyak?” düşüncesi oldu. Ancak kahvelerimizi içerken, onu bana

gönderen çok kıymetli dostumun, bu yönlendirmeyi bilinçli olarak yaptığını anladım. Benim gibi hem bahriye kökenli, hem de İstanbul Kadıköylü hemşerimle daha o gün kopmaz bağlarla düğümlenen dostluğumuzun anıları, hayatımın sonuna kadar yaşamaya devam edecek. Birçok konuda görüş ayrılığına düşmemize rağmen, bilgisine, dürüstlüğüne, azmine hayran olduğum bir ağabeyim – dostum oldu.

Dedesi ve babası asker olanların çoğu gibi, daha çocuk yaşta Heybeliada Deniz Lisesi'ne verilmişti. Bahriye'de iki deniz kuvvetleri komutanı çıkaran tek sınıf olan o ünlü 1000'ler'e mensuptu. Ancak "özgür ruhu"nun bu mesleğe yatkın olmadığına karar vermiş ve harp okulundan ayrılarak, Orman Fakültesi'ne kaydolmuştu. Bu arada, 68 kuşağının başkaldırış hareketinin tam içinde, giderek sol faaliyetleri ile polisin de takibine düşen bir duruma girmiş ve bin bir macera ile kapağı İsveç'e atmış. Hem çalışarak, hem okuyarak, dünyanın sayılı akademilerinden İsveç Belgesel Sinema Okulu'nu bitirmiş. Birçok belgesel ve Tunç Okan'ın meşhur Otobüs filmine imza atmış. İlk kitaplarını yayımlamış. İsveç Radyosu'nun Türkçe Yayınlar Bölümü'nü yönetmiş.

Evlenmiş, üçü de müthiş sporcu, İsveç Milli Takımı'na yükselmeyi başaran kız evlat yetiştirmiş, akademik kariyer yapmış, "Merhaba" adlı teknesini satmış, evini eşi Lena'ya bırakmış ve sonunda bu cennet adaya "ölmeye" gelmişti. Üniversitelerde yetiştirdiği öğrenciler, bugün birçok basın-yayın kuruluşunda üst düzeyde görev yapıyorlar. Arkasından, gene talebesi olan, Detay Gazetesi'nin Genel Yayın Yönetmeni Oshan Sabırlı başta olmak üzere, çok güzel yazılar kaleme alındı. İnternette yüzlerce mesaj yayınlandı, yayınlanmaya da devam

ediyor. Güzel bir iz bıraktığının kanıtı oldu bu güzel ve anlamlı satırlar. Çanakkale Zaferi'nin kazanımında büyük rol oynayan Nusrat'ın mayın subayı, Beşiktaşlı Yüzbaşı Pehlivan Enver' in torunu; iki halasını İstiklal Savaşı'nda şehit vermiş Mengücek Oğulları'ndan İstiklal Savaşı Gazisi Albay Mehmet Orhan'ın oğluydu Arslan Hoca.

Yoğun mücadelelerle geçen yaşamında, benim bildiğim kadarı ile imzalı 7, imzasız üç evliliğe cesaret edebilen, ayrıldığı eşlerinin hepsiyle de dost kalabilen bir fenomendi benim için. Zaten zaman zaman beni fırçalayıp, o güzel küfürlerinden birini etsin diye dürterdim. Kadın – erkek ilişkilerine gelince keser atardı zaten, "Sen karı mı gördün lan?". O haklıydı hep. Ada'ya gelmesini aklına sokanlardan biri de sevgili gazeteci büyüğümüz Akay Cemal'dir. Yıllarca Kıbrıs sorunu ile ilgili İsveç'ten canlı bağlantı yapmışlar, ama hiç karşılaşmamışlar. "Biz Stockholm'de soğuktan donarken, Akay Abi kısa kollu gömlekle gazetesi Halkın Sesi'ne geldiğini, güneşin pırıldadığını anlatırdı. Aklıma Kıbrıs'ı düşüren Akay Cemal'dir", derdi. İsveç'i, ailesini ve işini bırakıp, neden buralara geldiğini anlatmamıştı, ben de sormamıştım.

Bulgaristan Türkleri, İsveç ve Aslan Mengüç

Bir gün Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığı Basın Sorumlusu Mehmet Ali Gökdel'in bürosuna gitmiştik. Bahçedeki incir ağacındaki incirleri gördü, meğer çok severmiş, -bahriyeden kalma alışkanlık domatesli pilavla kuru üzüm hoşafını da çok severdi-ağaca tırmandı, sonrasında dal kırıldı, düştü, dallara takılan kolu çıktı. Apar topar benim arabayla Burhan Nalbantoğlu Devlet Hastanesi'nin acil servisine getirdik. Malum, çıkık, çok

acı veren ve çıkan kolun omuz boşluğuna yerleştirilmesi maharet isteyen bir iş.

Daha evvelki profesyonel askerlik ve harp tecrübelerimden de biliyorum biraz. Doktorlar, muayenelerini yaparken, biri, “Mehmet doktoru çağıralım”, dedi.

Biraz sonra, ameliyat giysileri içinde, esmer, tıknaz bir hekim geldi. Dikkatle kolu, bağlantıları, damarları incelemeye başladı. Ben moral vermeye çalışırken, hoca inleyerek doktora anlatmaya çalışıyordu ki, doktorun kolu yoklamasını durdurduğunu ve biraz da şaşkınlıkla, maskenin altından, “Sen Arslan Mengüç müsün?” dediğini duydum. ”Evet” dedim ben, “Arslan Mengüç’ü tanıyor musunuz?” “Hayır”, dedi. “İlk kez görüyorum!” Sonra, “Arslan Bey”, dedi “Ben Mehmet, Stockholm’daki Bulgaristan Türkleri’nden”, ve büyük bir beceri ve itina ile kolu yerine taktı.

Ne diğer doktor, ne ben, ne de Mehmet Ali bu diyalogtan bir şey anlamıştık. Arslan Hoca’nın gözlerinde ise acıdan mı, mutluluktan mı kaynaklandığını bilemediğim, iki damla yaş vardı. Meğer, Bulgaristan Hükümeti’nin Türkler’e uyguladığı asimilasyon ve baskı sürecinde bir grup Türk, bugün de göçmen cenneti olarak bilinen İsveç’e kaçmış. Saklanıyorlar...

Ancak İsveç ve dünya kamuoyuna seslerini duyurabilmek için, korsan gösterilere ihtiyaçları var. İçlerinden biri, Arslan Hoca’ya ulaşıyor. Hoca, haberlerde veya belli programlarında bazı cümleleri bilinçli olarak geçiriyor. Her cümle, bir zaman, yer ve gösteri şifresi... Tüm kaçak Türkler, bu program saatlerini can kulağı ile dinliyorlar. Tabii ki biri de grup liderlerinden Dr. Mehmet... Arslan Hoca’nın sesi beynine nasıl kazınmış ki, yıllar yıllar sonra, o sesi tanıyor. Şifre gelince çeşitli bölgelerden göstericiler, o bölgede gösteri yapıp, sonra ortadan kayboluyorlar. Polis bir türlü bu kaçakları bulamıyorlar... Çünkü Arslan Hoca, onlara polisin girip arama yapamayacağı tek yere sığınmalarını söylemiş!...Manastırlara...Rahibeler de onlara kucak açmış... Ele de vermemişler... İsveç istihbaratı, uzun zaman ipucu aramış, ama sırt sırta komşu olan iki binadaki radyodan yayınlanan bu anonsları çözdüğünde, Bulgaristan Türkleri artık rahatlamışmış. Ancak Hoca, bu bedeli, önce kendisine uygulanan baskılarla, sonra da radyodan atılmakla ödüyor ve işsiz kalıyor. Böylece Kıbrıs macerasına karar veriyor. “Bu senin hayatta alabileceğin en büyük ödüldür hoca”, demiştim. Kafamda yüzlerce anı uçuşuyor. Güzel adamdın be Arslan Mengüç. Güle, güle sevgili hocam, o çok sevdiğin ve yelken bastığın Stockholm, Heybeliada ve Kıbrıs’ın mavi denizlerine ilelebet kavuştun. Nurlar içinde yat. Artık demirleme zamanı. Bismillah... funda demir!!!

Yaptıklarımız ...

Ergül ERNUR
ergulernur@gmail.com

KTGB'den Haberler

İki toplumun gazetecileri buluştu

Kıbrıs Türk Gazeteciler Birliği ve Basın-Sen yetkilileri, Kıbrıs Rum Gazeteciler Birliği ile bir araya geldi. Birliğimiz ve Basın-Sen'in ortak girişimi sonucu gerçekleştirilen görüşme, her iki tarafı da memnun etti.

Ortak çalışmaların yapılması için karar alınan görüşme sonrasında Kıbrıs Türk ve Rum gazetecilerinin kurduğu komiteyle etkinlikler için adımlar atıldı.

Kıbrıs Rum Gazeteciler Birliği Binası'nda yapılan ilk görüşmede, basın kuruluşları arasındaki işbirliğinin artırılması ve Kıbrıs'ta yıllardır yaşanan ortak sorunlara çözüm bulunması yönünde çaba harcanması konusunda görüş birliğine varıldı.

Kıbrıs Rum Gazeteciler Birliği Başkanı Andonis Makridis, işbirliğinin önemine vurgu yaptı ve

mesleki sorunları paylaşma ve çözümü yönünde mücadele vermek gerektiğini söyledi.

Kıbrıs Türk Gazeteciler Birliği Başkanı İzzet Volkan da, ortak vatanımız Kıbrıs'ta yıllardır yaşanan sorunlara çözüm bulunmasına katkı yapacak etkinlik ve girişimlerin büyük önem taşıdığını belirtti.

Basın-Sen Başkanı Canan Onurer, gazeteci meslek örgütleri olarak, işbirliğinin önemine dikkati çekerek, ortak çalışma yapılması gerektiğini belirtti.

Cemal ile Sadi Togan'ı andık

Gazeteciler Cemal Togan ile Sadi Togan, kabirleri başında anıldı.

Lefkoşa Kabristanlığı'ndaki kabirleri başında düzenlenen törenlere, Togan ailesi ve sevenleri katıldı.

Cemal Togan'ın 24., Sadi Togan'ın 9. ölüm yıldönümünde kabirlerine çelenkler sunuldu, saygı duruşunda bulunuldu ve dualar okundu.

Gazeteciler Birliği Başkanı İzzet Volkan, Cemal ve Sadi Togan'ın Kıbrıs Türk basın tarihinde çok önemli yere sahip olduğuna işaret ederek, 1951-1988 yılları arasında yayınlarını sürdüren Bozkurt gazetesi kurucuları olduklarını anlattı.

Volkan, "Bu değerlere sahip çıkmalıyız yaşatmalıyız, bunun için üzerimize düşenleri yapmaya devam edeceğiz ve Onları yaşatacağız," dedi.

Dünya Basın Özgürlüğü Günü'nü kutladık

3 Mayıs Dünya Basın Özgürlüğü Günü'nü kutladık. Geceye, Arda Gündüz ve Harun da şarkılarıyla renk kattı.

KTGB Başkanı İzzet Volkan, gecede yaptığı konuşmada, İngiliz döneminden kalan Basın Yasası yerine özgürlükçü bir medya yasasına ihtiyaç olduğunu söyledi.

Volkan, medyanın en önemli fonksiyonlarından birinin haber ve bilgileri topluma doğru ve tarafsız biçimde sunması olduğunu ifade ederek medya üzerindeki baskıların gerek bölgede, gerekse dünyanın birçok yerinde arttığını üzülen ve büyük kaygıyla izlediklerini belirtip, basın özgürlüğünün küresel tehdit altında bulunduğunu kaydetti.

İki toplumun gazetecilerinden kayıplar için ortak çağrı

Kıbrıs Türk Gazeteciler Birliği Yönetim Kurulu, Rum Gazeteciler Sendikası Yönetim Kurulu ve Basın-Sen Yönetim Kurulu, her iki toplumda da kayıp şahısların akıbeti hakkında bilgisi olanların Kayıp Şahıslar Komitesi ile temasa geçmesi çağrısında bulundu.

Kıbrıs Türk Gazeteciler Birliği ve Basın – Sen tarafından yapılan ortak açıklamada, "Üç örgüt de, bu çağrının insani bir konu olan kayıp şahıslar sorununun çözümlenmesine yardımcı olacağına inanmaktadır," denildi.

Yeni basın kartları hologramlı oldu

Basın Kartı Komisyonu, basın kartlarını yeniledi.

Sarı ve sürekli basın kartları, komisyonun ocak ayındaki toplantısında aldığı karar uyarınca yeni koşullar gözetilerek, hologramlı oldu.

Politis Gazetesinin Genel Yayın Yönetmeni'ni ağırladık

Yorgos Kaskanis, kitabını tanıttı

Politis Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni gazeteci yazar Yorgos Kaskanis'i ağırladık. Gecede Kaskanis'in yeni kitabı, "Bahar Gelince" tanıtıldı.

Gecede, sınır kapılarının açılmasının ardından Kaskanis'in gözünden iki toplumun yaşadıkları ve o günden bugüne gelinen süreç de irdelendi.

YYK'ya kaygılar iletildi

Kıbrıs Türk Gazeteciler Birliği (KTGB) Başkanı İzzet Volkan ve beraberindeki heyet, Yayın Yüksek Kurulu'nu (YYK) ziyaret ederek, YYK Başkanı İlkyay Diren ile görüştü.

Görüşmede, genelde medyanın özelde radyo ve TV yayıncılığının yaşadığı haksız rekabet başta olmak üzere, çok sayıda sorunun çözülmemesinden duyulan kaygı YYK Başkanına iletildi.

"Olağan Denemeler" in Kuzey Kıbrıs prömiyerini yaptık

KKTC'de çekilen ve uluslararası festivallerde pek çok ödül alan "Olağan Denemeler" adlı kısa filmin Kuzey Kıbrıs prömiyerini Kıbrıs Türk Gazeteciler Birliği organize etti.

Hiçbir kurumdan maddi destek almaksızın tamamen bağımsız olarak çekilen "Olağan Denemeler", hayatın anlamını sorgulayan bir kadının başarısız intihar girişimlerini konu alıyor.

KTGB'den BRTK yeni müdürüne ziyaret

Gazeteciler Birliği Başkanı İzzet Volkan başkanlığındaki yönetim kurulu üyeleri Özkurt'a yeni görevinde başarı diledi ve atacağı olumlu adımlara destek olacaklarını bildirdi.

KTGB'den verilen bilgiye göre, görüşmede medyayla ilgili birçok konuda görüş alışverişinde bulunuldu. KTGB Yönetim Kurulu, BRTK Müdürü Meryem Çavuşoğlu Özkurt'a, bir de yazı takdim etti. Yazıda, ülkenin içinden geçtiği süreçte demokratik hak ve özgürlükler konusunda örgütün hassasiyeti vurgulandı; şu ifadeler yer verildi:

“Düşünce, ifade ve basın özgürlüğü, çok seslilik ve etik konularında KTGB olarak geçmişte olduğu gibi bundan sonra da BRTK dahil bütün kamu ve özel yayın yapan kurumları yakından izleyeceğiz. Bunun yanında çok seslilik konusunda BRTK'nın daha ileriye taşınması gerekliliğini vurgularız.”

KTGB'nin Özkurt'a ilettiği yazıda, birliğin, “yıllardır kangren olan BRTK Yasası konusunun da takipçisi olacağı, yasanın çağdaş, demokratik ve özerk bir kurum yasası olabilmesi yönünde değiştirilmesine de öncelik verdiği” kaydedildi. Yazıda, “Ancak mevcut yasanın uygulanmadığını, tayin, terfilerin yapılmadığını ve yasaya rağmen açılmadığını da not etmenizi ve gereğini yerine getirmek üzere adım atmanızı bekleyeceğiz” denildi.

Yüksek Mahkeme Başkanı Şefik, Basın Yayın Kuruluşlarının Yöneticileri İle bir araya geldi

Yüksek Mahkeme Başkanı Narin Şefik ile basın yayın kuruluşlarının yöneticilerinin bir araya geldiği toplantıda, mahkeme haberlerinin kamuoyuna doğru bir şekilde sunulabilmesi yönünde işbirliği yapılması kararı çıktı. Yüksek Mahkeme Başkanı Narin Şefik; Kıbrıs Türk Gazetecileri Birliği (KTGB) girişimiyle düzenlenen toplantıda, Kıbrıs Medya Grubu, Yenidüzen gazetesi, Kanal SİM, Vatan gazetesi, Star Kıbrıs gazetesi, Yeni Bakış gazetesi, Kıbrıs Genç TV ve Detay gazetesinden temsilcilerle bir araya geldi.

KTGB Yönetim Kurulu'ndan toplantıya ilişkin yapılan yazılı açıklamaya göre, işbirliği kararı çerçevesinde mahkemeler adına basına bilgi verecek kurumsal bir yapı oluşturulacak. Özellikle mahkeme haberlerini takip eden muhabirlere dönük bilgilendirme çalışması yapılacak.

KTGB Başkanı İzzet Volkan “tarihi bir toplantı yapıldığını, yargı ile medyanın ilk kez bu şekilde bir araya geldiğini” belirtti. Özellikle mahkeme haberlerinin basına yansımada sık rastlanan sıkıntılara değinen Volkan, Birlik olarak bu konuda bir girişim başlatma kararı aldıklarını söyledi. Bu çerçevede Yüksek Mahkeme Başkanı Narin Şefik'le görüştiklerini ve bir dizi çalışma yapılması konusunda mutabık olduğunu anlattı.

Yüksek Mahkeme Başkanı Narin Şefik'in de toplantıda, basının önemine dikkat çekerek basın kuruluşlarının yöneticileriyle bir araya gelmeyi önemsendiğini ifade ettiği; bu yönde girişim başlatan KTGB yönetimine de teşekkür ettiği belirtildi.

MAĞUSA
GELİŞİM
AKADEMİSİ

EL SANATLARI
PLASTİK SANATLAR - DİL EĞİTİMLERİ
TEKNİK VE SOSYAL EĞİTİMLER - SPOR EĞİTİMLERİ

Bize 365 27 60 numaralı telefondan ulaşabilir,
kayıt ve kurslar hakkında bilgi alabilirsiniz.

farklı olmak, fark yaratmakla başlar...

Belediye ayağınıza geliyor!

Daha iyi hizmet alabilmeniz için Geçitkale Belediyesi gezici vezne ile köyünüzde

Sağlık Hizmeti

Yaşlılara Saygı

Daha temiz

Kurumsal Hizmet

Daha yeşil

GEÇİTKALE BELEDİYESİ

Tel: 0392 373 33 41 - 0392 373 31 47

@ bilgi@gecitkalebelediyesi.com

f geçitkale belediyesi

www.gecitkalebelediyesi.com

Güven veren enerji

A Koop Gaz Dolum Tesisleri, Bekir Naci Şevki Sokak,
Gönyeli / KKTC
T +90 392 22 31 661 (pbx) F +90 392 22 40 185
E info@koopgaz.net

444 4 429
GAZ
www.koopgaz.net